This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, June 7, 1994

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (2310) 1994 BIRŽELIS-JUNE 7 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Birželiniai įvykiai

Žaliasis birželis – laimėjimų ir skaudžių pergyvenimų laikas. Kasmet jis minimas, nors nuo tų priešybių tolstame, vienokiu ar kitokiu būdu prisiminimus perduodami naujoms kartoms.

ŠIEMET birželio 6 d. sueina 50 metų nuo vadinamosios "D-DAY" – sąjungininkų išsikėlimo Normandijoje. Sėkmingas žygis, kainavęs dešimtis tūkstančių gyvybių (nemažai yra žuvusių ir Amerikos lietuvių), sunaikinęs nesuskaičiuojamus kiekius įvairiausių gėrybių, išvedė Vakarų demokratijas į laimėjimą – po metų nacionalsocialistinė Vokietija, vadovaujama Adolfo Hitlerio, buvo priversta pasiduoti. Laimėjimu betgi teko dalintis su Sovietų Sąjunga, kuri tuo pačiu metu plūdo iš rytų ir užėmė pusę Europos. Atitinkamoje laiko perspektyvoje istorija įvertins tuos didžiuosius žygius, suskaičiuos klaidas, suras naujų nežinomųjų. Prie birželinių įvykių, paženklintų laimėjimo džiaugsmu, tenka priskirti ir 1941 m. birželio 22 d. sukilimą, kilus Vokietijos-Sovietų Sąjungos karui. Nors tasai įvykis mūsų pačių dar nėra vienodai aptariamas – faktas vis dėlto istorinis, ir niekas negalės paneigti, kad kovota dėl savo tautos, kad kovoje žuvo nemažai brangaus jaunimo, kad buvo sudaryta laikinoji Lietuvos vyriausybė, bandžiusi panaikinti kito birželinio įvykio – 1940-tųjų okupacijos – padarinius. Nepavyko dėl naujos okupacijos iš kitos pusės. Tų sandūrų eigoje patyrę daug skriaudų ir neteisybių, šiandien galime drąsiai teigti, kad didžioji tikrovė yra ryžtas kovoti už laisvę. Ji visais laikais rodėsi pastovesniu pavidalu, negu trumpalaikė pergalė. Karo liudininkai jau nebeatpažįsta tų buvusių milžinų, kurie milijonus gyvybių paklojo, nieko kito iš tikrųjų netrokšdami, o tik laimėjimo ir žmogaus pavergimo.

RYŠKIAUSIAS tų kėslų vaizdas iškilo 1941 m. birželio 14 d. sibirinių trėmimų veiksmuose. Prisimintina, kad to ryškumo okupanto patikėtiniai nenorėjo tada dangstyti, nes visiems jiems buvo privalu darbuotis skiepijant visuomenėje lig tol nepažįstamą baimės ištikimybę. Tai buvo nerašytas įstatymas, vadinamojo proletariato taktinis bruožas. Jį gerai suprato trėmimų organizatoriai ir vykdytojai, patys jau spėję rodyti tą baimės ištikimybę naujam darbdaviui. Todėl kai kurie dokumentiniai paistymai apie humaniškus gyventojų perkeldinėjimus be atitinkamų paaiškinimų neturėtų rasti vietos knygose, kurios vadinamos istorijomis. Istorija yra tikrų įvykių aprašymas, remiantis dažniausiai per ilgesnį laiką surinktais duomenimis iš visų šaltinių. Neseniai surinktų vienašališkų dokumentų rinkinys, koks pasirodė "Lietuvos kovų ir kančių istorijos" pirmajame tome, atskirai paėmus, negali būti pavadintas tikra istorija. Geriausiu atveju – tai leidinys istorijos papildui, pristatytas kaip sąmoninga komunistinį dviveidiškumą rodanti knyga. Nėra abejonės, kad šį birželį sibirinius trėmimus minint ir meldžiantis už tame siaube mirusius vaikus, sušalusius, nužudytus, nužmogintus vergų stovyklų įnamius, – iškils ir į dienos šviesą kas tyčia ar netyčia išneš dar ir kitokių Lietuvoje slepiamų sovietinių klastočių. Baisiausia, jei kas planuoja tiesai užbėgti už akių, sukurti dvi "tikroves" ateinančių kartų ar kitataučių pasirinkimui. Abejonėms kilti pagrindai vis išlenda. Jomis nesakoma – "kas be kaltės, pirmas meskit akmenį". Sąžininga visuomenė nenori tik melo. Č.S.

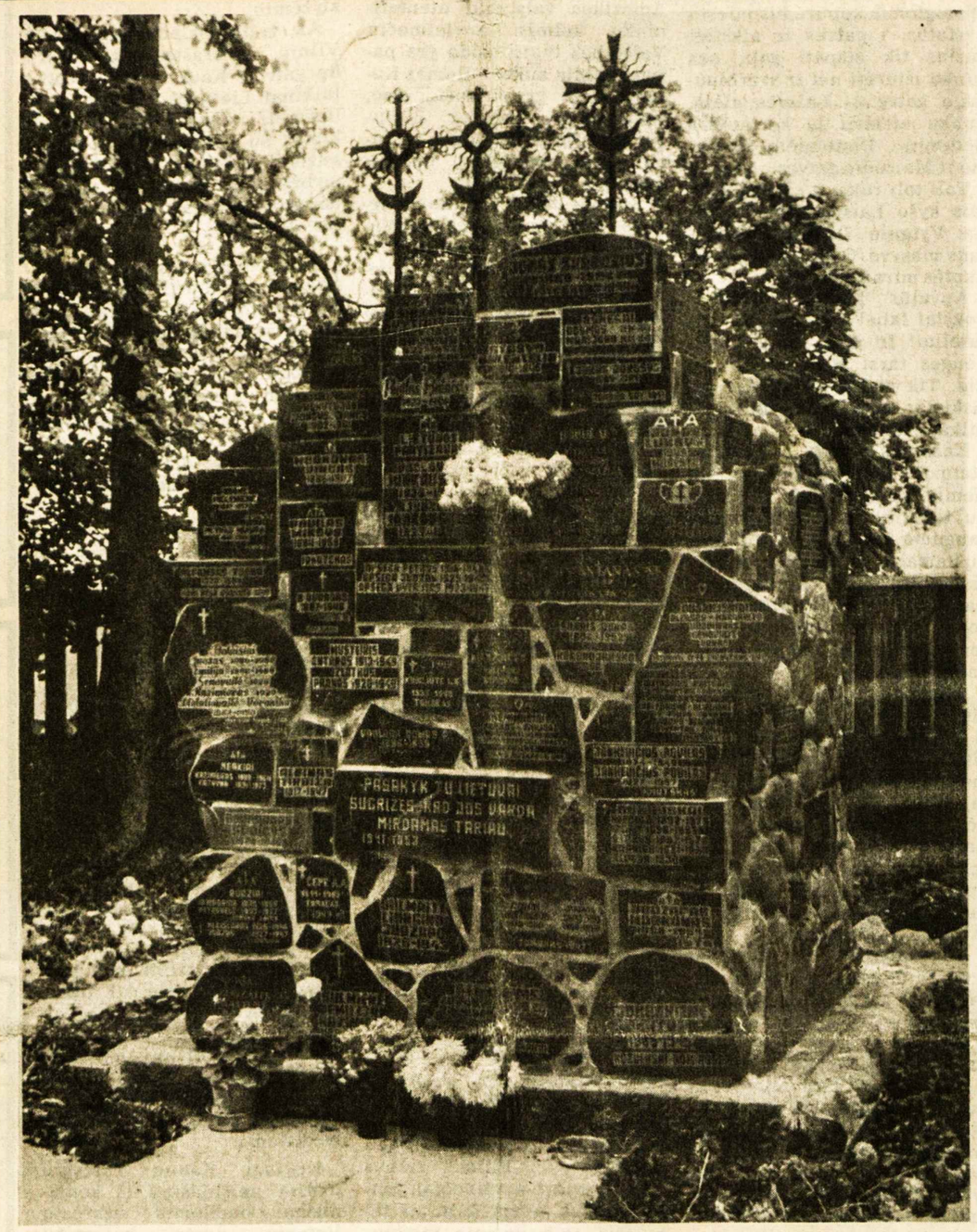

Originalus paminklas, pastatytas Kupiškio šventoriuje: Sibiro tremtiniai sumūrijo akmenis su pavardėm žuvusių tremtinių, kurie mirė toli nuo savo Tėvynės Lietuvos. Paminklas vis auga Nuotr. H. Paulausko

Lietuvos gerovei kelti

Krikščionių demokratų partijos memorandumas valstybės prezidentui dėl esamos būklės krašte

Lietuvos krikščionių demokratų partija atkreipia respublikos prezidento A. Brazausko dėmesį į dalykus, griaunančius pažangą, žmonių gerovę ir visuomenės solidarumą. Didelį rūpestį kelia, kad seimo dauguma bei vyriausybė praktikuoja politiką, kuri leidžia tam tikrus susigrupavimus, klikų atsiradimą. Jos neteisėtų privilegijų dėka pusvelčiui įsigyja valstybės turtą, naudojasi mokesčių bei kreditų lengvatomis. Tuo tarpu absoliuti šeimų dauguma iš uždarbio pragyventi negali, prarado turėtas santaupas, nuskurdo ir tapo nesaugios.

Ekonominė politika neskatina savarankiškos visuomenės formavimosi, smulkiam verslui plėstis kliudo valdininkija ir kriminalinių struktūrų veikla. Teisėsauga apleista. Nepastovumas ir nihilizmas palaikomas net pačios valdžios pastangomis. Visa tai kraštą pasmerkia ilgalaikiam atsilikimui, kelia grėsmę demokratijai, Lietuvą paveda tam tikrų grupelių valdymui. Prezidentas su tokia politika neturėtų taikstytis. Lietuvos kr. demokratų partija, vertindama seimo daugumos politiką, kaip žalingą Lietuvai, siūlo prezidentui, naudojantis konstitucijos jam suteiktomis teisėmis, tuoj pat imtis būtinų priemonių.

Ekonomika ir socialinė sauga

Nutraukti pajamų garantijų įstatymo pažeidinėjimą, pradėti įgyvendinti darbo vietų kūrimo strategiją, nereikalingas darbo vietas keisti naujomis, biudžeto pajamas didinti ne naujų mokesčių įvedimu, o verslo skatinimu, paveikti seimą, kad nevilkintų sveikatos priežiūrą tvarkančių įstatymų priėmimo, atsisakyti luomų privilegijų socialinės saugos srityje, atsisakyti rūpintis vien tik valstybinių ir didelių akcinių bendrovių reikalais, nesudaryti joms išimtinių sąlygų, sudaryti nuolatines teisines bei ekonomines sąlygas smulkiam ir vidutiniam verslui bei privatiems ūkiams; paskelbti ir vykdyti ilgalaikę eksporto bei importo politiką, remti ne tik savus gamintojus, bet ir palaikyti konkurenciją vidaus rinkoje, ginti vartotojo interesus; suformuoti valstybės valdymo sistemą Vakarų pasaulio pavyzdžiu; atitinkamai indeksuoti turtą ir akcijas, panaikinti privatizavimo privilegijas ir lengvatas; kompensuoti nuvertintus banko indėlius, panaudojant lėšas, gautas pardavus valstybės turtą rinkos kainomis; atsisakyti žemės grąžinimo savininkams vilkinimo politikos, žemę pirmiausia perleisti privačiam ūkininkavimui, ne bendrovėms; užsienio paskolas naudoti smulkiam ir vidutiniam verslui remti; sudaryti sąlygas sąžiningai sukauptam privačiam kapitalui laikyti Lietuvos bankuose; nutraukti žalingą praktiką darant atsiskaitymo išimtis NVS kraštams; pakeisti energetikos politiką – atsisakyti jos orientacijos į Rytus, įmonių monopolio, diktuojančio vartotojui.

Teisėsauga

Padidėjusiam nusikalstamumui įveikti būtina pagreitinti teisėsaugos reformą ir ne tik pagerinti patalpas, bet ir pareikalauti pareigūnų atsakomybės, išgyvendinti korupciją, šališkumą, garantuoti bylos dalyvių saugumą, sutvarkyti įkalinimo įstaigas; sustabdyti plintantį teisinį nepastovumą, kylantį iš konstitucijai prieštaraujančių potvarkių priiminėjimo; sustabdyti grįžimą prie visuotinio administravimo, įtvirtinti nuostatus, kad valdininkas nieko pats negali leisti, o tik padėti įgyvendinti piliečių teises, nepriklausančias nuo tarnautojo malonės; atsisakyti sovietinės teisės kodeksų taisymo, o parengti naujas, taikant europietiškos teisės normas; atsisakyti teisingumą žeminančios praktikos, kai amnestija taikoma bylose, kuriose dar nepaskelbtas nuosprendis.

Valstybinis saugumas

Sustabdyti krašto apsaugos sistemos griovimą; teisiškai ir faktiškai sutvarkyti valstybės sieną su Rytų valstybėmis (NVS), stiprinti jos apsaugą ir gynybą, jokiu būdu šios sienos neperleisti vidaus reikalų ministerijai; neleisti, kad strategiškai svarbių Lietuvos įmonių nuosavybė būtų perleidžiama Rusijos strateginėms užmačioms; nesitaikstyti su tuo, kad nedaromos reformos Lietuvos geležinkelių, kurių administracija stengiasi ir toliau išsaugoti geležinkelių įsijungimą į Rusijos-NVS erdvę; sustabdyti pavojingą politiką, kad valstybei svarbios pareigos ir informacijos kontrolė atiduodama į rankas asmenų, kurių ištikimybė Lietuvai niekaip negarantuota; valstybės saugumo tarnybą paversti tikra žvalgy-

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Baigta ilgai trukusi byla?

Toronto spaudoje plačiai nuskambėjo torontiečio policininko Camerono Durhamo pilnas išteisinimas gegužės 25 d. pasibaigusioje byloje. Šios bylos pradžia laikytinas 1989 m. spalio 27 d. įvykis. Policininkas C. Durhamas tada sustabdė registracinės plokštės neturėjusį pavogtą automobilį "Oldsmobile Toronado". Juo važiavo trys ryškiai matomos juodosios mažumos atstovai – automobilį vairavęs Roger McLeod, šalia jo sėdėjus Sophia Cook ir užpakalyje sėdintis jo bičiulis Howard Burke.

C. Durhamas prie pavogto automobilio atėjo, kai jie buvo sustabdyti raudonų eismo šviesų. Ta metropolinio Toronto dalis yra pavojinga dėl joje vykstančios narkotikų prekybos. Policininkas C. Durhamas dešinėj rankoj laikė iš makšties ištrauktą revolverį su žemėn nukreiptu vamzdžiu. Kairiąja jis atidarė vairuotojo pusės duris ir variklį norėjo sustabdyti raktelio ištraukimu. Vogto automobilio vairuotojas R. McLeodas pasipriešino, policininką C. Durhamą, pusiau įtrauktą automobilin, prispaudė prie vairo. Ant jo buvo užstumta Sophia Cook, o vairuotojas R. McLeodas pabėgo iš automobilio pro duris jos pusėj. Keliolikos sekundžių sąmyšyje netikėtai iššovusio revolverio buvo sužeista S. Cook. Ji dabar gali vaikščioti tik su lazdele rankoje.

Šį tragišką įvykį tyrusi Ontario provincinės policijos komisija nustatė, kad pavogto automobilio vairuotojas R. McLeodas yra keliskart baustas už narkotikų pardavinėjimą ir nelegalaus ginklo turėjimą. Kriminalinių nusikaltimų yra padaręs ir jo sėbras Howardas Burke. Su jais vogtu automobiliu važiavusi S. Cook pradžioje teigė, kad tų jaunuolių ji nepažįsta. Esą jie tik pasisiūlė ją, laukiančią viešojo TTC susisiekimo autobuso, pavežėti savo automobiliu. Policijos komisija vis dėlto nustatė, kad ji ir tie du jaunuoliai buvo pažįstami.

Ontario provincinės policijos komisija 1989 m. gruodžio 4 d. torontietį policininką C. Durhamą apkaltino neatsargiu šaunamojo ginklo naudojimu. Kitokios nuomonės buvo teisėjas Michael Moldaver, nutraukęs 1991 m. birželio 5 d. pradėtą bylą. Pasak jo, toks kaltinimas, susietas su kriminaliniu kodeksu, pažeistų Kanados konstitucijos užtikrinamas žmogaus teises. Mat iš tikrųjų tas neatsargumas su ginklu buvo tik atsitiktinio pobūdžio. Teisėjo M. Moldaverio išvadas 1992 m. rugpjūčio 23 d. atmetė apeliacinis Ontario teismas, įsakęs atnaujinti nutrauktą bylą.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Demonstracijos prieš skurdą

"Lietuvos aido" ir UPI žiniomis, tūkstančiai Lietuvos gyventojų demonstravo įvairiose vietovėse gegužės 19 d., reikalaudami "darbo, duonos ir tvarkos". Protestus organizavo Lietuvos profesinės sąjungos, iš viso apimančios apie pusę milijono narių. Vilniaus savivaldybės aikštėje susirinko 2,000 žmonių, kuriems kalbėjo sąjungų ir įvairių įmonių atstovai, pareikšdami visų nepasitenkinimą aukštomis kainomis, mažais atlyginimais, darbo vietų mažinimu ir reikalavo garantuoti minimalų gyvenimo lygį ne mažesnį kaip 140 litų per mėnesį. Tai buvo pirmoji jungtinė kairiųjų ir dešiniųjų unijų veikla po nepriklausomybės atstatymo. Gyvenimo lygis Lietuvoje žymiai kritęs dėl nevykusių ekonominių reformų. Unijos spaudžia valdžią pasirašyti trišalę sutartį tarp unijų, darbdavių ir valdžios, kad būtų sutvarkyta socialinių pašalpų sistema.

Konferencija Paryžiuje dėl Baltijos kraštų

BNS pranešimu, gegužės 18-20 d.d. pirmą kartą buvo surengta visų pagrindinių pasaulio finansinių organizacijų konferencija aptarti Baltijos šalių investicijų programas. Paryžiuje vykusioje konferencijoje dalyvavo Tarptautinio valiutos fondo (TVF), Generalinio prekybos ir muitų susitarimo (GATT), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) ir G-24 kraštų bei didžiausių Europos bankų atstovai. Po vieną dieną skirdami kiekvienai Baltijos valstybei, atstovai kartu su kraštų vyriausybių nariais tarėsi dėl investicijų, energetikos, susisiekimo ir aplinkosaugos reikalų. Lietuvos ministeris pirmininkas Adolfas Šleževičius konferencijoje teigė, kad šiais metais Lietuvoje infliacija bus apie 35%. Su jo nuomone sutikę Pasaulio bankas ir TVF. Jo manymu konferencijoje patvirtinta, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos įsijungimas į Europos bendruomenę yra įmanomas ir teigiamai priimamas. ELTOS žiniomis (gegužės 30), Pasaulio banko vadovybė nutarė paskirti Lietuvai 26.4 milijonų dolerių paskolą, grąžinamą per 17 metų, energijos tiekimo sistemai tobulinti.

Lietuvos plėtotės banko įsteigimas

"Amžius" (nr. 21) rašo, kad gegužės 18 d. Lietuvos vyriausybė patvirtino Lietuvos plėtotės banko steigimo tvarką. Banko steigėja yra Lietuvos vyriausybė, kuriai atstovauja finansų ministerija ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas. Rašoma, kad "pagrindinė banko funkcija — ekonomikos vystymas finansuojant įvairias investicines programas. Kreditai bus teikiami patikimoms privačioms įmonėms, ir tik išimtinais atvejais valstybinėms įmonėms. Numatoma, kad be paskolų teikimo, bankas taip pat išduos garantijas, atliks finansavimą drauge su kitomis institucijomis, galės skolintis lėšų tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, teiks konsultacijas projektų finansavimo klausimais, palaikys ryšius su užsienio bankais".

Biudžeto nuostolis

Kaip rašo ELTA (gegužės 26, birželio 2), Lietuvos valstybės biudžetas šiems metams seimo patvirtintas 4.3 bilijonų litų suma. Pirmam metų ketvirčiui dar trūksta 300 milijonų litų pajamų. Finansų ministerio pavaduotojo R. Šarkino teigimu, nuostolio priežastis yra nesurinkti juridinių asmenų pelno mokesčiai. Dėl to vyriausybė turėjusi skolintis iš kitų fondų ir iš komercinių bankų. Šiuo metu pasiskolinta 35 milijonai litų. Tikimasi, kad pridėtinės vertės mokesčio bus galima surinkti apie 150 milijonų litų.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Montrealietis JONAS ADOMONIS Žemaitijoje, netoli Lyduvėnų, kur Raukų kaimo laukuose yra šis paminklinis akmuo Sibiro tremtiniams Nuotr. H. Paulausko

Šiame numeryje:

Birželiniai įvykiai
Ne visiems laimėjimai reiškė pergalę ir džiaugsmą
Lietuvos gerovei kelti
Pagrįsti rūpesčiai ir konkretūs siūlymai valstybei stiprinti
Ir dabar regiu aš Kauną . . .
Vaizdingi miesto prisiminimai "grąžina" jaunystę
Paskutinė kelionė Lietuvon
Laidotuvės, kuriose dalyvavo visa Lietuvos vadovybė
"Laukit, laukit – gal numirs . . ."
Kai pastangos atsiimti savo turtą virsta emocijomis
Nenugalėta tėvynės gynėjų dvasia
Didingas "Pilėnų" operos spektaklis Čikagoje
Jūros sonata
Vacio Kavaliūno novelėje kaimo mokytojas suranda talentą
Aktorius Grašys – naujasis "Pupų dėdė"
Visur buvo prigijęs okupantams suteiktas žiurkių vardas
Emigracija Lietuvos istoriko akimis
Istoriko dr. A. Eidinto "Lietuvos kolumbų" įvertinimas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $38, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $38.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuvos gerovei kelti

(Atkelta iš 1-mo psl.)

bos ir kontražvalgybos institucija, kovojančia su Rusijos šnipinėjimu ir ardomosiomis struktūromis.

Vidaus politika ir demokratija

Siūloma labai rimtai susirūpinti tuo, kad rengiama savivaldybos reforma yra orientuota į valdžios centralizaciją. Tyčia sužlugdyti ir diskredituoti demokratiniai rinkimai Kaišiadorių apygardoje; steigiamos naujos ministerijos; vyriausybė neteisėtai sustabdė 1990 m. birželio 12 d. priimtą Katalikų Bendrijos būklės Lietuvoje atstatymo akto vykdymą ir pažeidė valstybės ir K. Bendrijos bendradarbiavimo principus; televizijos programose ir spaudoje skleidžiama prievarta ir asmens orumą žeminanti antikultūra, o demokratinei valstybei būtini dorovės pagrindus ginantys apribojimai neveikia; grėsmingai mažėja gimstamumas, lietuvių tauta tapo nykstanti; paliekami be oficialios reakcijos žinomų asmenų ir grupuočių viešai skelbiami antikonstituciniai pareiškimai, raginimai griebtis smurto ir susidoroti be teismo bei "stiprios rankos" režimo idėjos.

Užsienio politika

Atsisakyti žalingos politikos, kai LDDP neįtinkantys valstybės pareigūnai nušalinami nuo užsienio reikalų; ieškoti valstybinės politikos pagrindu vykdyti valstybinę, o ne vienpartinę užsienio politiką; atsisakyti Rusijos spaudimą provokuojančios nuolaidų politikos; ryžtingai ginti Lietuvos nepriklausomybę, reaguoti į Rusijos vykdomus Lietuvos oro erdvės pažeidinėjimus; netraktuoti Rusijos karinio tranzito interesų, kaip Lietuvos problemos; jokiu būdu neįteisinti Rusijos karinio tranzito; tarptautinių civilinių krovinių tranzito sąlygas Lietuva pati turi nustatyti, o ne kokia sutartimi su Rusija; oficialiai paskelbti "Valstybės žiniose" Lietuvos ir Rusijos prezidentų 1993 m. rugpjūčio 30 d. nežinomu būdu pasirašytą ir iki šiol prezidento oficialiai neskelbtą deklaraciją, kuria remiasi prezidentas; atsisakyti vilkinimo taktikos, pagal kurią neberengiami žalos apskaičiavimai, nebekeliami oficialūs Lietuvos respublikos reikalavimai Rusijai, Sovietų Sąjungos teisių ir pareigų perėmėjai, nors 1992 m. birželio 14 d. referendumu Lietuvos piliečiai reikalauja atlyginti jiems ir valstybei Sovietų Sąjungos padarytą žalą.

Krikščionių demokratų partija reiškia nuomonę, kad valstybės prezidentas, atskirai išrinktas, turi ne tik teisę, bet ir pareigą atstovauti visiems, o ne vienos partijos interesams. Dabartinės seimo daugumos ir vyriausybės žalingą politiką gali pakeisti ne tik nauji rinkimai, bet ir respublikos prezidentas, turėdamas galią skirti ir atleisti ministerius, tuo pačiu dalintis atsakomybe už vyriausybės ir jos narių darbus. Krikščionys demokratai norėtų matyti prezidentą, remiantį atsparos Rusijai ir jungimosi su Vakarų Europa užsienio politiką, atitinkančią valstybės interesus, ginančią demokratijos principus, šalinančią pavojingas Lietuvai tendencijas.

Memorandumą pasirašė Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirm. Povilas Katilius Vilniuje 1994 m. gegužės 25 d.

(Santrauką paruošė Snk.)

Savaitė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Organizuotas nusikalstamumas sustiprėjęs

"Amžiuje" (nr. 21) rašoma apie seimo nario E. Bičkausko pranešimą dėl teisėsaugos Lietuvoje. Pastarasis yra vadovas kovos su organizuotu nusikalstamumu koordinacinės grupės, ir teigia, jog bendras nusikaltimų skaičius yra sumažėjęs daugiausia dėl to, kad sumažėjo valstybinio turto vagystės, bet palyginus su praėjusiais metais, nužudymų skaičius išaugo 60%, tad dar neįmanoma kalbėti apie kriminogeninės padėties stabilizavimąsi. Nusikaltimų esančios dvi rūšys — tradiciniai ir organizuoti.

E. Bičkauskas spaudos konferencijoje pasakęs, kad nusikalstamos grupuotės yra įsijungusios į privatizavimą ir kad jų 5-7 yra pasidalinusios Lietuvos pramonę. Finansiniu spaudimu jos perkasi vietas politiniame gyvenime, ir jų veikla "jau tiesiogiai veikia seimo, vyriausybės ir kitų institucijų sprendimus. Daugumą 'naujųjų politinių grupių' sudaro į Liberalų sąjungą mielai priimami iš neaiškių šaltinių kapitalą susikūrę verslininkai". **RSJ**

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Puspenktų metų trukusi atnaujinta byla turėjo prisiekusiųjų tarybą, kurią sudarė septyni baltosios rasės vyrai ir penkios moterys. Policininką C. Durhamą gynęs advokatas Earl Levy jiems priminė, kad tikrojo šios bylos nusikaltėlio nėra kaltinamųjų suole. Tas nusikaltėlis – narkotikus platinantis pavogto automobilio vairuotojas R. McLeodas, pasipriešinęs savo pareigas atliekančiam policininkui. Be jo sukelto sąmyšio automobiliu važiavusi S. Cook nebūtų buvusi sužeista. Esą bylos sprendimo laukia visi metropolinio Toronto policininkai. Jų darbą jiems trukdo nesibaigiančių bylų grėsmė.

Panašių minčių gegužės 26 d. vedamajame pažėrė ir dienraštis "The Toronto Sun", atmesdamas vienos ryškiai matomos mažumos nesibaigiančius rasizmo kaltinimus Toronto policijai. Esą ateina laikas atsisakyti tokių besaikių bylų. Policininkas C. Durhamas sulaikė automobilį ne dėl juo važiavusių asmenų rasinės spalvos, o tik dėl to, kad jis buvo pavogtas ir vairuojamas žinomo narkotikų platintojo. S. Cook netyčia buvo peršauta, kai tas nusikaltėlis vairuotojas R. McLeodas pasipriešino policininkui C. Durhamui.

Baigiminės bylos prisiekusiųjų taryba nusikaltėlių auka tapusį torontietį policininką C. Durhamą vienbalsiai pripažino nekaltu po valandą ir 5 minutes trukusio pasitarimo. Tačiau tai, deja, nereiškia visiško šios bylos užbaigimo. Pavogtame automobilyje peršauta Sophia Cook su advokatu P. Copelandu jau yra pradėjusi kitą bylą už sužeidimą reikalaudama milijoninės dolerių sumos iš policininko C. Durhamo ir Metropolinio Toronto policijos paslaugų tarybos.

Revolverio kulka, priartėjusi prie nugarkaulio, buvo atnešusi dalinį paralyžių, kuris gydomas fizine terapija. Tikimasi, kad ateityje jai nereikės ir dabar vaikščiojimui naudojamos lazdelės. Ji buvo sužeista dvidešimt trejų metų amžiaus, o dabar jau yra sulaukusi dvidešimt aštuonerių. Spaudoje rašoma, kad ji turi du mažus vaikus. Su vienu net ir nuotrauka įdėta. Tačiau nė žodžio nėra apie jos vyrą. Ji kartą sulaikyta ir nubausta už krautuvėj pavogtus drabužius kūdikiui. **V. Kst.**

Ir dabar regiu aš Kauną...

ANDRIUS NORIMAS

Kaunas! Atsimenu Kauną, speigo sukaustytą, apšarmojusiais medžiais, apsnigtais parkų takais. Vytauto parkas — tarytum pasakiška sniego karalija! Nė šakelė nejuda. Šaltis supančiojęs ir greitasparnį šiaurės vėją. Tarsi lokio miegu užmigę nejuda medžiai, krūmai ir po storu sniego žvaigždelių klodu palindusios rudens gėlės. Nuo parko šlaito pro medžių kamienus meti žvilgsnį į žemiau stūksančius, tarsi susigrūdusius, apsnigtomis kepurėmis miesto pastatus, į gatves ir aikštes, kurias tik atspėti gali, nes sunku įžiūrėti net ir svarbiausiąją gatvę — Laisvės alėją. Sunku atskirti ją kertančias Gedimino, Donelaičio, Kęstučio ir Maironio gatves.

Toli toli rūke, it smilga, kartais kyšo Laisvės statula, šalia Vytauto Didžiojo muziejaus masyvo. O gal tai tik vaizduotės miražas?

Apvalūs Įgulos šventovės bokštai labai arti ir balti baltutėliai! Ir juos sniegas pridengęs tarsi stora, balta gūnia. Tik viršūnėje kryžius išsiskiria tamsiomis linijomis pilkame dangaus fone.

Kažkurių daugiaaukščių pastatų matoma tik dalis su keliomis langų eilėmis, bet sunku tvirtinti, ar tai Valstybės saugumo rūmai, ar Ateitininkų namai, o gal Raudonojo kryžiaus ligoninės pastato kampas. Visi miesto statiniai atrodo lyg sumaišytos, pamirštos ir tirštai sniegu apsnigtos vaikų kaladėlės.

Laisvės alėja — kauniečių centras, gyvybingiausioji miesto gatvė, poilsio ir susitikimų vieta. Ne tik jaunimas, moksleiviai ar studentija, bet ir rimti, solidūs žmonės buvo įpratę "pereiti per Laisvės alėją" bent vieną kartą ten ir atgal. "Šlifuodavo" darbininkija, profesoriai ir departamentų direktoriai, o labiausiai gimnazistai.

Konrado kavinė, tarytum koks Olimpo kalnas, buvo menininkų, aktorių, rašytojų ir žurnalistų susitikimo vieta. Hofmeklerio orkestras jaudindavo uvertiūromis, valsais, lietuviškomis pynėmis arba tango melodijomis girkšnojančius prie staliukų kavą, smaguriaujančius tortus, plepančius apie kitus ar kitas, tylius, susimąsčiusius bei nejudrius lankytojus.

Kauno Laisvės alėja — vienintelė gatvė, turėjusi net kelis filmų teatrus, šalia didesniame sklype Valstybės teatrą, "Pažangos" rūmus, daug krautuvių, įstaigų, bankų ir restoranų. Kitos įmonės rečiau barstėsi šalutinėse gatvėse, apie Ukmergės plentą, Žaliakalnyje, na, ir Šančiuose, apie Juozapavičiaus prospektą. Dar ir sverbesnėse Senamiesčio gatvėse.

Atsimenu Kauno rotušę. Ją vadindavome dar ir Baltosios gulbės namais, o dažniau Baltosios gulbės sale. Seniau toje salėje būdavo rengiami šokiai, bet kažkodėl vėliau nustota rengti pasilinksminimus. Rotušės aikštėje į keturkampį įsirikiuoja ir jėzuitų šventovė, didžiojo dainiaus ir poeto Maironio namai, o netoli ir katedra, ir senoji Vytauto šventovė. Į Rotušės aikštę nuo Laisvės alėjos ir Seimo gatvės įeina ir Vilniaus gatvė, kuri man visados kvepėjo Jeruzale.

Labai mėgau Valstybės teatro sodą, populiariau vadinamą miesto sodu. Ten vasaros metu būdavo rengiami vaidinimai atvirame teatre, o kitame sodo gale veikė ir kavinė. Ten dažnai užeidavau alaus atsigerti. Vasaros teatre dažnai vykdavo visokios bokso pirmenybės arba profesionalų imtynininkų iš viso pasaulio varžybos. Tai dvelkė labiau balaganu, bet, atrodo, davė teatrui pelno. Mėgau pavėsingus, nuošalius suolelius. Ten mažiau praeivių, tik iš Laisvės alėjos sklisdavo automobilių motorų ūžimas, net ir praeivių garsesnės kalbos.

Dažnai sustodavau prie kapitono Gudyno žuvimo vietos. Šaligatvyje, netoli įėjimo į Valstybės teatrą, dėmesį įeinantiems patraukdavo paminklinė lenta. Prie jos būdavo kieno nors padėtos gėlės arba ir visas gėlių vainikas... Gaila, mūsų politiniai fanatikai buvo nuėję Pietų Amerikos valstybių atentatininkų keliais. Sovietmečiu Valstybės teatro sode yra pažymėta kita auka — Romas Kalanta. Jis gyvas susidegino, šaukdamas "Laisvės Lietuvai!.." Nors jam ilgai nebuvo jokio paminklo, bet jo šauksmą tauta išgirdo.

Kaunas buvo laikinoji Lietuvos sostinė, lenkams klastingai užgrobus Vilnių ir didelę Vilniaus krašto dalį. O senovėje Kauno pilyje daug lietuvių karžygių žuvo gindamiesi nuo kryžiuočių užpuolimų. Kas dabar juos atsimena? Taip pat nežinome ar daug mūsų poetų yra sukūrę eilėraščių apie Kauną, apie Kauno pilį, apie miesto grožį ir garbingą jo praeitį.

Stačiais Nemuno šlaitais išrausė gilią vagą vandenys, prasidėję nuo Minsko pietinių apylinkių. Nemuno srovė susitiko ramiąją Nerį ir susijungė į bendrą vandenų talką. Dviejų mūsų upių santakoje Palemono sūnus Kūnas pastatė pilį. Kaip vadui, jam rūpėjo kaip atmušti kryžiuočių puldinėjimus ir apylinkių žmonių apiplėšimus. Daugel amžių šioje Kauno pilyje kovojo ir žuvo daugybė karžygių. Pilies kunigaikščiai keitėsi, atstatinėjo priešų apgriautą pilį ir iš naujo gynėsi, neleisdami grobuonims giliau įžengti į Lietuvos gilumą.

Jau seniai nebėra Kauno pilies, apie ją liko tik padavimai. Žmonės pasakojo, jog senovės karžygiai užburti guli ir miega pilies požemiuose. Kai tėvynei grės nelaimė ir vargas, ar sunkūs metai, vergija, tada požemiuose išgirsime trimitus. Tai iš naujo prisikels narsioji vyrija! Tik neseniai atstatyta Kauno pilis, bet tyli ir joje nesirenka karžygiai... Pilies sienas daužė, griovė kryžiuočiai, lenkai, rusai, o vis dėlto ji tebestovi toje pačioje vietoje, Nemuno ir Neries santakoje. Abi upės neša savo sroves, kaip nešusios per amžius, vis į Baltijos jūrą.

O abipus Nemuno šlaituose, kalneliuose augo ir plėtėsi miesčionija. Kiti laikai slinko tokiu pat greičiu, keitėsi valdovai, prezidentai, bet Kauno gyventojai, nors ir svetimtaučių valdovų vergystėje, niekam nesilankstė, jų širdys liko išdidžios, lietuviškos. Nauja lietuvių tautos karta tiesė laisvės kelią visam kraštui. Lietuva juk to verta. Savanoriai artojai, ūkininkai, mokytojai ir moksleiviai kovojo su visokiais priešais, nors menkai ginkluoti, bet kitos, gausesnės valstybės, siekė paglemžti daugiau lietuviškų žemių.

Ak, želigovskiada paglemžė Vilnių, ir kraštas liko tarsi be galvos. Kaunas gavo nešti laikinai Lietuvos sostinės vėliavą. Ir nešė garbingai, ištikimai. Su visa Lietuva Kaunas augo ir klestėjo nepriklausomybės eroje. Bet ir vėl naujas karas, vergija iš eilės — nacių ir bolševikų.

Senamiestis, Žaliakalnis ir Šančiai stenėjo trypiami sovietų bato. Tartum išalkę žvėrys ar šarančiai sovietų kariai ir piliečiai savinosi viską, kas tik pakliuvo jiems po ranka. Naikino visa, kas lietuviška, ir kėlė krauju permirkusias raudonas savo vėliavas. Kratos, suėmimai dienom ir naktim, išvežimai sekė vienas po kito.

Nejaugi iš požemių nekels karžygiai? Nejaugi Kauno pilis teks tik pavergėjams?

Ir štai, po viso pusšimčio vergovės metų ne tiktai Kaunas, bet ir visa Lietuva pajuto laisvės dvelkimą! Suplevėsavo trispalvės Kauno gatvėse ir atnaujintoje pilyje. Visos Baltijos šalys, rankomis susijungusios, reikalavo pasaulį atkreipti dėmesį, kad jos nori gyventi laisvos. Pirmieji kovotojai, nors daugelis buvo sovietų tankų sutraiškyti, davė tautai balsavimo teisę. Deja, per pusšimtį metų marksizmo bacilomis užsikrėtusi jaunoji karta iš mažens, ypač kolchozų vergai, nespėjo dar pažinti demokratijos tiesų ir suprasti tikrosios laisvės. Seimo ir prezidento rinkimuose nubalsuota už buvusius komunistus, kurie pasislėpė po demokratijos kauke. Buvę budeliai grobsto turtus ir valdo sena sovietine sistema.

Nejaugi Kauno karžygių dvasia neišblaškys iš komunizmo bacilomis užkrėstų lietuvių protų bolševikų įskiepytų nuo mažens pragaištingų idėjų. Nejaugi lietuviai praras tikėjimą viltimi? Kauno pilis per amžius išstovėjo. Tikėkime — ir ji sulauks mūsų tautos gražaus rytojaus!

PADĖKA
A†A
VYTAUTUI BURAGUI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai dėkojame kunigams už Rožinio maldas ir atnašautas Mišias. Ačiū "Aro" choro vadovei ir choristams bei R. Paulioniui už giedojimą Mišių metu. Nuoširdus ačiū karsto nešėjams; draugams, pažįstamiems ir kaimynams, pareiškusiems užuojautą žodžiu ir spaudoje, užsakytas Mišias, prisiųstas gėles ir visokeriopą pagalbą liūdesio valandomis.

Dėkojame J. Karasiejui už atsisveikinimo žodžius kapinėse. Ačiū A. Augaitienei ir A. Gaidelienei už aukų rinkimą "Caritas" organizacijai ir visiems taip gausiai aukojusiems.

Nuoširdus ačiū J. Gurklienei už pusryčių paruošimą, ponioms už pyragus.

Visada dėkingi už jūsų parodytą nuoširdumą.

Žmona Albina su šeima

PADĖKA
A†A
ANTANUI MASIONIUI,

sulaukusiam 85 m. amžiaus, mirus 1994 m. gegužės 7 d.,

nuoširdžiai dėkojame Lietuvos kankinių parapijos kun. Vyt. Volertui už Rožinio maldas Staynerio laidotuvių namuose, už atnašautas Mišias su Aušros Vartų parapijos klebonu kun. J. Liauba, OFM, už palydėjimą į kapines. Ačiū D. Radtkei už giedojimą šventovėje.

Dėkojame karsto nešėjams: Virgiui Smilgiui iš Čikagos, Sauliui ir Edvardui Macijauskams, Edvardui Masioniui, Petrui Bridickui ir Vytautui Tikuišiui. Dėkojame Birutei Kasperavičienei, M. ir V. Vaitkams ir visiems, vežiojusiems mane pas ligonį.

Nuoširdžiai dėkojame už užprašytas Mišias, gėles, už pareikštas užuojautas per spaudą, laiškais ir asmeniškai. Ačiū J. Gurklienei už paruoštą maistą, ponioms už pyragus.

Liekame dėkingi –

žmona Augusta, sūnus Saulius su šeima

A†A
OSVALDUI DELKUI,

ilgamečiam Toronto Lietuvių namų valdybos nariui,

mirus,

reiškiame gilią užuojautą jo žmonai IRENAI, sūnui PAULIUI, dukroms – KRISTINAI ir LORETAI bei visiems giminėms –

Lietuvių namų valdyba

A†A
OSVALDUI DELKUI,

vyrui, tėvui ir seneliui, iškeliavus amžinybėn, jo žmoną IRENĄ, sūnų PAULIŲ, dukras – LORETĄ, KRISTINĄ su šeimomis bei visus gimines tą sunkią valandą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Joana Bubulienė,
Edvardas, Aldona ir Ema Bubuliai
Diana, Claus ir Cristina Wiese

A†A
AGOTAI ZALAGĖNIENEI

staiga mirus Lietuvoje,

sūnui ANICETUI, jo žmonai IRENAI ir visiems giminėms reiškiu gilią užuojautą –

Jurgis Juodikis

A†A
SOFIJAI SIMANAUSKIENEI

Lietuvoje mirus,

seserį KOTRYNĄ ir JUOZĄ ALIŠAUSKUS bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

B. J. Akelaičiai *A. S. Petraičiai*
Z. J. Klevinai *J. A. Vanagai*

A†A
DOMUI KOCHANKAI

mirus,

liūdintį sūnų TOMĄ KOCHANKĄ, "Talkos" kredito kooperatyvo valdybos vicepirmininką, dukras – TERESĘ, RAMONĄ su šeimomis ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame skausmo valandoje –

Lietuvių kredito kooperatyvo "Talka" valdyba, komitetai ir tarnautojai

A†A
ZIGMUI GEDMINUI

mirus,

gilią užuojautą reiškiame žmonai ADELEI bei dukrom – REGINAI, ELYTEI ir DIANAI su šeimomis –

Jaunystės draugai:

A. G. Vinerskiai
J. E. Bubniai
su šeimomis

A†A
VLADUI VINDAŠIUI

mirus,

nuoširdi užuojauta broliui GEDIMINUI ir jo žmonai ONUTEI, vaikams ir giminėms –

Stasė ir Bill Kowbell su šeima
Tonia Gureckienė su šeima

BRANGIAM DRAUGUI
A†A
PAULIUI KAZAKAUSKUI

tragiškai žuvus Filadelfijoje,

tėvams – IEVAI ir KAROLIUI KAZAKAUSKAMS, jų šeimai bei visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

G. Karasiejus *A. Saplys*
A. Karasiejūtė *R. Radžiūtė*
A. Paškus *J. Totoraitytė*
D. Gurklytė *Z. Gurklytė*
A. Puzerytė *A. Nausėdas*
L. Stanulytė *J. Gaižutytė*

M. Gimbutienės palaikų išlydėjimas prie Šv. Jono šventovės Vilniuje. Iš dešinės: universiteto rektorius R. PAVILIONIS, Respublikos prezidentas A. BRAZAUSKAS, seimo pirm. Č. JURŠĖNAS, už jo – kultūros ir švietimo min. D. TRINKŪNAS Nuotr. A. Tarvydo

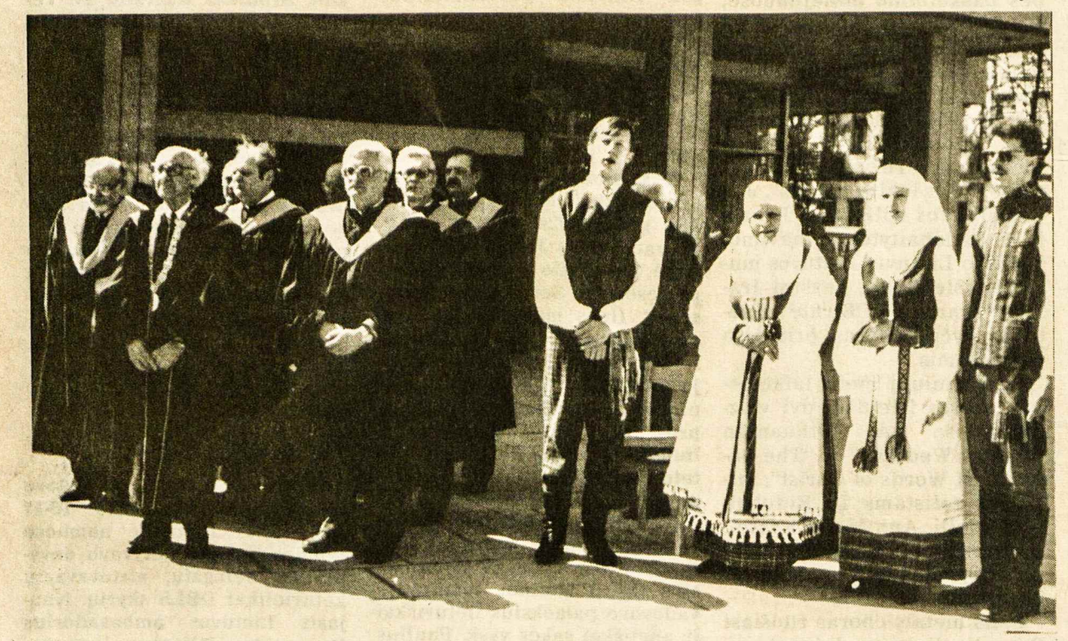

Velionės M. GIMBUTIENĖS palaikų sutikimas Kaune, prie Vytauto Didžiojo universiteto. Kairėje – universiteto profesoriai su rektoriumi B. VAŠKELIU priekyje, dešinėje – V. POVILIONIENĖ Nuotr. A. Tarvydo

Paskutinė kelionė Lietuvon

Velionės MARIJOS ALSEIKAITĖS-GIMBUTIENĖS palydėtuvės į Petrašiūnų kapines, kur ilsisi ir jos motina

G. GUSTAITĖ, Vilnius

"Jai, vienintelei XX amžiuje, pavyko surasti ir aprašyti ištisą, iki tol neatpažintą civilizaciją". Tai V. Kavolio žodžiai apie M. Gimbutienę, pasaulinio garso mokslininkę, Kalifornijos universiteto Europos archeologijos profesorę. Ji mirė po sunkios ligos Los Angeles mieste 1994 m. vasario 2 d.

Apie jos, archeomitologijos mokslo pradininkės, senosios Europos kultūros, deivės civilizacijos tyrinėtojos, darbo reikšmę rašė JAV, Kanados, Europos spauda, ne tik išeivijos. Antai JAV spauda archeologės atminimą pagerbė ir vedamaisiais ("The New York Times", "Los Angeles Times", "Messenger", "Plain Dealer", "Chicago Tribune", "Philadelphia Inquirer"). O Europoje mokslininkę iškėlė Didžiosios Britanijos dienraštis "The Independent", Italijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos ir kt. šalių spauda. Anot Richard D. Lyons ("The New York Times"), M. Gimbutienės neolito Europoje suvokimas "neabejotinas iššūkis tradicinėm pažiūrom į priešistorės bendruomenes".

Didžioji mokslininkė paskutine savo valia prašė palaidoti ją šalia motinos. Kelionė į amžino poilsio vietą Lietuvoje, Petrašiūnuose, prasidėjo nuo gimtojo miesto Vilniaus. Čia, Šv. Jono šventovėje, Marijos Birutės Alseikaitės-Gimbutienės urna su palaikais buvo pašarvota gegužės 7 d. Šarvojimas neįprastas, naujas, atspindintis ieškojimą, drąsą, pirmiausia meilę. Vietoj pasitinkančio nekrologo nuotraukos, – gėlių stendai su Algirdo Tarvydo nuotraukom, suskirstytom temomis: paskutinis rankraštis (kelios nuotraukos; paskutinėje M. Gimbutienė laiko iškėlusi ilgą tautinę juostą prie krūtinės...); šeimoje; paskutinis apsilankymas Lietuvoje; stendas jos knygų apie deivės civilizaciją Europoje, knygų išleistų anglų, vokiečių, japonų, portugalų, lietuvių kalba. Viename stende didelė velionės nuotrauka (A. Sutkaus) su juodais rėmeliais, palmės šaka.

Prie didžiojo altoriaus, vilnietiško baroko šedevro, katafalkas su juodu užtiesalu, plačia tautine juosta. Ant jos urna, įdėta įąsotį. (Tai giminaitės, pusseserės anūkės Julijos Ikamaitės kūrinys – juodoji keramika; savo tauriu švytėjimu primenantis seno kapinyno žalvarinį radinį, o kartu – velionės darbo sritį). Netoliese, prie katafalko, velionės portretas (V. Ciplijausko), už jų – pusračiu sudėti vainikai, o priešais – kalijų puokštės ir lyg amžinoji ugnis kryžiaus forma sustatytos žvakės. Skamba senovinės giesmės, garbės sargyboje stovi skautai, apie velionę kalba profesorės – V. Daujotytė, R. Kulikauskienė, universiteto rektorius R. Pavilionis. Jis pasakė: "Marija Alseikaitė-Gimbutienė iš Vilniaus universiteto išėjo (baigė 1942 m.) ir į universitetą sugrįžo. Išėjo su viltimi atspėti lietuvių, baltų šaknų paslaptį, o sugrįžo nešina visos Europos paslaptimi".

Išlydėti, atsisveikinti sekmadienį atėjo prezidentas A. Brazauskas, seimo pirmininkas Č. Juršėnas, kultūros ir švietimo ministeris D. Trinkūnas ir kiti.

Kaune prie Vytauto Didžiojo universiteto palaikus pasitiko rektorius B. Vaškelis, senato nariai, apsivilkę mantijom, senieji skautai. Dainininkė V. Pavilionienė vilnietei Marijai Gimubutienei padainavo seną žemaičių dainą "Lek gervelė". Padainavo čia, prie rūmų, kuriuose pernai velionė buvo apdovanota garbės daktarės vardu, kur ji pati dar dalyvavo, kalbėjo. Dabar kelios valandos, skirtos paskutinei pagarbai. Skamba kamerinio merginų choro "Kupolės" giesmės, garbės sargyboje stovi senato nariai, akademinis jaunimas.

Įvykdyta velionės valia, ir mylimiausias vaikas – Marija Birutė sugrįžo pas motiną, kurios kapas Petrašiūnuose šalia kitos didžios moters – Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės kapo. Su velione atsisveikino universiteto rektorius B. Vaškelis, prof. N. Vėlius, Istorijos instituto direktorius A. Tyla, poetas M. Martinaitis.

Šv. Jono šventovės stende buvo nuotrauka su M. Gimbutienės mintimi, pasakyta per apdovanojimą Vytauto Didžiojo universitete: "(...) stovime prie užsidarančių epochos vartų. XXI šimtmečio kūrimas reikalauja globalinių pastangų. Bet ar pasaulis taps geresnis, priklausys pirmiausia nuo kiekvieno mūsų, nuo kiekvieno asmens, kuris jaus atsakomybę už ateitį".

P. S. Be iliustruojančių nuotraukų (beje, dovanotų "TŽ"), jų autorius Algirdas Tarvydas – Lietuvos kino studijos režisierius ir operatorius per paskutinį Marijos Gimbutienės apsilankymą (1993.VI.11 – 27) Lietuvoje sukūrė apie ją dviejų dalių filmą, o dabar baigia vienos dalies filmuką apie Lietuvos atsisveikinimą su velione.

"Laukit, laukit - gal numirs..."

ANTANINA GARMUTĖ, Kaunas

Dabartinė Lietuvos valdžia ir gausi valdininkija labai stengiasi neatiduoti nuosavybės teisėtiems savininkams. Galima neabejoti, kad ateityje tai bus pavaizduota kaip kilnus, dokumentais įteisintas valdžios žmonių žygdarbis ginant šventą nuosavybės teisę ir stiprinant nepriklausomą Lietuvą. Tokių istorinių paradoksų jau yra. Kad ir knyga "Lietuvos kovų ir kančių istorija" I t., kurioje mūsų tremtis pavaizduota kaip paprastas perkėlimas, o mūsų trėmėjai — vos ne geradariai. Todėl ryžausi pratęsti straipsnių ciklą nuosavybės atgavimo tema ir konkrečiu — savo pavyzdžiu — palikti istorijai neiškreiptą vaizdą.

Vien šį pavasarį dėl namo grąžinimo įteikiau bene 4 prašymus, kuriuose nurodžiau, kad name yra priregistruota jame negyvenančių žmonių. Jie turi nuosavus geresnius butus arba namus kitur. Pagal veikiančius įstatymus neapgyvendinti butai turi būti grąžinti savininkams. Be to, žmonių priregistravimas bute dar nereiškia, kad jie jame gyvena. Deja, dabartinei valdžiai formalus priregistravimas yra patogus pretekstas negrąžinti netgi negyvenamo buto.

Energingos ir jautrios svetimai skriaudai seimo narės V. Briedienės rūpesčiu mano pateikta medžiaga buvo nukreipta Kauno m. valdybos kontrolės tarnybai. Atsakymo nesulaukusios, kreipėmės į miesto tarybos pirmininką doc. V. Grinį. Tuomet mano iškeltiems faktams patikrinti buvo sudaryta komisija (A. Prašmantas, B. Mickus, D. Kulvicienė ir A. Braziulienė), kuri privalėjo nustatyti, kas gi faktiškai šiame name gyvena ir kur gyvena mano nurodytieji vien priregistruotieji, bet ten negyvenantys asmenys.

Iš valdybos atsiųsto rašto 391 nr. (1994. 05. 03) išryškėja, kad minėta komisija dirbo vienpusiškai ir patikrino tik formalią registraciją. Dar daugiau: šia registracija remdamasi komisija teigia, jog nurodyti priregistruotieji žmonės ten ir gyvena! (Butuose nr. 3, 5, 6). Komisija pripažino vien tik tai, kad bute 4 nr. priregistruotas D. Ščedrinas gyvena kitur.

Remdamasis komisijos išvadomis ir kitais dokumentais, Kauno m. nekilnojamojo turto grąžinimo tarnybos viršininko pavaduotojas D. Pricevičius rašte 391 nr. teigia: "... butų Nr. 3 ir Nr. 4 gyventojai, paruošus dokumentus, bus perduoti svarstyti į teismą dėl teisių netekimo į Birutės g. 32 nr. gyvenamąjį plotą".

Jei būčiau naivi ir nežinočiau komunistinės klastos metodų, šiuo raštu-atsirašinėjimu galėčiau patikėti. Tačiau net ne teisininkui aišku, jog buto 3 nr. atveju teisme laimės ne savininkas. Kodėl? Ogi net iškeldinus 4 fiktyvinius nuomininkus, šiame bute lieka... 1 realiai gyvenantis žmogus.

Taigi šiuo atveju ryškiai matosi pareigūnų beprasmis aktyvios veiklos imitavimas. Nuosavybės grąžinimo klausimas nesprendžiamas, o savininkas vedžiojamas už nosies. Kaip visa tai gerai pažįstama, tarybiška!

Tai patvirtina nugirstas pokalbis, kurį man atpasakojo bičiulis, dirbantis Kauno valdžioje, nepanorėjęs skelbti savo pavardės. Aukštas Kauno pareigūnas, neapsikentęs mano "įkyrių prašymų" grąžinti namą, kreipėsi į neeilinį pareigūną seime:

— Ką daryti? Ką jai atsakyti?

— Ką norit — tą ir sakykit. Tik negrąžinkit, vyručiai, namo. Laukite-laukite!

— Bet nepatogu. Ji netyli. Rašo visur...

— Kentėkit.

— Paduos į teismą.

— Ir tegu! Teismas įvyks negreitai. Praeis koks pusmetis. O per metus gal ta Garmutė numirs...

Tad ko dūsauja valdžios vyrai Lietuvoje? Laukia savininkų mirties! Kenčia. O kokios gi kančios būna veltui? Visokiausia prasme. Vieni po kitų vyresnės kartos žmonės išeina Amžinybėn. O kitiems — toks laukimas apsimoka labiau, negu lapei išviliotas iš varnos sūris...

Aprašytų įvykių sūkuryje man buvo suteikta audiencija pas Kauno vicemerą J. Vengraitį. Malonus, dėmesingas. Jis nuosekliai išaiškino netobulus nuosavybės atžvilgiu mūsų įstatymus. (Nejaugi valdininkų pareiga daryti juos dar netobulesnius?). Jis teigė suprantąs mano pretenzijas. Bet, matote, spaudžia iš viršaus, jie galį net darbo netekti...

Priminiau ponui vicemerui, kad esu ir būsiu negailestingai atkakli: visų pirma niekada neatsisakysiu teisių į savo tėvų namą, iš kurio mane, dar vaiką, išvežė į tremtį — ir aš į jį grįšiu! Antra, mano įdukros šeima grįžta iš Rusijos, bet neturi kur apsigyventi. Tuo tarpu daugelis mano name gyvenančių žmonių turi nuosavus butus ir namus, o manąjį naudoja kaip vasarnamį. Ar ne per didelė prabanga?

Vicemeras atsidūsta:

— Bet tai tik jūsų emocijos!

Girdite? Emocijos. Nuo kada nepaneigiami faktai virsta tik emocijomis? Išsižioti nespėju, o man aiškina ir aiškina. Reikia atjausti ir nuominink us (lyg aš mesčiau juos į gatvę). Na, gal jie nori palikimo savo vaikams. (Svetimo? Paneigiant mano tėvo testamentą?).

— Ką padarysi, žmonės godūs, pagedę, — pripažįsta pareigūnas. — O įstatymas šiandien jų pusėje.

— Betgi bute 7 nr. nuomos sutartis perrašyta jau 1993 m. piliečiui Lagunavičiui, pažeidžiant įstatymą, draudžiantį vykdyti operacijas grąžintinuose namuose po jų sąrašo paskelbimo spaudoje 1992. 04. 24. O aš pareiškimą atgauti namą esu padavusi 1991 m., — bandau įrodinėti. Kodėl gi mano pareiškimas tada net nebuvo svarstytas?

— Mes gi žmonės, — pertraukia pareigūnas, — privalome būti humaniški. Mirė žmona — paliekame vyrui...

Taigi. Palieka — svetimą turtą. Humaniški. Bet kodėl ne man? Gal dėl to, kad nenumiriau Sibire? Toks "humanizmas" labai komunizmu kvepia... Teisė — atėmus — pasilikti! Ar tai ne absurdo šedevras?

Kodėl gi testamentinė nuosavybė man negrąžinama? Kodėl aš vis dar negaliu užbaigti savosios tremties ir sugrįžti ten, iš kur paauglė, užlaužtomis rankomis buvau išvežta į Sibirą? Kodėl?

Kauno pareigūnams aš pažadu: kai sugrįšiu — parašysiu padėką jiems. Pareigūnai maloniai užtikrina savo pagalbą man. "Patikėsiu, kai dugną dėsiu" — prisimenu lietuvišką priežodį. Laikas — kaip lakmuso popierėlis. Jame išryškės viskas. Niekšybė ir dora. Teisybė ir melas.

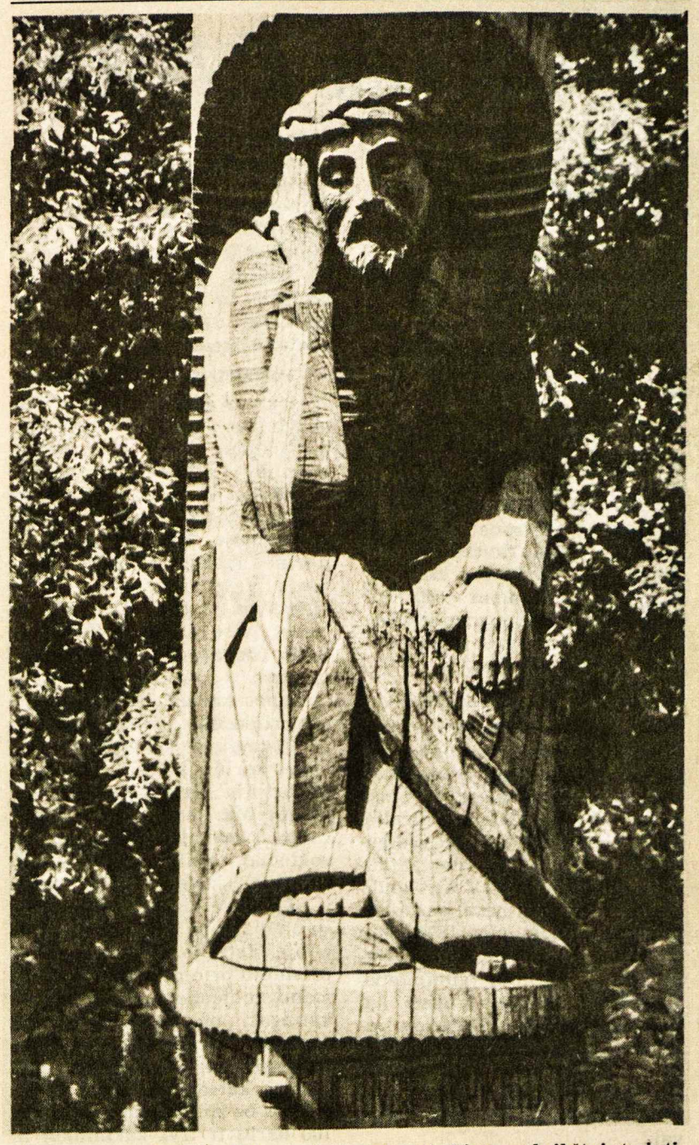

ĄŽUOLO RŪPINTOJĖLIS Kovarsko šventoriuje Lietuvos krikštui atminti Nuotr. H. Paulausko

PASTABOS IR NUOMONĖS

Tegu kalnai palaukia...

Mindaugas Kuzminskas iš Aliaskos "Tėviškės žiburiuose" 1994 m. 18 nr. rašo apie Vladą Vitkauską ir Julių Gudavičių, kurie po nepasisekusio bandymo su slidėmis iš Aliaskos per Beringo sąsiaurį pasiekti Rusiją, pas jį apsilankė. M. Kuzminskas, susižavėjęs V. Vitkausko iškelta Lietuvos vėliava Everesto kalnų viršūnėje, bei jo svajonėmis ją iškelti ir viso pasaulio žemynų aukščiausiuose kalnuose, kreipiasi į išeivijos lietuvius, kviesdamas: "... kiekvieną pagal savo išgales prisidėti prie šio *nesavanaudiško* (mano pabraukta, P.P.) žygio".

V. Vitkauską galima laikyti drąsiu nuotykių ieškotoju. Tiesa, jis Lietuvos vėliavą yra iškėlęs Everesto kalno viršūnėje, tačiau ar apie tai daug kur buvo girdima? Tai jau nebestebina, nes tą viršūnę yra pasiekęs nebe vienas alpinistas. Vėliau jis ir J. Gudavičius bandė pasaulį nustebinti — su slidėmis pereiti Beringo sąsiaurį. Žinoma, kaip kad ir buvo tikėtasi, tai jiems nepavyko. Aliaskoje išeinantis dienraštis "Anchorage Daily News" 1994 m. kovo 5 d. rašė, esą jie nenorėję girdėti patyrusių Aliaskos gyventojų patarimo atsisakyti savo užmojo, nes tai esanti beprotybė! "Aš nežinau, kalbėjo Maynard, ar jie iš viso turėjo supratimą apie ten esančių ledų judėjimą ir apie ten esančias gamtos sąlygas". Toliau tame pačiame laikraštyje rašoma, kad tas jų nepavykęs užmojis nieko nenustebinęs, išskyrus juos pačius. Jų laimė buvusi, kad atsirado malūnsparnis ir juos išgelbėjo prieš pat ledo lyčiai, kuri buvo pusiau perskilusi, pasiekiant atvirą jūrą. Toliau laikraštis pažymi, jog dabar jau planuojama, kad ateityje už panašių nuotykių ieškotojų gelbėjimą būtų reikalaujama atlyginimo. Tie du lietuviai gali džiaugtis: jų išgelbėjimas jiems būtų kainavęs $1400 už valandą, priedo — brangus aviacijos kuras!

Dabar, Lietuvoje, tiek daug skurdo, daugybė vargšų, pamestinukų, našlaičių yra alkani ir sušalę. Nepriklausomybės aikštėje (rašoma "Drauge" 1994 m. 93 nr.), ant Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos laiptų, sustojo apie pusantro šimto vaikų būrys. Kiekvienas rankose laikė po plakatą: "Vaikai nori valgyti šiandien", "Prezidente, gelbėk nuo bado", "Prisisotinę, užjauskite mus, amžinai alkanus". Tad argi laikas dabar įtaigoti išeivijos tautiečius ir raginti, kad jie ramstytų įvairius "nesavanaudiškus" nuotykių ieškotojus? O tie "nesavanaudiški" nuotykių ieškotojai, kai tapo išgelbėti nuo ledo lyties, neskubėjo į Lietuvą, bet (dėl viso ko!) dar užsuko pasisvečiuoti ir į Čikagą. O ką tas "pasisvečiavimas" reiškia, aiškinti nebereikia.

Tad leiskime kalnų viršūnėms ir beringams pailsėti. Tegu jie palaukia. Vietoje to reikėtų labiau pečius suremti, kad ašarėlė nuo našlaičio išblyškusio veidelio būtų nušluostyta ir vargšas, paliegęs senelis alkio nekęstų.

O Lietuvos trispalvė, vietoje kalnų viršūnių, tegu plazda ir puošia prieglaudų bei našlaitynų pastatus! **P. Palys**

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

NAUJA VIETA – NAUJOS VALANDOS
TOKS PAT GERAS PATARNAVIMAS

Nuoširdžiausi linkėjimai mūsų klientams ir sėkmės 1994 metuose. Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomenei. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų. Pristatyti siuntinius galite trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 7 v.v.

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.
Nėra maksimumo svorio.
Minimumas 2 kg, arba $10.00.
Nauja kaina: $5.10 už kg

MONTREALYJE 1450 DE SEVE LASALLE, QUE.

Naujas telefonas
937-9898
Vytas Gruodis Jr.

SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS BET KADA - 7 DIENAS

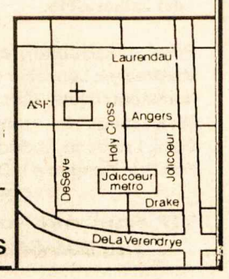

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

KROVINIAI Į LIETUVĄ

Laivais ir lėktuvais

Greitas ir patikimas pristatymas

Komerciniai kroviniai nuo mažiausių siuntų iki didelių talpintuvų
taip pat
automobiliai ir asmeniniai daiktai

POLIMEX FORWARDING INC.
Toronto: 141 Roncesvalles Ave. M6R 2L2
Prašome skambinti (416) 537-8648
ir susitarsime dėl persiuntimo laiko

*Konkurencinės kainos * Profesinis patarnavimas*

LAISVOJE TĖVYNĖJE

MISS LITHUANIA-94

Gegužės 8 d. šeštąja Lietuvos grožio karalaite 1994 m. buvo išrinkta dvidešimt vienerių metų vilnietė Jurga Tautkutė, studijuojanti stomatologiją Kauno medicinos akademijoje. Gražuolės rinkimuose dalyvavo 18 kandidačių iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių. Šiemetinius gražuolės rinkimus suorganizavo firma "Akademia femina", dienraštis "Lietuvos rytas", Lietuvos radijas ir televizija. Vertintojų komisijai vadovavo Laimonas Tapinas, generalinis radijo ir televizijos direktorius. Šiemetinės Lietuvos grožio karalaitės Jurgos Tautkutės duomenys: ūgis — 178 cm, krūtinės apimtis — 90, liemens — 60, klubų — 90. Ji laimėjo apmokėtą kelionę Jamaikon, japonišką "Fuji" vaizdajuostės aparatą.

ĄŽUOLŲ GIRAITĖ SMETONAI

Ukmergės tautininkai ir šauliai prez. Antano Smetonos gimtinėje Užulėnyje pasodino ąžuoliukus, iš kurių išaugs jo atminimui skirta ąžuolų giraitė. Prez. A. Brazauskas jau yra gavęs Lietuvių tautininkų sąjungos pasiūlymą iš JAV Klivlando pervežti ir gimtinėje perlaidoti prez. A. Smetonos (1874-1944) palaikus. Šiuo klausimu tariamasi su velionies giminėmis, Amerikos lietuvių tautine sąjunga bei kitomis išeivijos lietuvių organizacijomis. Ukmergės rajono Užulėnyje bus sutvarkyti gimtinės pastatai, pasirūpinta jo asmeniniais archyvais.

GRINIAUS PALAIKAI

Trečiojo Lietuvos prez. Kazio Griniaus (1866-1950) palaikų pervežimu iš Tautinių kapinių Čikagoje ir perlaidojimu Marijampolės rajono Mondžgirio kaimo kapinaitėse rūpinasi Vilniuje sudaryta komisija, vadovaujama Lietuvos seimo pirm. Č. Juršėno. Balandžio 19 d. įvykusiame komisijos posėdyje buvo nutarta Mondžgirio gimtojo kaimo sodyboje pastatyti paminklinį akmenį, paskelbti projektų konkursą antkapiniam prez. K. Griniaus paminklui Mondžgirio kaimo kapinaitėse. Įamžinant velionies atminimą, bus išleisti jo raštai, kitų lietuvių atsiminimų knyga, sutvarkytos vietos, kuriose jis gyveno ir dirbo. Tiksli palaikų perlaidojimo data bus nustatyta, susitarus su JAV lietuvių organizacijų sudaromu komitetu.

PRIE MOTINOS KAPO

Kalifornijoje mirusios prof. dr. Marijos Alseikaitės-Gimbutienės palaikų urna gegužės 1 d. užkasta Petrašiūnų kapinėse prie motinos kapo. Šią vietą buvo pasirinkusi pati velionė. Urną su pelenais Vilniun atlydėjo dukterys, brolis, šeimos bičiuliai. Balandžio 30 d. vilniečiai su velione atsisveikino Šv. Jonų šventovėje, kauniečiai — Vytauto Didžiojo universiteto salėje gegužės 1 d. Petrašiūnų kapinėse prie iškastos duobės kalbėjo Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. Bronius Vaškelis, prof. dr. Norbertas Vėlius, Mokslų akademijos Lietuvos istorijos instituto direktorius dr. Antanas Tyla ir poetas Marcelijus Martinaitis.

RINKTINĖS VETERANAI

Atsargos gen. ltn. Povilo Plechavičiaus (1890-1973) įsteigtos ir vokiečių greit panaikintos Vietinės rinktinės penkiasdešimtmetį prisiminė jos veteranai, gegužės 14 d. susirinkę Marijampolėje, Rygiškių Jono vidurinės mokyklos salėje. Pasak Algio Vaškevičiaus pranešimo "Lietuvos ryto" skaitytojams, vieną pusę susirinkusiųjų sudarė žilagalviai veteranai, kitą pusę — būtinosios karinės tarnybos kariai. Juos su Vietinės rinktinės suorganizavimu, jos trumpa veikla supažindino buvęs kariūnas Petras Gražulis, dabartinis Lietuvos šaulių sąjungos Marijampolės rinktinės vadas, pasakojęs: "Tuomet, kai vokiečiai reikalavo Vietinei rinktinei kovoti Rytų fronte, ji nepadarė klaidos ir nenuėjo su okupantais, kaip atsitiko Latvijoje, Estijoje. P. Plechavičius prisidėjo prie perversmo, kuris, mano nuomone buvo labai reikalingas, nes reikėjo tvirtos rankos . . ." Buvusieji Vietinės rinktinės nariai prisiminė, kad 106 jos kariai yra laikomi dingusiais be žinios, o daugiau kaip 100 karių ir trys karininkai ilsisi Sedos kapinėse. Suvažiavimo dalyviams koncertą surengė Lietuvos šaulių sąjungos centrinis vyrų choras "Perkūnas". Marijampolės kareivinėse buvo atidengta skulptoriaus J. Dulinsko Vietinės rinktinės atminimui sukurta paminklinė lenta.

SAVANORIŲ SĄJUNGA

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjunga, įsteigta 1927 m. sausio 8 d. jungti 1918-20 m. nepriklausomybės kovų savanoriams bei Lietuvos kariuomenės kūrėjams, buvo panaikinta pirmaisiais sovietinės okupacijos metais. Ją 1993 m. sausio 23 d. atkūrė krašto apsaugos SKAT karininkai ir kariai, Lietuvos parlamento ir televizijos bokšto gynėjai Vilniuje. Jie paruošė Kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos veiklos programą ir įstatus. Sąjungą betgi atsisakė užregistruoti Lietuvos teisingumo ministerija. Gintaras Mikšiūnas aiškina "Lietuvos aido" skaitytojams, kad ministerijai nepatiko iš buvusiųjų prieškario įstatų paimtas paragrafas: "Kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos nariai, esant pavojui valstybei, stoja jos ginti . . ." Sąjunga buvo užregstruota tik š. m. balandžio 25 d., minėtąjį paragrafą pakeitus aiškesniu: "Iškilus grėsmei Lietuvos saugumui, sąjunga veikia pagal Lietuvos kariuomenės bei civilinės valdžios nurodymus". Sąjunga turės tikruosius narius, narius rėmėjus ir garbės narius. Tikraisiais nariais priimami Lietuvos piliečiai, kario priesaiką davę iki 1991 m. rugpjūčio 22 d., buvusieji sąjungos nariai iki 1940 m., pokario metų partizanai bei kiti Lietuvos laisvės gynėjai. Nariais rėmėjais galės tapti Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai, išeivijos lietuviai ir tremtiniai lietuviai, remiantys atkurtos sąjungos siekius. Garbės nariais bus laikomi Lietuvos respublikai nusipelnę jos piliečiai bei išeivijos lietuviai, pasyvaus pasipriešinimo okupacijai dalyviai.

V. Kst.

LIETUVOS VYČIŲ CHORAS

Nuotr. J. Tamulaičio

JURGA TAUTKUTĖ, Kauno medicinos akademijos studentė, naujoji grožio karalaitė

Nuotr. Egidijaus Skipario

Hamilton, Ontario

JAUNUČIŲ IR JAUNIŲ ateitininkų darbo metai pasibaigė. Nuo sausio mėnesio buvom labai smagiai įkibę į darbą. Dėkojame E. Gudinskienei, kad pamokė jaunius austi lietuviškas juostas, Velykų senelei E. Bajoraitienei, kuri mus aplankė, papasakojo apie Velykų tradicijas ir padėjo mums su vašku marginti kiaušinius, Almiui Lukavičiui, kuris labai kantrai mokė vaikučius medinius paveikslus pjaustyti. Ačiū Julijai ir Virginijai Enskaitytėm, kurios padėjo mažom rankutėm atlikti projektus. Didelis ačiū Hamiltono kredito kooperatyvui "Talka" ir Kanados lietuvių fondui, kad įvertina mūsų darbą su vaikais ir finansiškai parėmė veiklą šiais metais.

Šiemet vaikai papuošė šventovę šv. Kazimiero Mišioms, dalyvavo skaitymo konkurse, atšventė "šeimyniškai" Velykas, prisidėjo prie lietuvių radijo valandėlės ir du sykius aplankė senelius su savo padarytom dovanėlėm. Buvom nuėję pamatyti vaidinimą Hamiltone ir iškylavom miške, pasidžiaugėm atgimusia gamta. O dabar vaikai svajoja apie lietuviškas vasaros stovyklas. Dėkojam visiems, kurie prisidėjo ir parėmė mūsų veiklą. Daug naujų rankdarbių išmokom ir labai smagiai, linksmai praleidom laiką. **JG.**

A.a. ZIGMO GEDMINO atminimui "Pagalba Lietuvos vaikams" fondui aukojo: **$150** – velionies našlė Adelė Gedminienė su šeima. Šeimos pageidavimu, jų draugai ir pažįstami vietoj gėlių aukas skyrė PL fondui: **$75** – M. L. Campeau; **$50** – V. M. Biggar, M. S. Jokubaičiai ir Dana, G. Rose; **$40** – L. B. Brown ir šeima, C. R. Russell ir šeima, L. Scopis; **$30** – E. A. Liaukai, S. G. Orriss; **$25** – E. L. Klevai, E. Ramanauskienė, S. Matulionis, J. V. Svilas, M. J. Tarvydai; **$20** – T. J. Andriukaičiai, J. Astas, E. J. Bubniai, Z. Čečkauskas, M. Chrolavičienė, A. Falkauskienė, E. K. Gudinskai, S. K. Karaškos, E. J. Mažulaičiai, A. Petraitienė, M. Renkienė, G. A. Repčiai, M. J. Ribij, B. Sadauskienė, J. V. Seniūnai, O. B. Steponavičiai; **$10** – A. A. Barkauskai, R. V. Bartininkai, J. Juozaitienė, N. Kisiūnienė, A. Mačiulaitienė, D. G. Phillips ir šeima; **$5** – F. M. Gudinskai. Dėkodami už gausias aukas, pasiųsime invalido kėdę su velionies Zigmo Gedmino įrašu, jam pageidavus, į Kuršėnus.

A.a. JONO BARAN-BARANAUSKO atminimui aukojo: **$20** – G. Agurkienė, J. Astas, O. B. Steponavičiai, O. S. Žvirbliai; **$10** – M. Renkienė.

A.a. ROBERT KASTNER atminimui aukojo **$5** – F. M. Gudinskai.

Už visas aukas nuoširdžiai dėkoja – **PLV komitetas**

PAGERBDAMI MIRUSIUS ir reikšdami užuojautą artimiesiems, Kanados lietuvių fondui aukojo: *a.a. Zigmo Gedmino* atminimui: $20 – H. K. Norkai, P. S. Kanopai, J. G. Krištolaičiai, J. K. Januškevičiai, A. Bumgardienė, G. Agurkienė, J. R. Pleiniai; $10 – P. M. Šiuliai; *a.a. Jono Baranausko* atminimui: $25 – Hamiltono pensininkų klubas; $20 – A. Petraitienė, P. Z. Sakalai, X.Y.; $10 – A. Mačiulaitienė, K. S. Karaškos; *a.a. Vlado Vindašiaus* atminimui, reikšdami užuojautą sesutei Zitai, L. E. Klevai aukojo $25; *a.a. Olgos Zabrauskienės* atminimui, jos vyras Petras Zabarauskas KLF aukojo $100.

Kanados lietuvių fondas dėkoja už aukas. **KLF**

Lietuvos vyčių choras

1913 metais įsteigus Lietuvos vyčių organizaciją, L. Šimučio iniciatyva buvo suorganizuotas choras, kuriam vadovavo A. Aleksis, A. Pocius, J. Siaurys ir L. Šimutis, Jr. Pokario metais, steigiantis naujųjų ateivių chorams, Lietuvos vyčių choro veikla buvo nutrūkusi. Po devynerių metų pertraukos 1960 m. choro dainos vėl suskambo, choro vadovu pakvietus kompozitorių ir dirigentą Faustą Strolią, kuris chorui vadovauja iki šių dienų.

Choro veikla plati ir įvairi. Per 34 metų muz. F. Strolios vadovavimo laikotarpį choras dažnai koncertuodavo ne tik lietuviams, bet ir svetimtaučiams. Buvo surengti keturi atskiri choro koncertai (1962, 1963, 1980 ir 1992 metais) Čikagoje. Dalyvauta pasaulinėje parodoje Niujorke 1964 m., surengti pakartotiniai pasirodymai Čikagos mokslo ir pramonės muziejuje, Daley centre, McCormick Place, Ford City, International Amphiteatre ir Čikagos miesto rengiamuose Pavasario žiedų festivaliuose.

Nemažiau plati lietuviška choro veikla. Dažni pasirodymai Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimuose, Pavergtų tautų savaitės iškilmėse, visose JAV ir Kanados dainų šventėse išplėtė choro techninį ir meninį pajėgumą.

Viso įdėto darbo įamžinimui choras išleido keletą plokštelių: "Težydi vėlei Lietuva", "Vai lėkite dainos". Jos pajvairintos solistų A. Brazio ir A. Simonaitytės dainavimu. Balzeko Lietuvių kultūros muziejui išleidžiant garsinį įrašą "Vakaras pas Birutę", Lietuvos vyčių choras prisidėjo su dainomis.

Paskutiniųjų metų laikotarpiu choras išleidžia dvi vaizdajuostes: "A Lithuanian Country Wedding" ir "The Seven Last Words of Christ", talkinant solistams D. Eidukaitei-Fanelli, Ann Marie Kassel, A. Braziui, E. Zelniui ir Lietuvos vyčių šokėjams, vad. F. Zapolio.

Šiais metais choras ruošiasi Pasaulio lietuvių dainų šventei Vilniuje. Choro vadovas, ilgametis mūsų chorinės muzikos išeivijoje puoselėtojas muz. Faustas Strolia yra pakviestas diriguoti šioje istorinėje dainų šventėje J. Strolios, jo tėvo, kūrinį "Parveski, Viešpaitie". Tai didelis džiaugsmas ne tik pačiam vadovui, bet ir visam mūsų chorui.

Ann Marie Kaselienė

HAMILTON TRAVEL BUREAU, 764 Barton St. E., Hamilton, Ont. Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankantiems Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Montrealį ir iš Montrealio.

Hamiltono jaunučiai ateitininkai džiaugiasi gamta

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	3.00%	asmenines paskolas .. nuo	9.50%
santaupas	2.00%	nekiln. turto pask. 1 m.	7.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	1.50%	nekil.turto pask. 3 m.	10.00%
90 dienų indėlius	5.00%		
1 m. term. indėlius	6.25%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas. Nemokama narių gyvybės draudа pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	5.75%		
3 m. term.indėlius	6.75%		
5 m. term. indėlius	7.75%		
RRSP ir RRIF (pensijos)	2.50%		
RRSP ir RRIF 1 m.	6.25%		
RRSP ir RRIF ind. 3 m.	6.75%		
RRSP ir RRIF ind. 5 m.	7.75%		

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB socialinių reikalų taryba Čikagoje leidžia mėnesinį mašnėle rašytą, ofsetu spausdintą 40 puslapių žurnalą "Pensininkas". Jo administratorė yra Elena Sirutienė, redaktorius — buvęs čikagietis Karolis Milkovaitis, dabar gyvenantis Kalifornijoje prie Los Angeles. "Pensininko" leidybos dešimtmetis balandžio 23 d. paminėtas sukaktuvine vakariene Čikagos "Seklyčioje". Ją surengė JAV LB socialinių reikalų taryba. Gausius dalyvius pasveikino valdybos pirm. Birutė Jasaitienė. Vakarienėn iš Kalifornijos buvo atvykęs ir "Pensininko" red. K. Milkovaitis. Su jo gyvenimu ir veikla susirinkusius vyresnio amžiaus čikagiečius supažindino Juozas Žygas. Ilinojaus gubernatoriaus J. Edgaro vardu red. K. Milkovaitį sveikino jo asistentė P. Michalski. Vakarienės metu lietuviškų dainų programėlę atliko sol. Algirdas Brazis, pianinu palydėtas Aldonos Brazienės.

A. a. prof. dr. Jokūbas Stukas, ekonomistas ir visuomeninkas, gimęs 1924 m. spalio 8 d. Newarke, New Jersey valstijoje, mirė balandžio 29 d. Velionis profesoriavo Seton Hall universitete. Ilgus metus jis vadovavo Niujorko ir jo plačiųjų apylinkių lietuviams skirtai radijo valandėlei "Lietuvos atsiminimai". Jo vadovautą anglišką programą apie Lietuvą transliuodavo Seton Hall universiteto radijo stotis. Velionis taipgi yra dirbęs su Lietuvos vyčiais ir net jiems vadovavęs. Jis buvo pašarvotas Kearnyje, NJ. Laidotuvių pamaldom Skausmingosios Dievo Motinos šventovėje vadovavo pamokslus lietuviškai ir angliškai sakęs vysk. Paulius Baltakis, OFM. Mišias koncelebravo šeši kunigai. "Darbininke" rašoma, kad velionis palaidotas Arlingtono kapinėse, į kurias lietuviai jį palydėjo ilga automobilių vilkstine. Našlė Loreta Stukienė užkandžius laidotuvių dalyviams buvo paruošusi Newarko parapijos salėje. Tad peršasi išvada, kad velionis palaidotas kažkokiose vietinėse Arlingtono kapinėse, o ne JAV karių Arlingtono kapinėse prie Vašingtono. "Darbininko" pranešime betgi primenama, kad velionis karo metais savanoriu buvo įsijungęs JAV kariuomenėn. Tad geriau būtų buvę paminėti, kokiose Arlingtono kapinėse jis palaidotas.

Australija

Lietuvių namuose Melburne viena patalpa buvo pavadinta Lietuvos kankinių koplyčia. Joje būdavo laikomos pamaldos. Koplyčios patalpa dabar atnaujinama ir jon bus perkelta lietuvių biblioteka. Mat bibliotekos kambarys išnuomojamas. Mišios dabar jau laikomos šeštadieniais Lietuvių bendruomenės mene pavadintame kambaryje. Ten iš buvusios koplyčios perkeltas Stasio Šiškaus 1985 m. pagamintas altorėlis, Vytauto Miliausko dovanotas ornamentinis lietuviškas kryžius. V. Jeržovo sukurtas didysis procesijų kryžius laikinai patalpintas Melburno lietuvių parapijos namuose. Juose gyvena kun. dr. Pranas Dauknys, kuriam balandžio 13 d. buvo padaryta akies ragenos persodinimo operacija. Atvelykio sekmadienį po pamaldų koncertą Lietuvių namuose surengė dainų šventėn Vilniuje vyksiantys jungtinis Australijos choras ir taipgi jungtinė tautinių šokių grupė.

Vokietija

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo dienas Hamburgo lietuviai paminėjo vasario 26 d. Minėjimas buvo pradėtas klebono kun. Broniaus Kučiulio Šv. Teresės šventovėje atnašautomis Mišiomis ir evangelikų diakono Ričardo Baliulio pasakytu pamokslu. Po pamaldų lietuviai susiriko parapijos mokyklos salėje. Juos pasveikino Hamburgo VLB apylinkės valdybos pirm. Teresė Lipšienė. Pagrindinį pranešimą "Lietuvos ekonomikos problemos" skaitė Vilniaus universiteto ekonomikos fakulteto prof. dr. Algirdas Sausanavičius. Malonia meninės programos staigmena tapo baritonas Gintaras Liaugminas, vilnietis operos solistas, dabar dainuojantis Flensburgo operos teatre.

Britanija

DBLS 46-tasis metinis atstovų suvažiavimas balandžio 16-17 d.d. įvyko Lietuvių namuose Londone. Jame dalyvavo devyniolika delegatų, atstovavusių keturiolikai DBLS skyrių. Naujasis Lietuvos ambasadorius Raimundas Rajeckas juos pasveikino prez. Algirdo Brazausko vardu. Veiklos pranešimą padarė DBLS centro valdybos pirm. Jaras Alkis ir tarybos pirm. Kastytis Baublys. Su DBL jaunimo sąjungos veikla suvažiavimo dalyvius supažindino pirm. Elena Augaitytė, papildyta Povilo Markevičiaus. Ligšiolinė DBL sąjungos centro valdyba, turbūt Lietuvos dėka dabar jau vadinama direktorių valdyba, išsirinko naujus savo narius. Tą direktorių valdybą suvažiavime sudarė: pirm. Jaras Alkis, vicepirm. Stasys Kasparas, sekr. Vincas O'Brien, ižd. Povilas Markevičius, protokolų sekretorė ir jaunimo atstovė Elena Augaitytė, kultūrinės veiklos vadovai John Millar ir Vida Gasperienė. Lietuvių namų akcinės bendrovės direktorių valdybą sudarė dalis tų pačių veikėjų: pirmininkas ir sekretorius bendrovės reikalams Vincas O'Brien, vicepirm. Stasys Kasparas, ižd. Povilas Markevičius, sekr. Elena Augaitytė.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

"TŽ" leidėjai

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed's Limited

šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury Ontario

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640

namų tel. (705) 429-6428

DR. VAIDOTAS KVEDARAS

Dantų gydytojas

Naujas adresas:

44 Sanford Ave. South, Hamilton, Ont.

(tarp Main ir King gatvių)

Telefonas 905-529-4911

DĖMESIO PENSININKAMS

Alina Žilvytienė, FICB, turėdama 35 metų finansinę patirtį su *Bank of Montreal,* išėjusi pensijon, paskirta konsultante (Retirement Services Representative – atstovė pensininkų aptarnavimui). *JI NEMOKAMAI* atliks patarnavimus kaip investuoti RRSP indėlius. **Sulaukus 71 metus indėliai iš RRSP turi būti išimti tolimesniam investavimui į RRIF.** *Su malonumu pagal susitarimą patarnausiu jūsų namuose. Skambinti* ***Alinai Žilvytienei tel. (905) 679-4578 Hamiltone.***

Pirmoji lietuviška siuntimo bendrovė Kanadoje

KAIRYS BALTIC EXPEDITING, INC.

Žemos kainos, garantuotas pristatymas į namus.

Laivu siunčiant – tik $1.20 kg arba $7.00 už kubinę pėdą.

Pristatymas vienam adresatui (gali būti 2-4 dėžės) iki 50 kg tik $14.

* **Siuntiniai apdrausti $100.00.**
* **Skambinkite dėl mūsų kubinių dėžių**
* **Iš toliau siųsti per U.P.S.**
* **Galime siuntinius paimti iš jūsų namų**

* **Patarnaujame pristatydami standartinius maisto siuntinius jūsų artimiesiems. Pristatymas per dvi savaites. Skambinkite arba rašykite dėl kainoraščių.**

****

Prieš atvažiuojant ar dėl smulkesnių informacijų skambinkite:

Montrealyje Leonas ir Genė Balaišiai 514-366-8259

Hamiltono rajone Bernardas ar Danutė Mačiai 905-632-4558

Mississaugos ir Toronto Algis ir Milda Trumpickai 905-822-1827

Delhi, Londono Andrius ir Gertrūda Usvaltai 519-773-8007

Fort Erie Danguolė ir Don French 905-871-1799

GENĖ ir VYTAS KAIRIAI,

517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6

Tel. 905-643-3334 FAX 905-643-8980

Veikli lietuviška sala

Vienas mūsų tautos stebuklų — Pelesos kraštas, net už 80 km į pietus nuo aplenkinto Vilniaus, išlaikęs lietuvybę. Tarp 1.000 išsaugojusių protėvių kalbą lietuvių jau yra 20 mokinių: pirmoj, antroj ir ketvirtoj klasėj — po du, penktoj ir šeštoj — po 5, septintoj — 3, aštuntoj — 1. Šį rudenį žada prisidėti dar 7 mokiniai. Tiek pat mokinių lietuvių kalbos nori mokytis Baltiškėse (už 3 km). Pelesoje baigę 8 klases, mokiniai greičiausiai galės baigti ir vidurinį mokslą arba jo siekti atkuriamame Rimdžiūnų (Gervėčių apyl.) bendrabutyje Vilniaus lietuvių namuose.

Sekminių proga gegužės 21-22 d.d. 37 pelesiškius "Vilnijos" draugija pakvietė į Kauną. Nuvažiavo 16 mokinių, 7 mokytojai, 14 balsingų senelių. Visi kartu koncertavo M. Žilinsko galerijos, Karmelitų šventovės salėse, Alytuje, kur kitąmet vyks pasaulinis dzūkų suvažiavimas. Giedota Karmelitų šventovės, kur dabar klebonauja kun. Algimantas Keina, gegužinėse pamaldose, Mišiose arkikatedroje-bazilikoje. Pelesiškius gražiai priėmė, pristatė klebonai, seminaristai, išklausė ir palaimino kardinolas Vincentas Sladkevičius.

Svečiai padainavo ir prie Vytauto Didžiojo paminklo, arkikatedros, lankėsi Karo muziejuje ir memoriale. Mokiniai suspėjo ir į Zoologijos sodą.

Liepos 6 d., 6 v.v. Vilniuje, Sereikiškių parke, dainų šventėje koncertuos Punsko, Gervėčių ir Pelesos ansambliai. Labai gerai, kad Pelesos ansamblyje su suaugusiais dainuoja ir mokiniai.

Kazimieras Garšva

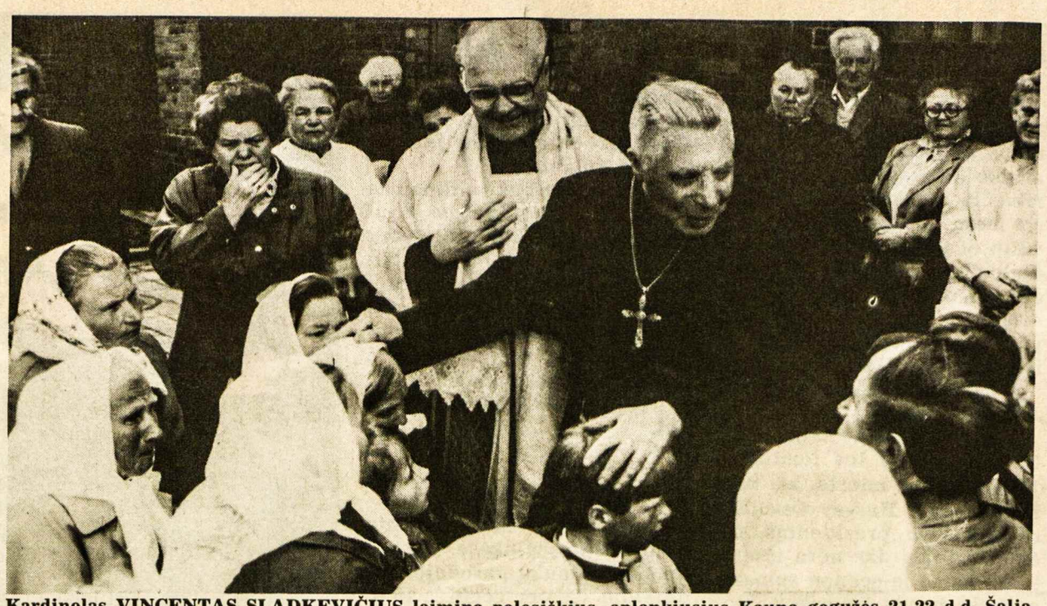

Kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS laimina pelesiškius, aplankiusius Kauną gegužės 21-22 d.d. Šalia arkikatedros klebonas kun. VINCENTAS JALINSKAS Nuotr. D. Žitkuvienės

PRANEŠIMAS IŠ ČIKAGOS

Nenugalėta tėvynės gynėjų dvasia

Įspūdžiai "Pilėnus" Čikagoje pamačius

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ

Ilgai rengta, seniai laukta "Pilėnų" operos premjera įvyko 1994 m. balandžio 17 d. Morton East gimnazijos auditorijoje, Čikagos priemiestyje Cicero. Opera sukurta Vytauto Klovos, libretas — Jono Mackonio. Ji buvo pastatyta jungtinėmis Lietuvių operos Čikagoje ir Valstybinės Lietuvos operos ir baleto teatro Vilniuje jėgomis. Dirigavo muz. Alvydas Vasaitis, režisavo Eligijus Domarkas, chormeisteriai — Ričardas Sokas ir Manigirdas Motiekaitis.

Prieš spektakliui prasidedant, dirigentas A. Vasaitis iškvietė į sceną muz. Aleksandrą Kučiūną, kuris yra Lietuvių operos Čikagoje pradininkas, ir įteikė jam plaketę su atitinkamu įrašu. Pagerbdama A. Kučiūną, publika atsistojo ir ilgai plojo, o jis dėkodamas atsakė: "Tegyvuoja nepriklausoma Lietuva!"

Po įspūdingai nuskambėjusios uvertiūros scenoje pasirodė viduramžių pilies kiemas. Solo partijas atliko Irena Milkevičiūtė — Eglė, Arvydas Markauskas — Margiris, Vitalija Šiškaitė — Mirta, Virgilijus Noreika — Rūtenis, Liudas Norvaišas — Ulrichas, Vytautas Juozapaitis – Udrys, Julius Saurimas — Jaunasis karys, Vaclovas Momkus — Alminas, Vytautas Šimkus — Pilėnietis ir Bronius Maciukevičius — Karys. Lietuvių operos chorą sudarė 47 asmenys iš Čikagos ir apylinkių. Chore taip pat dainavo ir 10 svečių artistų — dainininkų iš Lietuvos.

Ilgus metus Lietuvių operos choras, o ir baletas, sudarytas iš Čikagos lietuvių baleto šokėjų, dalyvaudavo ne tik operų pastatyme, bet ir daugybėje lietuviškų renginių, kur jie savo gražiu dainavimu, vaidyba ir menišku šokiu pavergdavo publiką. Lietuvai atstačius nepriklausomybę, pastaruoju laiku Lietuvių opera Čikagoje kvietėsi ir Valstybinio Lietuvos operos ir baleto teatro solistus bei choristus.

Ir šį kartą choras atliko gerai savo vaidmenį. Autentiška apranga iš Lietuvos darė stiprų įspūdį, norėjosi tik, kad choras daugiau judėtų.

Ypač įspūdinga buvo operos pabaiga, kai ugnies ir dūmų pilnoje pilyje žūsta jos gynėjai. Lieka tik keturi vaikučiai prie simbolinių aukurėlių. Daug kas paskutinio veiksmo metu braukė ašarą, iššauktą Pilėnų tėvynės meilės, pasiaukojimo ir ryžto geriau žūti ugnyje, bet nevergauti!

Gal ne vienas galvojo tada ir apie Sausio 13-tąją, kur gal dar viešpatavo Pilėnų dvasia?

Kai kurie Lietuvių operos choristai Čikagoje dainuoja jau 38 metus, jau nuo operos įsikūrimo. Visi jie yra mėgėjai, savo laiką ir jėgas skiria dainos menui. Ir kai mačiau juos scenoje, man atrodė, kad juose buvo gyva Pilėnų dvasia. Mačiau žmones įvairiuose vaidmenyse, tuos pačius, kurių nemažai ir pati pažįstu. Jie scenoje buvo nebe čikagiečiai ar apylinkių gyventojai, bet Pilėnų. Ir niekada jie to nepamirš. Mačiau jų veidus, mačiau kaip jie išgyveno ir stengėsi įsijausti į savo vaidmenis.

"Pilėnų" operos dekoracijos ir teatro apranga buvo sukurta dail. Janinos Malinauskaitės, specialiai pagaminti Lietuvos operos dirbtuvėse, Vilniuje.

Apšvietimą ir scenos reikalus tvarkė Vida Momkutė. Vytautas Viržonis paruošė svečius artistus iš Lietuvos. Scenos darbams vadovavo Tom Rusnak.

Kartą per metus operos pastatymas Čikagoje tapo mums gražia tradicija, ypatinga šventė, į kurią suvažiuoja žmonės iš arti ir toli. Didžiulė, graži Morton East auditorija, kurioje iš bet kurios vietos viskas matyti ir girdėti, talpina 2.500 žiūrovų. Ir šį kartą ji buvo beveik pilnutėlė. Kiek teko girdėti, visi buvo labai patenkinti pamatę "Pilėnus".

Operai pasibaigus, scenoje pasirodė visi solistai ir choristai. Į sceną buvo iškviestas kompozitorius muz. Vytautas Klova, kuris su ponia stebėjo spektaklį. Buvo iškviesti ir muz. A. Vasaitis, rež. E. Domarkas ir kiti. Solistai ir kompozitorius apdovanoti gėlėmis ir dėkingos publikos audringais plojimais.

Po trijų valandų uždanga nusileido, ir žiūrovai skirstėsi pakilioje nuotaikoje, kalbėdami apie sekantį Lietuvių operos pastatymą.

Netekome žymaus muziko

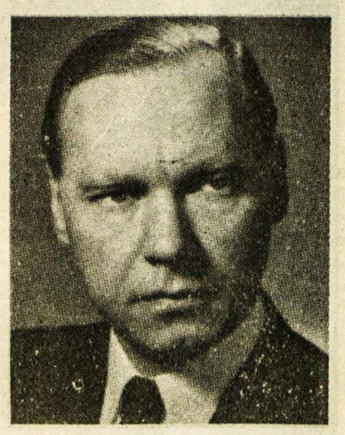

A.a. KAZIMIERAS SMILGEVIČIUS, miręs 1993 m. spalio 23 d.

Jau apsipratome su mintimi, kad mus jau baigia palikti vyresniosios kartos darbuotojai. Ne taip jau gausios Kanados lietuvių bendruomenės gretos retėja, džnai tenka susitikti kapinėse. 1993 m. lapkričio 27 d. į Mississaugos Šv. Jono lietuvių kapines iš Montrealio buvo atlydėtas žymus ir talentingas muzikas **Kazimieras Smilgevičius.**

Kazimieras gimė 1911 m. gruodžio 15 d. Amžinybėn iškeliavo 1993 m. spalio 23 d. Kai Kazimierui buvo suėję 7 m. amžiaus, jo tėvas Jonas Smilgevičius 1918 m. Vilniuje aktyviai buvo įsijungęs į Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbus. Jis yra Lietuvos nepriklausomybės akto signataras.

Sūnus Kazimieras 1931 m. Kaune baigė "Pavasario" gimnaziją ir studijavo ekonomiką VD universiteto teisių fakultete. 1925 m. mokėsi Klaipėdos muzikos mokykloje, o 1928 m. – valstybinėje Kauno konservatorijoje. 1934–1937 m. lankė ir baigė Paryžiaus Ecole Normale de Musique (pas A. Cortot). Gyvendamas Lietuvoje, Kazimieras Smilgevičius, didesniuose Lietuvos miestuose ir Kauno radiofone dalyvaudavo solistų rečitaliuose, simfoniniuose koncertuose, muzikos ansambliuose kaip pianistas.

Karo metu Kazimieras laikinai buvo apsistojęs Austrijoje. 1949 m. atvyko į Kanadą ir apsigyveno Montrealyje. 1950-54 m. su operos soliste Elzbieta Kardeliene su koncertais lankė Niujorką, Bostoną, Čikagą, Klivlandą, Torontą, Winnipegą ir eilę kitų miestų.

Išeivijoje K. Smilgevičius niekur nebuvo svetimas. Montrealyje "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio ir kituose renginiuose lietuvių visuomenės buvo mielai laukiamas.

Kazimieras su šiuo pasauliu atsiskyrė gyvendamas Montrelyje. Jo mylimos žmonos Danutės ir artimųjų pritarimu jis buvo atlydėtas į lietuvių Šv. Jono kapines Mississaugoje. Artimieji ir buvę Kazimiero bičiuliai susirinko kapinėse paskutiniam atsisveikinimui.

L. Girinis-Norvaiša

Išeivijos muziko kūryba Lietuvoje

Kompozitoriaus VLADO JAKUBĖNO minėjimai

IRENA SKOMSKIENĖ, Vilnius

Vl. Jakubėno 90-metis Lietuvoje praturtino mūsų visuomenę ne tik šio kompozitoriaus muzika (įvyko keturi renginiai-koncertai), bet ir pasitarnavo jo asmenybės bei kūrybos atskleidimui.

Savaitę prieš renginių pradžią spaudoje ("Lietuvos rytė", "Lietuvos aide", "Kauno dienoje", "Biržiečių žodyje") pasirodė straipsniai apie Vl. Jakubėną. Autoriai: muzikologai — Algimantas Kalinauskas, Rūta Gaidamavičiūtė, Janina Gudavičiūtė plačiai rašė, o radijo valandėlė "Tautiečių balsai" (gegužės 14 d.) ir vėl buvo skirta vien tik Vl. Jakubėnui (laidos autorius ir vedėjas — muzikologas Vaclovas Juodpusis).

Renginiai (Vilniuje-Kaune-Biržuose sudomino Vl. Jakubėno asmenybe mūsų visuomenę nuo parodos atidarymo (gegužės 9 d.) Martyno Mažvydo bibliotekoje, kurios muzikos skyriaus darbuotoja Kristina Šernaitė surengė labai gausią ir turiningą parodą apie šį kompozitorių. Parodos atidaryme dalyvavo daug senosios kartos atstovų, kuriems Vl. Jakubėno vardas nesvetimas dar nuo jaunystės. Buvo ir jaunų žmonių, kurie iš šios parodos galėjo gerai susipažinti su kompozitoriaus biografija, kūryba, žurnalistiniu darbu.

Parodoje buvo ir nauji leidiniai, Lietuvoje išleisti 1993-1994 m.: Vl. Jakubėno harmonizuotų evangelikų giesmių rinkinys "Jėzau, Tu mano gyvybe" (1993 m.) ir naujas rinkinys chorams "Už jūrų marių" (1994). Veteranės, buvusios prima balerinos Aliodijos dėmesį patraukė Vl. Jakubėno baleto "Vaivos juosta" nauja redakcija ir instrumentacija (kompoz. Jurgio Juozapaičio darbas iš prieškarinio klavyro) su baleto artisto Jono Katakino libretu.

Parodos atidarymą papildė muzikologo, dirigento Algimanto Kalinausko išsamus pranešimas, o parodos atidarymo pabaigoje buvo paskelbta, kad Vl. Jakubėno vardo premija už 1993 metų muzikologinius darbus skiriama Vaclovui Juodpusiui.

Valstybinės M. Mažvydo bibliotekos vadovybė pareiškė norą įsigyti naujų Vl. Jakubėno gaidų leidinių, knygą ir plokštelių bei įrašų su Vl. Jakubėno muzika.

Vaizdas iš kompozitoriaus VLADO JAKUBĖNO sukaktuvinio minėjimo proga M. Mažvydo bibliotekoje surengtos parodos atidarymo gegužės 9 d. Vilniuje Nuotr. V. Kapočiaus

Pasaulio lietuvių dainų šventės, įvyksiančios 1994 m. liepos 6-10 d.d.,

PROGRAMA

VILNIUS, liepos 6, trečiadienį, 12.30 v.p.p. – Mišios arkikatedroje bazilikoje; Dainų šventės vėliavos šventinimas; 3 v.p.p. – Kaimo dainininkų ir muzikantų koncertas Akademiniame dramos teatre; Vaizduojamosios liaudies dailės parodos atidarymas,šiuolaikiniame meno centre; 5 v.p.p. – Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos folkloro ansamblių, liaudies meistrų subuvimas Gedimino kalno papėdėje ir Sereikiškių parke; Karinės istorinės dainos Gedimino kalne; 7.30 v.v. – Koncertas ir vakaronė Katedros aikštėje.

KAUNAS, liepos 7, ketvirtadienį, 4 v.p.p. – Iškilmingas Pasaulio lietuvių dainų šventės atidarymas prie Laisvės paminklo ir Nežinomojo kareivio kapo; Eitynės į Dainų slėnį; 6 v.v. – Dainų diena Dainų slėnyje.

VILNIUS, liepos 7, ketvirtadienį, 6 v.v. – Pučiamųjų orkestrų paradas Senamiesčio gatvėmis ir koncertas Menininkų rūmų kieme; 10 v.v. – Ansamblių vakaro generalinė repeticija (su žiūrovais).

VILNIUS, liepos 8, penktadienį, 7 v.v. – Simfoninės ir chorinės muzikos vakaras Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose; 10 v.v. – Ansamblių vakaras Kalnų parke.

VILNIUS, liepos 9, šeštadienį, 10 v.r. – Šokių dienos generalinė repeticija "Žalgirio" stadione (su žiūrovais); 6 v.v. – Šokių diena "Žalgirio" stadione; 9.30 v.v. – In memoriam – Laisvės aukų ir didvyrių, valstybės ir kultūros patriarchų atminties valanda Šv. Jono šventovėje.

VILNIUS, liepos 10, sekmadienį, 3 v.p.p. – Eitynės iš Katedros aikštės į Vingio parką; 6 v.v. – Dainų diena Vingio parke.

VILNIUS, liepos 11, pirmadienis, 11 v.r. – Pasaulio lietuvių dainų šventės konferencija – "Viena tauta – viena kultūra".

Inf.

Pasaulio lietuvių dainų ir tautinių šokių šventės, įvyksiančios 1994 m. liepos 6-10 d.d., meninės dalies išeivijoje komitetas Toronte. Sėdi iš kairės: G. BREICHMANIENĖ, vyriausia išeivijos vadovė R. KARASIEJIENĖ, J. KARASIEJUS, D. VISKONTIENĖ, N. BENOTIENĖ; stovi: O. NARUŠIENĖ, R. GIRDAUSKAITĖ, D. NAUSĖDIENĖ, A. NAUSĖDAS, R. JURKUTĖ, G. PAULIONIENĖ ir M. SLAPŠYS

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronte ir apylinkėse susitarus tel. **535-5000**

Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. **1-800-561-3113**
(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)

Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. **1-800-561-3113**

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitu ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius į mūsų sandėlius.

Telefono apylinkių numeriai:	Skambinkite U.P.S.
416, 519, 705	1-800-668-7100
613, 514	1-800-465-2876
403, 604	1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra **$7.50** už kubinę pėdą, plius $15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).

Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg **$4.25** plius $15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkinte mums dėl kainoraščių.

Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.
Darbo valandos: 8 val. ryto iki 8 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.
Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario
(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

DABAR ***perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekiu ar pinigine perlaida***

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius $15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma	.....	.....
Perkėlimo mokestis - 4%	.....	.....
Pristatymas	....12.00.	....15.00.
Viso	____	____

Siuntėjas: ..... Gavėjas : .....

.....

.....

Tel: ..... Tel: .....

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą ***Nordland Express*** vardu ir siųskite:
Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.
Daugiau informacijų gausite paskambinę **tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001.**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

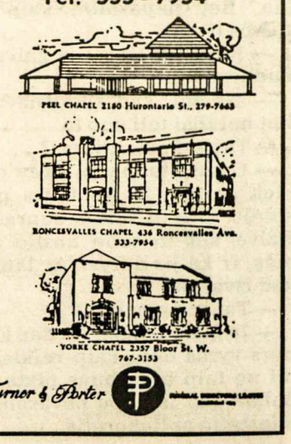

Lietuvos ąžuolai tėvynėje ir Kanadoje

ALBINAS KANTVYDAS, antroje eilėje antras iš dešinės, savo giminaičių tarpe 1990 m., paaukojęs dvidešimt tūkstančių dolerių pagalbos fondui Lietuvoje "Vaiko tėviškės namai". Nuotraukoje prie Slabados (Raseinių raj.) ąžuolo, kuriame išskaptuoti Tautos himno žodžiai.

Kilimo nuo Alytaus, dabar gyvenąs Westone, Ont., yra vienas tų lietuvių, kurie kaip tie Lietuvos ąžuolai, persodinti Kanados žemėje, yra išeivijos tvirtybės ir atramos simboliai. Įsikūrę Kanadoje, jie savo darbo vaisius aukoja Lietuvai ne iš pertekliaus, bet iš taurios ir užjaučiančios širdies. A. Kantvydas ypatingai jautrus benamių vaikų skurdui, todėl taip dosniai remia fondą "Vaiko tėviškės namai" kaimo statybą.

Šis kaimas nėra laikina prieglaudėlė, iš kurios paleistas po kelių mėnesių ar metų vaikas neturi kur dingti ir yra dažnai priverstas eiti į gatves elgetauti ar nusikalsti. Daugelį tų vaikų reikia gelbėti nuo jų pačių tėvų.

Čia vaikai bus auginami individualių šeimų pavyzdžiu: turės motinas-auklėtojas, pastovią namų aplinką, priežiūrą, ras meilę, tikėjimą ir užtarimą tol, kol bus paruošti gyvenimui ir galės pasirūpinti patys savimi. Tai ilgalaikis projektas, reikalaująs kantrybės, įsipareigojimo ir lėšų, tačiau jis yra pavyzdys visai Lietuvai, kaip galima ir reikia gelbėti visų atstumtus vaikus.

Dabar visu nuoširdumu dėkojame mes, o netolimoje ateityje savo geradariui Albinui Kantvydui galės padėkoti patys vaikai, kurie turės galimybės ir laimės augti šiame kaime.

Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos centro valdyba

Lietuvaitė amerikiečių teatre

Vilnietė aktorė Ingeborga Dapkūnaitė, pasižymėjusi Lietuvos aktorė, jau antrą kartą atvyko į Čikagą vaidinti amerikiečių teatruose. Prieš porą metų ji pasirodė pjesėje "Slip of the Tongue" ("Kalbos klaida"), o nuo 1994 m. gegužės 15 d. ji vaidina naujoje dramoje "Libra". Šis veikalas yra sudarytas pagal 1988 m. išleistą Don DeLillo romaną apie buvusį JAV prezidentą John Kennedy.

Nors jau daugiau kaip 30 metų praėjo nuo tos lemtingos dienos Dallas mieste, kai nuo žudiko (Lee Harvey Osvaldo) rankos žuvo prezidentas, tačiau ši tema dar nėra išsemta. Šį kartą ją scenon sumanė perkelti žymus Amerikos aktorius (čikagietis) John Malkovich, kuris šį veikalą pritaikė scenai ir surežisavo. Pats veikalas gana moderniai apipavidalintas. Minčiai perduoti vaizduojama net video ir kiti efektai.

Daugumas aktorių čia turi daugiau nei vieną vaidmenį. Lietuvaitė Dapkūnaitė atlieka Osvaldo žmonos — rusaitės Marinos vaidmenį. Taip pat ji atpažįstama ir kaip šokėja. Rusaitės chrakateris jai gerai suprantamas.

Šis veikalas bus vaidinamas iki birželio 28 d. Čikagos šiaurinėje dalyje (1650 N. Halsted St.) esančiame viename iš didesniųjų Čikagoje — "Steppenwolf" teatre. Spektakliai — nuo antradienio iki penktadienio 8 v.v., šeštadieniais 5 ir 9 v., o sekmadieniais 3 ir 7 v. Bilietų kainos — 21.50 ir 24.50 dol.

E. Šulaitis

Įdomi paroda

Lietuvos partizanai, kovoję Panevėžio apylinkėse, yra rodomi nuotraukų parodoje, atidarytoje 1994 m. gegužės 15 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Partizanai buvo fotografuojami panevėžiečio Antano Žygo, po karo parašiutu išmesto Žaliojoje girioje. Išlikusias nuotraukas atspaudė fotomenininkas St. Bagdonavičius. Parodą suorganizavo Ant. Dundzila ir Vašingtono LB pirm. N. Kasparienė. Lankymo laikas darbo valandomis (9 v.p. – 5 v.p.p.) **Amb. inf.**

Tarptautinio garso aktorė INGEBORGA DAPKŪNAITĖ (viduryje), kuri Čikagoje vėl vaidina garsiame "Steppenwolf" teatre. Šalia jos – čikagietė aktorė NIJOLĖ MARTINAITYTĖ ir vienas iš Čikagos Tarptautinių teatrų festivalių rengėjų – BERNIE SAHALINS **Nuotr. E. Šulaičio**

Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", vadovaujamas muz. LINDOS MARCINKUTĖS (viduryje), 1994 m. gegužės 1 d. dalyvavęs Pavasario koncerte Šv. Patriko šventovėje

Toronto "Aras" pavasario koncerte

Vokiečių kilmės choras "Harfentoene" gegužės 1 d. Šv. Patriko šventovėje paminėjo savo 65 metų veiklos sukaktį metiniu pavasario koncertu. Jame dalyvauti buvo pakviestas ir Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", vadovaujamas Lindos Marcinkutės, su "Harmonie", "Lorelei" ir Hamiltono "Germania" narių jungtiniu choru. Vokiečių chorams dirigavo A. Schormann ir H. Hartmann. Visus chorus pianinu palydėjo Ellen Meyer.

Romantika ir giesmės

Koncertas pradėtas Beethoveno devintosios simfonijos džiaugsmo himnu. Koncerto tema "Prasideda gražus pavasaris" buvo nuotaikingai išreikšta lietuvių ir vokiečių kompozitorių harmonizuotom romantinėm liaudies dainom ir religinėm kompozicijom, skelbiančiom viltį ir džiaugsmą.

"Aro" choras lotyniškai sugiedojo 16-to š. kompozitoriaus Arcadet "Ave Maria" ir W. Boyce "Alleluia".

Sveikina pavasarį

Vokiečių choras "Harfentoene" atliko tris religinius kūrinius: "Viešpatie, koks gražus rytas", psalmės žodžių ir Amerikos juodukų stiliaus giesmę ir dvi giesmes, kalbančias apie Dievo gerumą ir pagarbą kūrėjui, taipgi keletą romantinių kompozicijų, perduodančių sveikinimą pavasariui, nerūpestingas kalnų keliautojų nuotaikas, lyriškus gamtos išgyvenimų motyvus – "Mėnesiena" ir "Saulėlydis".

Galingas 70-ties balsų vokiečių jungtinis choras atliko keletą vokiečių kompozitorių sukurtų himnų ir dainų pavasario ir meilės temomis. Tinkamos akustikos dėka įspūdingai skambėjo Brucknerio "Ramintoja muzika".

Lietuviai suprasti

Ne menkiau už vokiečių chorus pasirodė ir "Aras". Baltais švarkais pasipuošę 26 vyrai padainavo lyriškų liaudies dainų. Pradžiai ramiu tempu atlikta populiari "Svyruonėli baltasis". Gyvai nuskambėjo dzūkų krašto daina "Tris dzienas". Jautriai atlika partizanų daina "Pražydo jazminai". Linksmai nuteikė L. Marcinkutės pritaikyta "Pasėjau dobilą". Pabaigai atlikta humoristinė daina apie Joną ir molio uzboną. Lietuvių dainų turinio santrauka buvo pateikta lietuviškai nekalbantiems dalyviams, kurie, atrodo, gerai suprato dainų turinį ir pagavo jų nuotaikas. Gausiais plojimais klausytojai įvertino mūsų choristus.

Įspūdinga pabaiga

Choram besikeičiant pozicijom, visi klausytojai kartu sudainavo tris populiarias vokiečių liaudies dainas, išspausdintas programoje. Akompaniatorė Ellen Meyer drauge su mūsų Linda Marcinkute pianinu paskambino J. Brahmso valsus (Op. 39). Jie buvo atlikti sutartinai ir žaismingai.

Visi trys chorai galingu saskambiu baigė koncertą, atlikdami Fr. Grant dainą "They all call it Canada", kurią publikos prašomi, turėjo pakartoti.

Koncertas, trukęs dvi valandas, sutraukė apypilnę didžiulę Šv. Patriko šventovę klausytojų. Didžiausia padėka tenka choro vadovei Lindai Marcinkutei už jos nenuilstamą vadovavimą chorui ir sugebėjimą gražiai bendradarbiauti ir su kitų tautybių vienetais.

Eugenijus Krikščiūnas

JŪROS SONATA *NOVELĖ*

VACYS KAVALIŪNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

— Tai vis, Jonai, su dalgiu ir su dalgiu, — girdi jis tarsi iš jo sielos iškylančius žodžius. Ir pakelia galvą. Žiūri — mokytojas.

— Tai kaip matote.

— O smuiką į rankas paimti tai jau turbūt nėra kada?

— Kada tai dar būtų.

— Tai daugiau nieko ir nereikia. Imk ir grok. Imk ir grok, kada tik gali.

— Kad nesigroja.

— Kaip tai nesigroja? Grok ir grosis, grok ir grosis. Ir visada ir visur — kada tik kur gali. Ir visiem. Nežiūrėk, ar kas klauso, ar neklauso. Tik grok ir grok.

— Žinote . . .

— Žinau, žinau. Dar vis negali užmiršti Pranutės.

— Taigi.

— Bet tai, Jonai, dar nėra pasaulio pabaiga. Daug kam taip pasitaiko. Ir man pačiam ne geriau buvo.

— Ir jums?

— O kaip manai? Kad tik tau?

— Ir mokytojui?

— Tada dar buvau seminarijoje.

— Tai ėjote į kunigus?

— Ne, ne į kunigus. Buvau mokytojų seminarijoje, o ji — klebono sesers duktė ir gyveno klebonijoje. Tai, žinai, vis kartais susitikdavome, pašnekėdavome. O jaunam daug nereikia. Bet nepastebi, kaip iš galvos išeini.

— Kaip tai išeini iš galvos? Sudurnavoji?

— Ne tai, kad sudurnavoji. Bet nelabai toli nuo to.

— Tai, sakote, ir jums?

— O kaip tu manai? Tau dar kiek geriau. Ir jos tėvas prisidėjo. O ir jį reikia suprasti. Kalvė ant to seno našlio žemės. Ir ką jis darys? Ar lauks, kad išvarytų?

— Tai ir mokytojui?

— Ir man. Ir man. Ir dar kad nors vyras būtų kaip reikiant, tai ne taip būtų buvę pikta. O dabar toks iš pupų nevaromas miestelio aptiekorėlis.

— Tai ir jums.

— Ir man. O paskui ir vaikščiojau kokius metus galvą nuleidęs kaip garnys varlę pametęs. Gal dėl to ir likau nevedžiulis. Negalėčiau pasakyti, ar geriau būtų buvę, jei būčiau vedęs. O gal dar blogiau. Gyveni ir nežinai, kada kur kas bus. Eini, sustoji kryžkelėje ir nežinai, kur geriau pasukti – į dešinę ar į kairę.

— Tai, sakote, ir jums?

— Ir man.

— Tai ką jūs darėte?

— Nieko. Ką gi aš galėjau daryti? Mergina ėjo ir nuėjo su tuo aptiekorėliu. O aš likau kaip nuogas ant kalno. Ir pikta, ir gėda, kad tave pametė. Bet žinai ką, Jonai?

— Ką?

— Ateik kurį vakarą pas mane.

— Pas jus?

— Pas mane. Pasiimk smuiką ir ateik. Grosime abudu. Bus ir tau, ir man linksmiau. O dabar išleidžiu mokinius ir staugiu iš nuobodumo kaip vilkas. Ir laukiu kitos dienos, kada jie ir vėl pradės rinktis. O kai ateina vasaros atostogos, tai nors imk ir per laukus bėk. Ateik.

— Kokia ta mano muzika.

— Ir mano ne kažin kokia. Kiek seminarijoje reikėjo. O paskui pats vienas vis čirpiau kaip svirplys po pamatais. O kai groji ir groji, tai ir pagerėji. Tik tu daug negalvok. Ateik kad ir šį vakarą. Ir su smuiku. Ir pradėsime koncertus.

— Nežinau . . .

— Lauksiu, — šūkteli mokytojas, sėsdamas ant dviračio ir leisdamasis nuo kalnelio į vieškelį, vingiuojantį žaliuojančia Nemuno pakrante.

— — — — — —

Giedriui labai, labai nesinorėjo eiti pas mokytoją. Ką gi jis tenai darys? Ir ką gros? — mąsto jis, žiūrėdamas į savo smuiką. Negi tiktai suktinį, valsą ir polką, kurią Pranutė vis palydėdavo savo daina? Ir polką, pakartoja savo mintyse. Ir mato — Pranutė linksmumu šviečiančiu veidu ir visas jaunimas, kuris tuojau pagyvėja, palinksmėja ir nesusilaiko nuo šokio.

Gaila jam ir mokytojo. Ir jam gyvenime visko buvo. Tai kas, kad jis mokytojas? O gal jam ir nuobodu, kai mokinius paleidžia? Ir visą laiką būna tik vienas ir vienas. Neturi nei su kuo kokiu žodžiu persimesti. Ar kad ir nieko nekalbėti, o tik būti — vis tiek tu žinai, kad esi ne vienas.

Jam geriau, daug geriau negu mokytojui, bėga jo mintys. Jis šeimoje — brolis, brolienė, o ypač vaikai: Simukas, Petrukas, Pijušėlis ir Danutė. Ką jis darytų, jeigu jų nebūtų? Baisu jam apie tai net ir pagalvoti. O dabar su jais žaisdamas viską užmiršta, o kartais net ir juokiasi taip, tarsi ir jo vaikystės dienos būtų sugrįžusios ir nušvitusios praėjusių pavasarių spinduliais.

O ir visa tėviškės žemė — sodas, laukai ir pievos ir per jas pavasariais tekantys upeliai. Takai ir takeliai, apaugę smilgomis ir žydinčiomis laukinėmis gėlėmis, dūzgiančiomis bitėmis — viskas, o viskas lyg jo paties dalis. O mokytojas nieko neturi, tik keturias mokyklos sienas.

— — — — — —

Netrukus pro atidarytus mokyklos langus pasigirsta smuikai. Groja mokytojas ir Giedrys. Pradžioje Giedrio smuikas nedrąsus. Tačiau juo tolyn, juo jis vis labiau susilieja su mokytojo smuiko melodijos linija. Ir vis dažniau pasitaiko — važiuojantieji pro mokyklą sustoja ir klauso. Vieni trumpai stabteli ir nudarda tolyn. Kiti klauso, nepastebėdami, kad jų arkliai jau sukišę savo galvas į pakelės miežius ar avižas ir skabo jų varpas, pradėjusias snausti saulėlydžio spinduliuose.

Šeštadienio ar sekmadienio vakarais atidainuodavo ir sustodavo čia ir jaunimo būreliai, grįždami iš pasilinksminimo. Tada Giedriui atrodydavo, kad jis groja ir Pranutei. Ir staiga gilus liūdesys suaidėdavo jo sieloje — jos tenai jau nebėra. Ir ji jau nebedainuoja. Tada jis norėdavo atsisveikinti mokytoją, eiti namo ir paskęsti — nugrimzti vienatvės liūdesyje.

— — — — — —

Vieną šeštadienio naktį, jau artėjant vidurnakčiui, mokytojas išleidžia pro duris Giedrį, stabteli ant mokyklos gonkų ir paėmęs jį už alkūnės:

— Žinai, Jonai, ką aš tau pasakysiu?

— Ką?

— Turi talentą.

— Kaip tai talentą?

— Esi gabus muzikai. Ir žinai, ką aš tau patarčiau? Turėtum tu jos kur daugiau kiek pasimokyti.

— Kur?

— Kokioje mokykloje, Kad ir tokiame Rietave.

— O kas tas Rietavas?

— Dvaras.

— Dvare tai jau nenoriu.

— Palauk, palauk. Neišsigąsk per anksti. Ne visi dvarai tokie baisūs.

— Vis tiek nenoriu. Dvaras yra dvaras.

— Tik tu nebijok. Baudžiavos tenai nėra.

— O kas tenai yra?

— Muzikos mokykla. Turiu tenai gerą pažįstamą iš seminarijos laikų. Groja mokyklos orkestre. Parašysiu jam laišką ir pasiteirausiu, ar yra laisvų vietų ir ar tave priimtų. Tai sakyk — kaip?

— Tai kad nežinau.

— Ko čia nežinoti. Važiuok ir jau. Tenai ir muzikos pasimokysi ir ko gero dar ir paną susirasi.

— Panos tai jau man jokios nereikia. Turėjau vieną . . .

— Pana, Jonai, tiktai tarp kitko. Jos nei neieškok. Svarbu gyvenime surasti save.

— Kaip tai save?

— Rasti tą kelią, kuriuo tau skirta eiti. O tavo tas kelias — muzika. Tai sakyk — kaip?

— Kad nežinau.

— Tu vis su tuo savo "nežinau". Ką gi tu čia, būdamas pas brolį ir šienaudamas ar rugius kirsdamas, užbūsi? Nieko. O laikas bėgte bėga. Ir tu jį praleisi net ir nepastebėdamas, kad jau ir visas tavo gyvenimėlis baigiasi. Tai ką? Rašyt ar nerašyt?

— Kaip žinote. Tik man ir brolio gaila. Išvažiuosiu — ir ką jis darys likęs vienas ūkyje su krūva mažų vaikų?

— Brolis neprapuls. Jei reikės, per šienapjūtę ar rugiapjūtę pasisamdys. O ir vaikai, metai kiti — jau galės ūkyje padėti. Tik tu važiuok.

Nulipa jis nuo mokyklos gonkų ir pasineria rudens nakties tamsoje. Tamsu ir jo sieloje. Jis taip suaugęs su laukais ir pievom, su sodu, su sena pirkia, su kluonu ir tvartais. Ir su brolio vaikais.

Tiktai su jais jis gali viską užmiršti, žaisti ir net ir juoktis. O dabar viską palikti ir važiuoti nežinia nei kur, nei ko.

Baisiausia palikti tą beržėlį ir tą liepukę, mąsto jis, eidamas tuščiais ir tamsiais laukais. Ją pasodino Pranutei. Ir niekad neužmiršo nei tos liepaitės, nei Pranutės žodžių: "Po baltu beržėliu su savo berneliu". Jis girdi juos ir dabar. Jie visada, visada yra jo sieloje. Ir juo toliau, juo jie vis ryškėja — tarsi jie prie jo vis artėtų ir artėtų.

Prisimena ir tarsi net mato ir girdi, kai Tarasevičiai, siūdami kada pas juos, uždainuodavo:

Mano mergelės
Juodos akelės,
Tai ji nebijo
Tamsios naktelės.

Jis neatlaikydavo — tuojau už kepurės ir springdamas ašaromis pro duris. Taip jam būdavo sunku ir graudu. Ir taip gyvai iškildavo jo sieloje ir pati Pranutė, ir tie jos žodžiai. Ir visos tos dienos, kurios buvo tokios gražios ir taip pasibaigė . . .

O Tarasevičių dainoje, pilnoje skundo ir liūdesio, "Pasiklausk pas rūtą — mirtą, ar nuo Dievo tau taip skirta", išgirsdavo jis kalvės kūjo dūžius, susiliejančius su jo kelio žingsniais ir jo dalia, ir Pranutės raudą po tuo berželiu ir po ta liepaite.

Ir dabar viską palik. Viską palik, kartoja jis savo mintyse, artėdamas prie namų. Ir jaučia — tarsi su kiekvienu žengtu žingsniu žengia vis arčiau ir jo atsiskyrimo su namais valanda, kuri jį gąsdina ir kurią jis norėtų kuo toliau nustumti. Ir nustumti taip, kad ji visai neateitų.

— — — — — —

Pavasaris. Visas sodas baltuoja vyšnių ir obelų žiedais, dūzgia bitėmis, o žydras dangaus skliautas nuo pat ankstyvo ryto skamba vieversių giesme. O Giedriui taip neramu, taip neapsakomai liūdna, kad nors imk ir gyvas į žemę lįsk.

Rengiasi jis į Rietavą. Ir taip nesinori, kad net pyksta ant mokytojo. Jei ne jis, tai dabar nereikėtų nei rengtis, nei važiuoti nežinia nei kur, nei ko. Susideda jis savo daiktus į medinį savo paties pasidarytą lagaminėlį ir tuoj vėl juos išima. Tada jam pasidaro kiek lengviau — pajunta, kad jis dar nevažiuoja, kad jis dar namie, kad dar neatsiskyręs nei su sodu, nei su laukais, nei su pievomis, kur jam pažįstamas kiekvienas griovelis ir jame išaugęs kupstelis, kur jis jaučia įmintas į žemę savo pėdas ir girdi savo žingsnių aidus, kylančius iš takų, kuriais jo mažo bėginėta.

Sunkiausia jam palikti tą beržėlį ir tą liepaitę, kurią jis pasodino, kad beržėlis nebūtų vienas ir kad Pranutę jis ilgiau atsimintų. Ir jam dabar atrodo, kad jis palieka ne tiktai tą liepaitę, bet ir Pranutę — viską, viską.

O kai jau arkliai buvo pakinkyti ir vežimas vežti jį į geležinkelio stotį privažiavo prie pirkios gonkų, jis, kad nepravirktų, kuo skubiausiai atsisveikino brolį, brolienę ir vaikus, kiekvieną vis pakeldamas į viršų. O kai paėmė ant rankų pačią mažiausiąją, Danutę, nesusilaikė — nusigręžė į kitą pusę, kad niekas nematytų jo veidais riedančių ašarų.

O kai išvažiavo, tai ir išvažiavo. Dingo kaip vandeny. Nei niekam jis rašė, nei kaip kitaip kokią žinią siuntė — per žmones, per pažįstamus. Gal tiktai po kokių trejų ar ketverių metų brolis iš mokytojo sužinojo, kad jis ne tik gyvas ir sveikas, bet kad jam tenai ir gerai sekasi. Jau kelinti metai groja mokyklos orkestre ir tikisi, kad dvaro panelės rūpesčiu būsiąs išsiųstas į kurią nors užsienio konservatoriją. Tik dar nežinia kur. Greičiausiai, sako, į Varšuvą.

Ir vėl krūva metų praeina. Ir vėl jokios žinios. Dingo ir dingo. Net ir mokytojas nesulaukia nei trumpo žodžio. O tiek jam padėjo — ir patarė, ir ragino, ir laišką už jį rašė, mąsto brolis kur eidamas ar ką dirbdamas. Bet namus ir savus atsimena tiktai tada, kai nesiseka, kai kas nors blogai. O kai viskas gerai, tada nereikia nei namų, nei brolių-seserų.

Pyksta brolis ir ant mokytojo — ant abiejų. Vienas visko pripasakojo, prikalbėjo, o kitas paklausė ir paliko jį vieną su krūva mažų vaikų. Mokytojui — tai kas jam? Atėjo į klasę, pamokė vaikus skaityti ir rašyti ir eina sau. Jam niekas nerūpi — nei sėti, nei pjauti. O tu nors imk ir persiplėšk, kai ateina vasara ir visi darbai sueina į krūvą. Ir jis kai kada kur sutinka mokytoją, neslėpdamas piktumo paklausia:

— Tai vis jokios žinios?

— Iš ko?

— Iš to mūsų muzikanto.

— Jokios. Jokio laiško. Negaunu nieko ir nežinau nei kur jis, nei kaip.

Ir tada jam pasidaro jo gaila. O gal jam kur kas labai negerai? Gal serga ar ką, ateina mintis. O blogas jis nebuvo. Ir dirbo, ir jo vaikus mylėjo. O Danutės niekad nuo rankų nepaleisdavo. O ir jį buvo prie jo labai prisirišusi. Jei kur, būdavo, jis eina, kad ir į laukus ar į pievas šieno pjauti, tai ir ji, žiūrėk, atbėga ir tiesia savo rankutes — veskis ir ją. O nepaimsi, nenusivesi, tai taip įsiverks, kad net gaila žiūrėt.

(Bus daugiau)

KZR
AWNINGS & ROOFING
Šarnyriniai išskleidžiamieji stogeliai - Pastogėlės-krepšeliai *Stogų dengimai
625A The Queensway, Toronto, Ont. M8Y 1K4
Tel.: 416-252-4081 FAX: 416-252-2972

Aktorius Grašys - naujasis "Pupų dėdė"

HENRIKAS PAULAUSKAS

Vienas įdomiausių ir talentingiausių Lietuvos artistų – Algirdas Grašys atšventė savo 60-metį.

Vaikystė prabėgo gražiame Utenos krašte, trys kilometrai nuo Tauragnų, Grašių kaime. Vyresnysis brolis Vladas Grašys (g. 1915 m.) bolševikų okupantų 1945 m. už ryšius su Lietuvos partizanais buvo suimtas ir žuvo Archangelsko lageriuose.

Besimokant Utenos II vid. mokykloje, daug įtakos turėjo mokytojas R. Šaltenis, įdiegęs meilę ne vien literatūrai, bet ir scenos menui. Mokydamasis Valstybinės konservatorijos aktoriaus meistriškumo katedroje, A. Grašys ypač liko dėkingas Juozui Sipariui, kuris įskiepijo didelę meilę ir reiklumą gimtajai kalbai, sceniniam žodžiui. Teko dirbti Marijampolės dramos teatre, radijo diktoriumi, Vilniaus kultūros mokykloje dėstyti sceninę kalbą, o ilgiausi dešimtmečiai buvo skirti kūrybai Jaunimo teatre.

Sakoma, kad lietuviai prasti humoristai. Algirdas šitai paneigė, suvaidinęs Silvestrą Moljero "Skapeno klastose". Čia jis drąsiai prakalbo aukštaičių tarme, užkrėtė žiūrovus sveiku kaimietišku humoru, išmintingomis potekstėmis. "Skapeno klastos" buvo suvaidintos daugiau kaip 300 kartų, o bendras A. Grašio vaidmenų bagažas – daugiau nei 50 vaidmenų įvairuose veikaluose.

Ypač Lietuvoje A. Grašys tapo populiarus kaip humoristas-skaitovas, atlikdamas ir pats sukurdamas trumpus feljetonus, satyros vaizdelius, monologus. Jam prigijo "Pono Bračo" personažas, tikro jo gimtojo kaimo kaimyno pravardė. Algirdas su linksmais vakarais aplankė tolimiausias Lietuvos vietas, gan drąsiai parodijuodamas net sovietinius politinius veikėjus, pvz. Brežnevą, todėl vaikščiojo ant pavojingos politinės briaunos. Bet pasirinkęs lyg ir "buko juokdario" vaidmenį, sugebėdavo išlaviruoti.

Šių eilučių autoriui teko su A. Grašiu dirbti kartu radijuje, daug dešimtmečių artimai draugauti. Algirdas savo parodijose labai vykusiai "išrado" žiurkių-"pacukų" įvaizdį, kurį kaimo žmonės siejo su rusu okupantų vardu. Koncertuose Algirdas taip vykusiai parodijuodavo "pacukus", kad žmonės leipdavo iš juoko. Ir būtinai pabrėždavo, kad liaudis nusikratys tais parazitais!

Kartą savo kaimo trobos palėpėj Algirdas ištraukė senutėlį šautuvą.

— Kam tu jį laikai, dar nemalonumų turėsi?

— Et, tegu būna, kai bėgs į rytus "pacukai", gal reiks palydėti . . .

Taip Algirdas Grašys tapo savitu "Pupų dėdės" tradicijų tęsėju, nors visiškai skirtingu ir savitu, originaliu.

A. Grašys autorinius koncertus yra surengęs Čikagoje, Klivlande, Toronte.

Nepriklausydamas jokiai politinei partijai, A. Grašys dabar remia ir palaiko Tėvynės sąjungos ir konservatorių idėjas, labai taikliai kritikuoja buvusių nomenklatūrininkų intrigas ir savanaudiškumą, LDDP karjerizmą, kartu su politikais dalyvauja gausiuose mitinguose. Ko kartais nepadaro aiški logika, ledus žmonių sąmonėj pralaužia šmaikšti satyra ir drąsiojo pirmas šūkis: "O mūsų karalius tai . . . nuogas!" A. Grašys kaip tik ir vykdo svarbiąją žmonių praregėjimo misiją.

Algirdo žmona Janina yra choreografė, duktė Ieva ir sūnus Mindaugas dabar nelengvai dirba Čikagoje, kad šiek tiek prasigyventų ir grįžę svajoja būt Lietuvoje ūkininkais senelių žemėje.

Populiarios tiek Lietuvoj, tiek išeivijoje A. Grašio kūrybos garsajuostės bei vaizdajuostės.

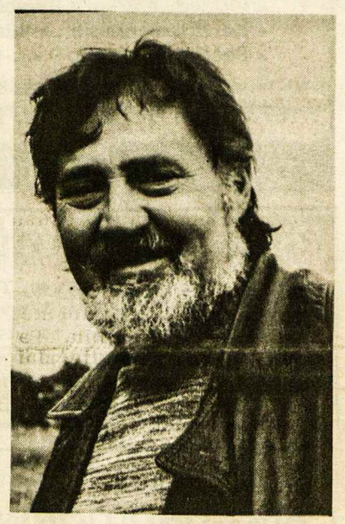

Aktorius ALGIRDAS GRAŠYS
Nuotr. H. Paulausko

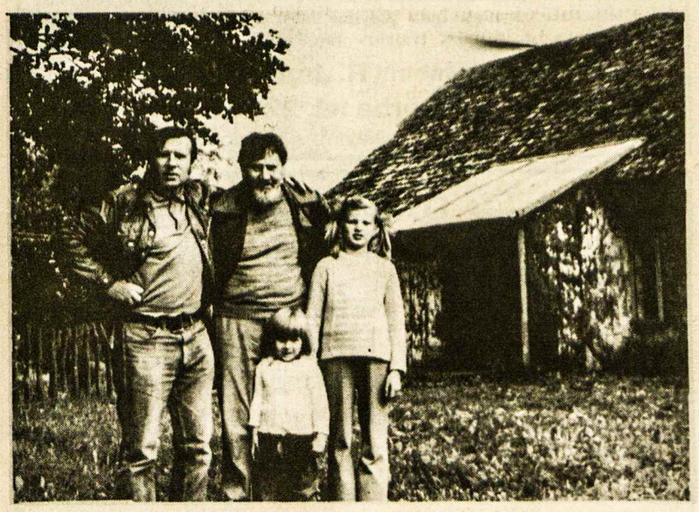

Šio straipsnio autorius ir aktorius ALGIRDAS GRAŠYS (viduryje) jo kaimo sodyboje 1978 metais

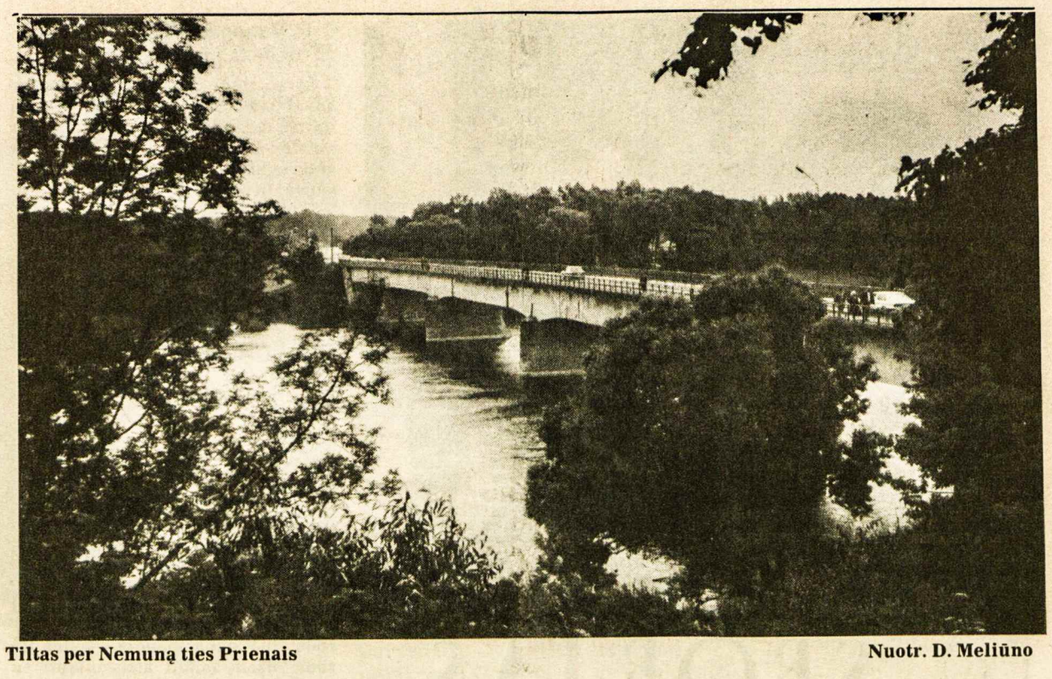

Tiltas per Nemuną ties Prienais
Nuotr. D. Meliūno

Emigracija Lietuvos istoriko akimis

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Istorijos mokslų daktaras, Lietuvos ambasadorius Vašingtone Alfonsas Eidintas parašė disertaciją tema "Lietuvių kolumbai – lietuvių emigracijos istorijos apybraiža". 1993 m. Vilniaus "Minties" leidykla tą veikalą su autoriaus papildymais išleido. Toji lietuvių emigracijos istorija apima 1868-1940 m. laikotarpį. Iš pradžių stebėjausi, kodėl sustota ties 1940 m., bet vėliau supratau, kad lietuvių emigracijos bangai po Antrojo pasaulinio karo "komlumbų" vardas netinka, kaip ir po Kolumbo Amerikos atradimo atvykę emigrantai vadinosi "piligrimais", ne "kolumbais".

Autoriaus paprašyta knygą recenzuoti, kreipiausi į jį su prašymu man parašyti ir to veikalo genezę, nes, sąžiningam istorikui sovietinės okupacijos metais rašant tokia tema darbas turėjęs būti keblus. Dr. Eidintas prisipažino sąmoningai sustojęs ties 1940 m. Anot jo paties žodžių, "DP istorijos nagrinėjimas, esant sovietų cenzūrai ir recenzentų priežiūrai, būtų labai iškraipęs tekstą ir turinį ir mane galėjo nustumti į "išeiviologų" tarpą, kurie turėjo keiksnoti išeiviją ir 'demaskuoti" jos organizacijų veiklą".

Įvade autorius apibendrina emigracijos priežastis, skatinusias žmones palikti gimtąją šalį. XIX ir XX š. lietuvių emigraciją jis apibūdina kaip ekonominę ir politinę, bėgančią nuo nederliaus, nuo rusifikacijos, bundant tautiniam judėjimui.

Pirmieji lietuviai pasiekę Amerikos krantus XVII š. pradžioje, o 1659 m. birželio gale į New Amsterdam'ą atvykęs lotynų kalbos mokytojas lietuvis A. K. Kuršius, kurį bando pasisavinti ir lenkai.

Toliau nagrinėjamos masinės lietuvių valstiečių emigracijos priežastys. Jos pradžia – apytikriai apie 1853 m. Įdomi emigracijos agentų, sudėtingų legalių ir nelegalių kelių analizė, detaliai aprašoma procedūra nuo laivakortės gavimo iki išlipimo Naujoje žemėje.

Autorius jaučia, kad išvykėlius kankino gimtojo krašto ilgesys, nors jis tos minties neišryškina, bet atskirame straipsnyje nagrinėja "reemigraciją". Tai buvę emigrantai, kuriems pavyko įsikurti svetur, susitaupyti pinigų ir, sugrįžus į namus, gelbėti ūkius nuo varžytinių, kelti jų lygį, įvesti Amerikoje matytas "naujoves" namuose ir aplinkoje.

Įsikūrimo pradžia svetur buvusi labi sunki. Atvykus į Niujorką, nekvalifikuotiems darbininkams darbų nebuvo, tai teko ieškoti darbo kitur. Dauguma susispietė anglių kasyklose, kuriose darbas buvęs labai sunkus ir pavojingas, alyginimas menkas, dažnos nelaimės.

Lietuviai dalyvauja streikuose, susiremia su brutalia policija, nesiduoda išnaudojami, pradeda ieškoti darbo kitur ar, susitaupę kiek pinigų, steigia nuosavas įmonėles. Ilgainiui Baltimorės mieste lietuviai atidarė arti 40 siuvyklų su 500 darbininkų. Kiti perėjo į automobilių ar kitą pramonę. Dauguma nemokėjo anglų kalbos, tai reikėjo juos aptarnauti, todėl lietuviai pradėjo atidarinėti maisto ir kitų prekių krautuves, "saliūnus", barus, valgyklas, kirpyklas ir net spaustuves. Vien Čikagoje apie 1910 m. buvę per 500 lietuviams priklausančių prekyviečių. Lietuviai telkėsi Amerikos pramonės ir prekybos centruose ir iki Pirmojo pasaulinio karo išgyveno "aukso amžių", įsteigę įvairias draugijas, chorus, teatrus, spaudą.

Straipsnyje "Lietuviais esame mes gimę" nagrinėjama tautinio solidarumo problema, susidūrus su nutautėjimo ir asimiliacijos pavojumi. Čia cituojami dr. Šliūpas, kun. Burba, Amerikoje leidžiami lietuviški laikraščiai, kai Lietuvoje dar siautėjo spaudos draudimas.

Didelį vaidmenį kovoje su nutautėjimu suvaidinusi Katalikų Bažnyčia, tapusi reikšmingu asimiliacijos stabdžiu, įsteigus tautines parapijas. Ilgainiui susiformavo lietuvių etninė kultūra ir organizacinė struktūra. Tačiau autorius teigia, kad tautinio atgimimo vadai Lietuvoje nepalankiai žiūrėjo į emigraciją. Jis cituoja 1902 m. Prūsijoje leistą "Tėvynės sargą", kuris skatino lietuvius neemigruoti, o emigravusius grįžti. Tačiau išvadoje autorius pripažįsta Amerikos patriotizmo įnašą į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir tai, kad jie "padėjo budinti Lietuvą".

Vakaras

O vakaras
Vienodai artinas
Prie girios, lauko,
Kylančios žolės,
Prie vaiko šypsnio,
Vėją bardamas,
Kad tylą drums
Ir lapuose šlamės.

O vakaras –
Pražilęs skausmas
Plevens ugnelėm
Virš vandens.
Sušvitęs ašarom
Į tylą glausis,
Akimirksnį šypsniu
Gyvens.

O vakaras –
Dienų bėgimas
Tarp laimės, skausmo
Sukasi ratu.
Čia džiaugsmas, ašaros,
Mirtis, gimimas,
Žmogaus takelis
Po dangaus skliautu . . .

Valerija Vilčinskienė,
Lietuva

1918-1940 m. laikotarpį autorius mato kaip intensyvią veiklą nepriklausomybei išlaikyti, kelti Lietuvos prestižą ir ją finansiškai stiprinti. Dar prieš nepriklausomybės paskelbimą lietuvių įtakos į prezidentą Wilson'ą dėka 1916 m. lapkričio 1 d. buvo paskelbta "Lietuvių diena". Ta proga buvo surinktos didelės sumos nuo karo nukentėjusiems lietuviams šelpti. Įsikūrė įvairūs fondai ir savitarpio šalpos organizacijos.

Straipsnyje aprašoma Amerikos lietuvių politinė veikla, dalyvavimas tarptautinėse konferencijose, įsijungimas į diplomatinę tarnybą. Ekonominę pagalbą Lietuvai Amerikos lietuviai apvainikavo padovanoję Lietuvai laisvės varpą 2000 svarų, 4 pėdų aukščio ir 3 pėdų pločio.

Antrosios lietuvių emigracijos bangos 1926-1930 m. laikotarpyje pagrindine priežastimi autorius laiko menką Lietuvos pramonės išsivystymą, mažus uždarbius ir tai, kad darbo pasiūla smarkiai viršijusi jo paklausą.

Nors autorius koncentruojasi į "kolumbus", t.y. į lietuvių emigrantus į JAV, bet jis pateikia ir statistinius duomenis apie lietuvių emigraciją į kitus kraštus: Pietų Amerikos valstybes – Argentiną, Urugvajų, Braziliją.

Lietuvos "vyriausybių politika, partiniai ryšiai ir A. Smetonos valstybės modelis" autoriaus bandomi nušviesti objektyviai, priekaištus darant ir krikščionims demokratams, ir tautininkams. Toliau autorius aprašo išeivijos ir Lietuvos santykius kultūrinėje veikloje, sporte, ekonomikoje. Disertacijos originale dr. Eidintas nepalietė 1944-1950 m. lietuvių emigracijos suvaržytas cenzūros, todėl "epilogo vietoje" parašė straipsnį "Politinė emigracija". Išvadoje jis pakartotinai ir pozityviai tvirtina, kad masinė lietuvių emigracija po Antrojo pasaulinio karo nebuvusi nuostolinga Lietuvai. Ji sukaupusi ir išlaikiusi dideles moralines bei materialines jėgas, jų didelę dalį padovanojusi Lietuvai. Straipsnio tikslas esąs tik paaiškinti, "kaip atsirado paskutinė emigracijos banga ir kodėl".

Tekste yra daug statistinių duomenų, paimtų iš autentiškų šaltinių, kurių dešimties puslapių sąraše yra ir JAV imigracijos komisionieriaus Vašingtone pranešimas, apie emigraciją 1899 m. gale, ir XIX š. pabaigos Suvalkų bei Kauno gubernatorių, Vilniaus policmeisterio pranešimai ir kt. Medžiaga imta taip pat iš Gineičio, Vileišio ir Šliūpo raštų, o vėlyviausios išeivijos aptarimui jau naudoti nauji šaltiniai – "Akiračių" straipsniai, Bostone išleista Lietuvių enciklopedija, 1980 m. Amerikos gyventojų surašymo statistika ir kiti.

Didelę knygos dalį užima per pusantro šimto archyvinės vertės nuotraukų. Jose atsispindi ne vien gan skurdus ateivių gyvenimas ir žuvusių angliakasių antkapiai, bet ir lietuvių pastatyti ir įsigyti pastatai – šventovės, bankai, parduotuvės. Matome 1929 m. posėdžiaujančius lietuvius advokatus, krepšinio komandą, 1924 m. SLA suvažiavimo dalyvius, laikraščių redakcijas, leidinių kopijas. Gale yra keli gan skurdūs vaizdeliai iš Vokietijos DP stovyklų. Nuotraukų seriją apvainikuoja Mississaugos Anapilio pastatai ir menininkės Tamošaitienės audinių studija.

"Lietuviai kolumbai" yra ne vien istorinė tezė, bet ir įdomi knyga pasiskaityti bei susipažinti su išeivijos istorija, įvertinti jos įtaką Lietuvos gyvenimui.

Iš knygai daromų priekaištų visų pirma kritikuotinas keistas, beveik kvadratinis knygos formatas, netinkantis į normalią knygų lentyną. Tekstas suskaldytas į du knygos formato puslapius viename plačiame puslapyje, o įvadą viename puslapyje suskaldžius net į tris skiltis. Tai erzina akis ir trukdo skaityti. Taip pat posakis "perkelti asmenys" (psl. 227) nėra tikslus vertimas "Displaced Persons". Tai "išvietinti asmenys". Niekas išeivių "neperkėlė", tik jie po karo Vokietijos stovyklose buvo "be vietos – išvietinti", netekę namų, praradę tėvynes.

Atsiųsta paminėti

Bronius Juodelis, KELIONĖ Į NEŽINIĄ, Antrojo pasaulinio karo ir pokario prisiminimai, 192 psl. kieti viršeliai, red. Juozas Glinskis, dail. Kostas Katkus, išleido "Lietuvos aido" leidykla Vilniuje. Spausdino "Spindulio" spaustuvė Kaune, tirašas 5000 egz., kaina sutartinė.

KELIONĖ Į LIETUVĄ, Jėzaus draugijos generalinio vyresniojo Peter-Hans Kolvenbacho lankymasis Lietuvos-Latvijos provincijoje 1993 m. gruodžio 5-12 d.d., 72 psl. ir viršeliai, iliustruotas leidinys apie jėzuitus ir jų veiklą, sudarė kun. Jonas Boruta, SJ, ir kun. Antanas Saulaitis, SJ, spausdino kun. Gediminas Kijauskas, SJ, Dievo Motinos nuolatinės pagalbos parapijoje, Klivlande, tirašas 500 egz.

Algimantas Kezys, LITHUANIAN ARTISTS IN NORTH AMERICA, Exhibitors in Dailė 1991, 1992, 1993, vol. 2 iš serijos "Faces of Two Worlds", 278 psl. ir viršeliai, didelio formato. Išleido "Galerija", 4317 S. Wisconsin Ave., Stickney, IL, 60402, USA ir "Ethnos", 91 Žirmūnų 126-7, 3012 Vilnius, Lithuania. Spausdino Morkūno spaustuvė ir Questar Printing Co. Čikagoje. Kaina $20.

PANEVĖŽIO PARTIZANAI, 1945-1950, Lietuvių dailės muziejaus parodos leidinys, 12 psl. Nuotraukas atspaudė St. Bagdonavičius, Lemont, IL. 1994 m. vasario 26 — kovo 13 d.d.

DARGIS, parodos leidinys, 12 psl. Lietuvių dailės muziejus, Lemont, IL. 1994 m. kovo 19 — balandžio 4 d.d.

ANYKŠČIAI, krašto kultūros istorijos puslapiai, nr. 5, 64 psl. ir viršeliai, gausiai iliustruotas leidinys, red. komisijos, 2000 egz. Anykštėnai-žymūnai, datos, vietovės, vardai.

Ladas Tulaba, NUO DUSIOS IKI TIBERIO II t. Atsiminimai. "Draugo" spaustuvė (4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629, USA). Roma, 1993 m., 428 psl.

Raymond Filip, FLOWERS IN MAGNETIC FIELDS. Poetry. Published by "Guernica". Toronto-Montreal-New York 1994, p. 127. Tai Raimundo Filipavičiaus ketvirtoji eilėraščių knyga anglų kalba. Autorius yra gimęs Vokietijos Luebeck'e, užaugęs Montrealyje, baigęs McGill ir Concordia universitetus. Gyvena Sainte-Anne-de-Bellevue, Kvebeko provincijoje, ir dėsto anglų kalbą bei literatūrą John Abbot kolegijoje.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Rašytojos Nelės Mazalaitės, mirusios 1993 m. spalio 31 d. savo bute Niujorko Bruklyne, rankraščiai su kita svarbia archyvine medžiaga buvo pervežti Kultūros židinio bibliotekon. Ten jos palikimas bus peržiūrėtas ir suklasifikuotas. Svarbesnius velionės rankraščius ir laiškus planuojama atiduoti Maironio literatūros muziejui Kaune.

Popietę su poete Julija Švabaite-Gyliene vyresnio amžiaus lietuviams Čikagoje š. m. sausio 19 d. surengė jiems skirta "Seklyčia". Programos vadovė Elena Sirutienė kultūrinės trečiadienio popietės dalyvius supažindino su J. Švabaitės-Gylienės ne tik poezijos, bet ir prozos kūriniais. Ji taipgi pranešė, kad Vilniuje 1991 m. buvo išleista rinktinės poezijos knyga "Tu niekur neišėjai", sudaryta iš anksčiau išeivijoje pasirodžiusių J. Švabaitės-Gylienės rinkinių. Trečiadienio popietės dalyviams ji skaitė to naujausio rinkinio eilėraščius, papildytus kitais savo kūriniais.

Sir John Gielgud, žymusis britų teatro, filmų ir televizijos aktorius, gimęs Londone 1904 m. balandžio 14 d., istoriškai yra susietas su Lietuva, nors pats jos nėra matęs. Jo protėviai priklausė Lietuvos bajorų giminei, vadintai Gelgaudais arba Gedgaudais. Senelis Adomas gimė laive prie Rygos, tėvams plaukiant į Londoną po nesėkmingo 1830-31 m. sukilimo prieš carinę Rusiją. Sir. J. Gielgudas už nuopelnus teatrui 1953 m. gavo karalienės Elzbietos II sutektą riteriu vadinamo bajoro titulą. Amžiaus devyniasdešimtmečio proga dabar jo vardu buvo pavadintas vienas Londono teatras. Sukaktuvininkas labiausiai yra pagarsėjęs W. Shakespeare'o veikalų pagrindinių veikėjų vaidmenimis. Hamletą jis yra vaidinęs beveik tūkstantį kartų. Sir J. Gielgudo kilmės ryšius su senąja Lietuva "Literatūros ir meno" skaitytojams Vilniuje priminė Almantas Samalavičius.

Čikagoje mirusio kompozitoriaus Vlado Jakubėno devyniasdešimtasis gimtadienis gegužės 15 d. buvo prisimintas Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Prisiminimą suorganizavo ir velionies kūrinių koncertą surengė Vl. Jakubėno draugija, kurios pirmininkas Čikagoje yra Edvardas Šulaitis. Atsiminimais dalijosi iš Floridos atvykęs muz. Algis Šimkus, 1976 m. gruodžio 13 d. mirusio Vl. Jakubėno bendradarbis. Velionies kūrinius atliko čia viešintys Lietuvos solistai Lijana Kopūstaitė ir Algimantas Barniškis, čikagiečiai solistai Algirdas Brazis, Dalia Eidukaitė-Fanelli, Tadas Rūta ir Jonas Vaznelis. Didžiausio dėmesio susilaukė Lietuvos muzikos akademijos Klaipėdos fakultetų prof. Aniceto Armino sudaryti mišrus kvartetas ir kamerinis choras. Kvartetan įsijungė Algimantas Barniškis, Aldona Buntinaitė, Dalia Eidukaitė ir Alfonsas Mieliulis. Pastarąjį, sunkiai susirgusį, spėjo pakeisti Linas Sprindys, besisvečiuojantis dainininkas iš Lietuvos. Abu vienetus paruošė ir jiems dirigavo prof. A. Arminas. Skambėjo Vl. Jakubėno kūriniai, tarp kurių buvo ir jo harmonizuotos trys lietuvių evangelikų liaudies giesmės. Vl. Jakubėno devyniasdešimtojo gimtadienio prisiminime dalyvavo ir trumpą sveikinimo žodį tarė Čikagoje gyvenanti jo sesuo Halina Dilienė.

Keturiasdešimt pirmoji Europos lietuviškųjų studijų savaitė š. m. liepos 31 — rugpjūčio 7 d.d. įvyks Austrijos Tirolyje, Alpių kalnų papėdėje esančio Berwango keturių žvaigždžių viešbutyje "Berwanger Hof". Programos vadovais yra išrinkti Darius Kuolys, Jonas Norkaitis ir Vincas Natkevičius. Literatūros vakarą suorganizuos Saulius Kubilius. Paskaitininkais savaitėj sutiko dalyvauti Darius Kuolys, kun. Jonas Jūraitis, Viktorija Daujotytė-Pakerienė, Vincas Natkevičius, Vytautas Bieliauskas, Vaidotas Daunys, Romas Sikorskis, Alvydas Jokubaitis ir Kajetonas Čeginskas. Visas vienos dienos pragyvenimas vienam asmeniui kambaryje su dviguba lova kainuos 500 Austrijos šilingų. Norintiems turėti atskirą kambarį su viena lova reikės pridėti po 70 šilingų. Registracijos mokestis — 150 Vokietijos markių (jaunimui — 70). Būsimuosius savaitės dalyvius registruoja ir informaciją teikia Irena Naudžiūnaitė Joerg, 6473 Wenns, Tirol, Austria. Paskaitų sąrašas bus paskelbtas vėliau.

Alytaus kraštotyros muziejus surengė Druskininkuose gyvenančios dail. Emos Šturmaitės tekstilės ir akvarelės darbų parodą. Ji yra pasižymėjusi spontaniškų minčių gobelenais, akvareles laikanti tik savotišku atokvėpiu.

Literatūros ir muzikos renginių savaitę Anykščiuose, skirtą vysk. Antano Baranausko (1835-1902) ir Antano Vienuolio-Žukausko (1882-1957) gimtadieniams pavasariais suorganizuoja jų vardo memorialinis muziejus. Šiemetinė jau penktoji savaitė balandžio 6 d. Anykščių kopyčioje buvo pradėta Lietuvos muzikos akademijos jaunųjų talentų koncertu. Balandžio 7 d. įvyko autorinis Rapolo Šaltenio vakaras — susipažinimas su jo naujaja knyga "Tikras netikras Vienuolis". Kitomis savaitės dienomis klasikinės muzikos koncertus anykštėnams surengė pianistas E. Mikšys, smuikininkė A. Vainiūnaitė, violončelistas A. Vasiliauskas. Literatūriniuose skaitymuose dalyvavo aktoriai R. Staliliūnaitė, N. Lepečkaitė, E. Stancikas, R. Skardžiūnaitė, G. Adomaitis. Į skaitymus buvo įjungtos ir ištraukos iš Karolio Voitylos veikaliuko "Priešais juvelyro parduotuvę". Jį jaunystės metais yra parašęs dabartinis popiežius Jonas Paulius II. Tradicinė savaitė baigta klasikais tapusių anykštėnų kūrinių skaitymais Antano Vienuolio ir Jono Biliūno vidurinėse mokyklose.

Arkivyskupas prof. dr. Mečislovas Reinys gimė 1884 m. vasario 5 d. Madagaskare, dabartiniame Zarasų rajone. Velionis buvo suimtas sovietinių okupantų 1947 m. ir mirė Vladimiro kalėjime 1953 m. lapkričio 8 d. Mirties datą pateikia "Tarybų Lietuvos enciklopedija", neatskleisdama priežasties. Jo gimimo 110 metų sukakčiai skirta konferencija gegužės 12 d. Utenoje buvo surengta Lietuvių katalikų mokslo akademijos, Lietuvos mokslų akademijos ir Utenos katalikiškosios vidurinės mokyklos "Saulė" pastangomis. Ji pradėta velioniui skirtomis Mišiomis, kurias su Utenos ir aplinkinių parapijų kunigais koncelebravo Panevėžio vysk. Juozas Preikšas. Jis įvadiniu žodžiu pradėjo ir konferenciją vidurinėje "Saulės" mokykloje. Pranešimus buvo paruošę du istorikai: dr. Aldona Vasiliauskienė — "Arkiv. M. Reinio gyvenimo ir veiklos apžvalga", dr. Liudas Truska — "Lietuvos vidaus ir užsienio politika arkiv. M. Reinio ministeriavimo laikotarpiu". Atsiminimais dalijosi Daugailių parapijos klebonas kun. Petras Baltuška ir buvusi arkiv. M. Reinio studentė Antanė Kučinskaitė, dabartinė Lietuvių katalikų mokslo akademijos mokslinė sekretorė. Eilėraščius skaitė mokytoja Aldona Grigoravičienė. Muzikinę programos dalį atliko deimantinę veiklos sukaktį minančios "Saulės" mokyklos choras ir Lietuvos savanoriškos krašto apsaugos tarnybos dūdų orkestras.

Lietuvoje sparčiai gausėjant habilituotiems daktarams, šį mokslinį laipsnį gavo ir atgimstančios Lietuvos politiku tapęs muzikologas Vytautas Landsbergis. Iš Londono Vilniun perkeltame "Europos lietuvyje" rašoma, kad šį laipsnį V. Landsbergiui gegužės 12 d. suteikė habilitacinis komitetas, kurį sudarė septyni įvairių mokslo sričių habilituoti daktarai: J. Juzeliūnas, A. Ambrasas, V. Kubilius, V. Matonis, Z. Zinkevičius, A. Tyla ir A. Gaižutis. Pasitikrinus "Tarybų Lietuvos enciklopedijoje", paaiškėja, kad ši pranešimo dalis "Europos lietuvyje" netiksli. Mat kompozitorius Julius Juzeliūnas yra menotyros daktaras nuo 1972 m., o kiti trys komiteto nariai turi anksčiau gautus filosofijos doktoratus: kalbininkas Zigmas Zinkevičius (1967), literatūrologas Vytautas Kubilius (1978), filosofas Algirdas Gaižutis (1985). Sunku tikėti, kad Vilniuje leidžiamo "Europos lietuvio" redakcijai šie faktai nebūtų buvę žinomi. Habilitaciniu darbu V. Landsbergiui buvo užskaityta 1992 m. anglų kalba išleista jo monografija "M. K. Čiurlionis: laikas ir turinys". Jos pagrindą sudarė Vilniuje anksčiau išleistos monografijos "Čiurlionio dailė" (1978) ir "Čiurlionio muzika" (1986) bei kiti tyrinėjimai. Menotyros mokslų kandidato disertaciją V. Landsbergis jau buvo apgynęs 1969 m. Dabar gaunami habilituoto daktaro laipsniai juos turintiems asmenims leidžia dirbti dėstytojais universitete bei kitoje aukštojoje mokykloje. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 8 v.v.; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	4.75%
180-364 d. term. ind.	5.25%
1 metų term. indėlius	5.25%
2 metų term. indėlius	5.25%
3 metų term. indėlius	5.75%
4 metų term. indėlius	6.00%
5 metų term. indėlius	6.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	5.50%
1 metų GIC-met. palūk....	6.00%
2 metų GIC-met. palūk....	6.50%
3 metų GIC-met. palūk....	7.00%
4 metų GIC-met. palūk....	7.25%
5 metų GIC-met. palūk....	7.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP....	3.50%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	6.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	7.00%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	7.25%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	7.50%
Taupomąją sąskaitą	3.25%
Kasd. pal. taupymo sąsk..	3.50%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki...	1.75%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	8.00%
2 metų	8.50%
3 metų	8.75%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	6.25%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 56 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING

Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS

Taisau visų rūšių

• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES • DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.

Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Real Estate Service

"CENTRO KUBAS"

Tik lietuvių tvarkomas nekilnojamojo turto biuras iš Vilniaus "Centro kubas" priima užsakymus parinkti ir įsigyti gyvenamuosius namus ir butus Vilniuje. Kiekvienam besidominčiam asmeniškai suteiksime informaciją.

"Centro kubas"
Pylimo gatvė Nr. 12
2001 Vilnius
Lithuania
tel. (370-2) 22-70-90, 22-78-41

Countrywide

WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1

(Windermere – Bloor kampas)

Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED

3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

M. DROBIAZKO ir P. VANAGAS Lietuvos olimpinėje išeiginėje aprangoje Norvegijoje. Jų, gaila, mėgėjų tarpe daugiau nematysime

Nuotr. V. Kapočiaus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5.
telefonas (416) 766-5367

T.V.

Specialiųjų žaidynių sportininkai

Ne kartą esame rašę apie Lietuvos parolimpiečių pasiekimus tarptautinėse varžybose, o taip pat ir apie jų dalyvavimą bei pasiekimus specialiose olimpinėse žaidynėse. Kas iš tikrųjų yra tas parolimpinis judėjimas ir kokie jo tikslai? Apie tai keliais bruožais verta pasidalinti su sportą sekančiu skaitytoju.

Žmonės, gimę nebyliai, protiniai atsilikę, ar dėl nelaimių praradę regėjimą, nevaldą kūno gyvenime yra nuskriausti. Jiems ir yra visuomenės organizuojama pagalba, lyg ir vilties pakopa judėti aukščiau ir valingiau, įveikiant savo negalių viršūnę, jaustis naudingais gyvenime greta sveikųjų.

Pasaulyje gyvena daugiau kaip 300 milijonų tokių nelaimingų žmonių. Remiantis statistika, daugiausia jų, apie 51 milijonas, yra Afrikoje, Azijoje 220, Europoje 14, Amerikos kontinente 34 milijonai. Australijoje priskaitoma tik 300 tūkstančių, tai yra mažiausiai – tik 2% pasaulio nelaimingųjų. Buvusioje Sovietų Sąjungoje apie šią žmonių kategoriją nebuvo kalbama. Jų sistemoje dažnai sveiki, tačiau politiškai nepatikimi būdavo uždaromi beprotnamiuose, juos padarant atsilikusiais – bepročiais. Lietuvoje tokių žmonių yra apie 120 tūkstančių. Jų globai yra veikiančios 45 specialios internatinės mokyklos, 4 psichoneurologiniai internatai, senelių globos įstaigos ir pan.

Amerikoje prieš 26 metus garsioje Kenedžių šeimoje gimus protiškai atsilikusiai mergaitei, kilo susirūpinimas, kaip ją užauginti, kaip tokį žmogų paruošti gyvenimui? J. Kenedi-Šraiver, pati būdama pedagogė, subūrus grupę garsių auklėtojų, sukūrė protiškai atsilikusių vaikų atstatymo ir įjungimo į visuomenę programas: tarptautinę specialaus meno ir tarptautinę specialaus olimpinio judėjimo.

Šiais metais to specialaus olimpinio judėjimo tarptautinė organizacija atšventė savo veiklos 26 metų sukaktį ir kartu surengė VI-sias parolimpines žiemos žaidynes, kurios vyko Lillehammer'yje. Žaidynėse dalyvavo taip pat du sportininkai iš Lietuvos: Sigita Kriaučiūnienė ir Saulius Leonavičius.

Šis specialus olimpinis judėjimas šiuo metu vienija 126 pasaulio valstybes, kur milijonai nelaimingųjų ruošiami ugdyti savo sugebėjimus. Specialios olimpinės žaidynės yra labdaros ir džiaugsmo šventė nelaimingiesiems, kurią remia didžiosios pasaulinės verslo firmos ir kraštų vyriausybės.

Lietuvoje yra įsikūrusios ir sėkmingai veikiančios negalią turintiems žmonėms trys sporto federacijos. Jos yra pripažintos tarptautinės plotmės, ir jų sportininkai dalyvauja įvairiose pasaulinio masto varžybose ir parolimpinėse žaidynėse. Jas jungia ir jų darbą koordinuoja Lietuvos Parolimpinis komitetas, kurio pirmininku yra Vytautas Kvietkauskas. Atskirai apie kiekvieną iš jų:

Lietuvos invalidų sporto federacija vienija sergančius sunkiomis atramos judėjimo sistemos ligomis. Krašte veikia devyni sporto klubai, apjungią 500 sportininkų. Federacija rengia lengvosios ir sunkiosios atletikos, plaukimo, šaškių, šachmatų, vežimėlių sporto, krepšinio (vežimėliuos), stalo teniso, bilijardo, tinklinio (sėdint) – respublikos čempionatus, sporto šventes. Daug dėmesio skiriama invalidų sportininkų reabilitacijai. Federacijai vadovauja Algirdas Kmieliauskas.

Lietuvos kurčiųjų sporto federacija įkurta 1990. Jos prezidiume yra vienuolika žmonių, visi kurtieji, išskyrus atsakingąjį sekretorių Kazimierą Jasnauską. Populiariausios sporto šakos – krepšinis, lengvoji atletika, plaukimas, orientacinis sportas, stalo tenisas, šachmatai, šaškės, slidinėjimas. Vyrų krepšinio komanda yra laimėjusi Europos kraštų čempionatą Izraelyje. XVI kurčiųjų žaidynėse Naujojoje Zelandijoje Onutė Pečiulienė laimėjo 3 sidabro ir vieną bronzos medalius lengvosios atletikos rungtyse (800 m., 1500 m., 3000 m., 4x400 m.). Federacijai vadovauja Aleksas Jasiūnas.

Lietuvos aklųjų sporto federacija veikia nuo 1990 m. Tarp 400 aktyviai sportuojančių ir silpnaregių labiausiai mėgstamos sporto šakos yra lengvoji atletika, plaukimas, golbolas, dviračiai-tandemai, dziudo, šaškės, šachmatai ir turizmas. Savo gretose turi Seulo parolimpinių žaidynių čempioną, pasaulio čempioną ir rekordininką lengvaatletį Vytautą Girnių. Taip pat, Seulo parolimpinių žaidynių prizininkę, pasaulio čempionę ir rekordininkę Danutę Linkevičiūtę-Šmidek – lengvaatletę. Federacijai vadovauja Raimundas Šimkus.

Pasaulis rūpinasi nelaimingaisiais. Organizacijos, verslininkai, vyriausybės ir pavieniai asmenys nesigaili jėgų, lėšų ir laiko stengdamiesi padėti negaliams, vesdami juos žmogiško gyvenimo link. **Sig. K.**

Du sporto veteranai, ilgą laiką vadovavę Niujorko "Atletų" klubui jo žydėjimo laikais. Iš kairės: ALGIS ŠILBAJORIS ir PRANAS GVILDYS

Niujorko LAK žinios

1994 m. kovo mėn. pasirodė Niujorko lietuvių atletų klubo žiniaraščio 16 nr. Leidinyje lietuvių ir anglų kalbomis išsamiai pateikta medžiaga apie vadovaujančiuosius asmenis nuo klubo įsikūrimo (1904) iki šių dienų. Pristatyti buvę iškiliausieji sportininkai, aprašyta sportinė ir administracinė veikla, taip pat paliečiamas ir 90-ties metų sukaktuvinis klubo minėjimas, kuris buvo atšvęstas 1993 lapkričio 6-7 d.d.

Niujorko lietuvių atletų klubas "LAK" yra vienas iš pirmųjų, įsikūręs Šiaurės Amerikoje ir, per 90 metų išvystęs plačią ir lietuvybei labai naudingą veiklą. Gal dabartiniai energingieji klubo vadovai pasirįš ir, sukaupę jėgas bei lėšas, išleis šio klubo istoriją liečiantį leidinį. O tai padaryti reikėtų.

Šachmatų žinios

Šiaurės Amerikos 1994-jų lietuvių šachmatų pirmenybės vyko 1994 m. balandžio 16-17 d.d. Čikagoje. Jose dalyvavo atstovai iš Niujorko, Indianos, Ohio, Vašingtono, D. C., Kanados ir Čikagos apylinkių – viso 16. Turnyras pravestas sėkmingai, kuriam vadovavo Pranas Šalkauskas iš Čikagos.

Pirmenybių 1-2 vietos laimėtojai – Juozas Chrolavičius ir Antanas Jasaitis – surinko po 3,5 taško. Abiem įteikta plaketės ir po 175 dolerius premijos. Dr. Algirdo Nasvyčio atminimo pereinamoji taurė liko pas Antaną Jasaitį. Surinkę po 3 taškus: Viktoras Palčiauskas, Arūnas Simonaitis ir Antanas Vilutis užėmė 3-5 vietas. Jiems įteiktos plaketės ir po 34 dol. piniginės premijos. Jauniausiam turnyro dalyviui Rytui Vygantui buvo įteikta plaketė už dalyvavimą.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

P. Vanagas ir M. Drobiazko palieka mėgėjišką sportą

Geriausieji Lietuvos sportininkai žiemos olimpiadoje Norvegijoje buvo dailiojo čiuožimo atstovai Povilas Vanagas (jis nešė Lietuvos vėliavą atidarymo iškilmėse) ir Margarita Drobiazko. Jie po olimpinių žaidynių buvo nuvykę į Japoniją, kur varžėsi dailiojo čiuožimo čempionate Ciboje. Čia jie užėmė dar geresnę vietą, negu olimpiadoje, užbaigę pirmenybes devintaisiais. Tai jau išskirtinai gera vieta.

Toks jų pakilimas atkreipė čiuožimo specialistų dėmesį, kurie daro atrankas profesionalinėms grupėms. Šie Lietuvos atstovai gavo pakvietimų į profesionalų eiles ir negalėjo prieš šį pasiūlymą atsispirti, nes Lietuvoje nėra pakankamai žmonių, kurie galėtų juos remti finansiškai (vien tik čiuožyklos nuoma sudaro milžiniškas sumas, neskaitant jau pragyvenimo, trenerių bei kitų būtinų dalykų).

Nepaisant, kad vieną kartą olimpiadoje dabar leidžiama dalyvauti ir profesionalams, mūsiškiai, atrodo, tuo nepasinaudos. Todėl jie žada visam laikui atsisveikinti su mėgėjiška karjera, kuri jiems, palyginus buvo gana sėkminga.

Reikia pažymėti, jog su aktyviuoju sportu atsisveikina ir buvusi olimpinė čempionė – Vida Venckienė, kuri Norvegijoje pasirodė silpnokai. Tik vienoje rungtyje (30 km lenktynėse) ji įvykdė "planuotą" normą – patekti į trisdešimtuką (užėmė 25-ją vietą). Už šį pasiekimą iš Lietuvos olimpinio komiteto ji gavo 1,500 dol. premiją. Po to ji pareiškė, kad ateinančioms olimpinėms žaidynėms Nagane (Japonijoje) ji jau nesiruoš. **Ed. Šulaitis**

Ateitininkų žinios

Lietuvos ateitininkų federacijos prof. Prano Dovydaičio fondui aukojo: E. ir J. Čuplinskai – $250, A. Matulionienė – $200, A. Zarembaitė – $100, M. Pranaitienė – $50, O. Rinkienė – $20. Aukotojams – nuoširdus ačiū.

A. a. D. Kemėžytei Lietuvoje mirus, užjausdama seserį Ireną Lukoševičienę, Toronto Skautininkių dr-vė aukojo "Caritas" slaugos namams Kaune $25. **O. G.**

Studentai ateitininkai fiziškai ir dvasiškai sustiprėję, sugrįžo iš baidarių kelionės-rekolekcijų Algonquin parke. Dalyvavo 25 studentai iš Toronto, Čikagos, Detroito, Lietuvos ir Lenkijos, vad. kun. A. Saulaičio, SJ. Tai jau trečios rekolekcijos gamtoje, kurias suorganizavo savo iniciatyva. Visi kviečiami dalyvauti ir sekančiais metais.

Moksleivių baidarių iškyla rengiama birželo 25 d. Six Mile Lake parke, netoli Midland'o. Tai paskutinis susirinkimas prieš vasaros atostogas, kuriame bus proga daugiau susipažinti su bendraminčiais. Visos dienos iškyloje plauksim baidarėmis, pažuvausim ir pasimaudysim gražiame ežerėlyje. Jei lis šeštadienį, keliausime sekmadienį. Daugiau sužinosite paskambinę kun. Edžiui, 533-0621.

XII ateitininkų kongresas įvyks šiais metais Vilniuje liepos 14-17 d.d. Pirmą sykį nuo nepriklausomybės atstatymo viso pasaulio ateitininkai susiburs kartu spręsti šio sąjūdžio ateitį. Prieš kongresą (liepos 11-14 d.d.) moksleiviai ir studentai rengia darbo, susipažinimo, akademinę ir pramoginę stovyklą Berčiūnų stovyklavietėje (netoli Panevėžio).

Paremkime ateitininkų kongresą pirkdami kongresinius marškinėlius. Šie ypatingi marškinėliai yra to svarbaus įvykio gražūs simboliai. Juos galima įsigyti pas Leoną Ehlers, 767-2781.

Ateitininkų stovyklos Dainavoje: sendraugių (ASS) liepos 17-23 d.d., jaunučių (JAS) liepos 24-rugp. 6 d.d., moksleivių (MAS) rugp. 7-14 d.d. Dalyvaukime ir paskatinkime kitus dalyvauti.

Šios savaitės mintis: *"Teateinie Tavo Karalystė, teesie Tavo valia"* (studentų ateitininkų baidarių kelionės – rekolekcijų tema). **D. G.**

Skautų veikla

• Birželio 15 d., 7.30 v.v. Prisikėlimo parapijos Muzikos studijoje vyks registracija į "Romuvos" skautų-čių stovyklą, kuri bus rugpjūčio 7-20 d.d. Visų šakų sesės ir broliai patys registruojasi arba stovyklautojus užregistruoja jų tėvai. Negalintieji tą dieną atvykti susitaria su registratore v.s. D. Keršiene tel. 416-762-5122.

• Birželio 14 d., 7 v.v. Šv. Pauliaus šventovėje (Bloor-Jarvis St. kampas) sibirinių trėmimų minėjimas. Skautai dalyvauja su vėliava.

• LSS vadovų suvažiavimo org. komitetas renkasi birželio 8 d., 7.30 v.v. pas tuntininkus (57 Kirk Bradden Rd. E., Etobicoke) posėdžiui. Suvažiavimas spalio 22-23 d.d.

• Gegužės 25 d. Kanados rajono atstovai v.s. A. Senkus ir ps. J. Batūrienė aplankė Hamiltono "Nemuno-Širvintos" tuntą ir su tuntininke v.s. D. Gutauskiene diskutavo veiklos pagyvinimo klausimus.

• V.s. fil. kun. A. Saulaičio, SJ, paruošta knyga "Vienetų vadovaivės", išspausdinta Lietuvoje. Nemažas jų kiekis atvežtas pas tunt. v.s. A. Senkų. Knygų dalį reikia pervežti į Čikagą. Jei būtų į ten važiuojančių ir galinčių paimti tų knygų, prašoma skambinti A. Senkui tel. 233-9092. **M.**

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
4.75% už 90 dienų term. indėlius	
5.25% už 6 mėnesių term. indėlius	
5.25% už 1 m. term. indėlius	
5.25% už 2 m. term. indėlius	
5.75% už 3 m. term. indėlius	
6.00% už 4 m. term. indėlius	
6.00% už 5 m. term. indėlius	
5.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
6.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	
7.00% už 3 m. GIC invest. pažym.	
7.25% už 4 m. GIC invest. pažym.	
7.50% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
6.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
7.00% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
7.25% už RRSP ir RRIF 4 m. term ind.	
7.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term ind.	
3.50% už OHOSP (variable rate)	
3.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
3.50% kasd. pal. čekių sąsk. virš 10.000	
2.50% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	7.25%
2 metų	8.00%
3 metų	8.25%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų	6.25%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

MasterCard *Kredito kortelė*

*Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau **$2,000.** Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki **$30,000.** Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operatos & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda. (Cumis & The Co-operators).*

KASOS VALANDOS:

- **Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.**
- **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.**
- **Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.**

BŪSTINĖ: Lietuvių namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

GĖLIŲ PARDUOTUVĖ VICTORIJA

416 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N2

(prie Turner & Porter laidotuvių namų).

Rožės ilgais kotais **$19.95** už tuziną, normalaus dydžio **$9.95** už tuziną.

Paruošiame gėles įvairioms progoms – vestuvėms, laidotuvėms ir t.t. Prieinamos kainos. Pristatome Toronto mieste nemokamai.

Skambinti tel. **536-1994**

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & APPLIANCES

Taisau ir įvedu visų rūšių

• Namų ir automobilių vėsinimo sistemas • Šaldytuvus, šaldymo sistemas • Elektrines viryklas, indų plovimo mašinas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus • Atlieku įvairius vandentiekio (plumbing) darbus.

Skambinti R. Jareckui

PAGE 370-3539 arba tel. 222-1372 Toronte

(Nemokamas atvažiavimas ir įkainavimas.)

SOLD

COLDWELL BANKER RESIDENTIAL REAL ESTATE

Expect the best.

DAIVA DALINDA, BBA,

Broker Tel. (416) 231-5000

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga plečiasi Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.

Prezidentė, turinti 14 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namo įvertinimas.

2908 Bloor Street West,

Etobicoke, Ontario M8X 1B6 FAX (416) 233-2713

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2

Tel. 1-905-434-1847 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ per Amsterdamą, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Varšuvą arba kitomis jūsų pageidaujamomis oro linijomis. Didelis pasirinkimas, geros kainos.

pvz. per KOPENHAGĄ

IŠSKRENDANT birželio 29, liepos 6 arba rugpjūčio 3 ar 17 ir GRĮŽTANT liepos 14, rugpjūčio 11 ar 25 ..... $1135 plius mokesčiai

Pilna kaina sumokama užsisakant kelionę. ***Naudokitės proga, bilietų neperdaugiausia! – IŠPARDAVIMAS RIBOTAM LAIKUI –***

Skrendant dviem asmenims kartu, į virš minėtą kainą įeina ir 2 nakvynės Kopenhagoje. Skrendant pavieniui – už naktį priemoka $50. TEIRAUKITĖS APIE TOKIAS GERAS KAINAS ATSIKVIESDAMI SAVO GIMINES IŠ LIETUVOS.

TURIM DAR KELETĄ VIETŲ Į DAINŲ ŠVENTĘ SU "GINTARU" PER KOPENHAGĄ BIRŽELIO 29 D. Grįžtat jums tinkamu laiku – su visais mokesčiais ir nakvyne grįžtant $1225

Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 416-538-6570 ALGIS MEDELIS

FAX 416-538-9657

TORONTO ONT

Toronto miestas varžytynių būdu birželio 11, šeštadienį, pardavinės baldus, mašinas, pramoninius bei įvairius buitinius reikmenis. Apžiūrėti galima nuo 8 v.r., varžytynės prasideda 9.30 v.r. Metro Transportation Yard, 64 Murray Rd., Downsview (4 kvartalai į vakarus nuo Dufferin, važiuojant Wilson gatve). Didesniems daiktams, pvz. mašinoms, reikalingas $500 užstatas.

Kalgario lituanistinė mokykla, vadovaujama Nelės Astravienės, pagalbos fondui "Vaiko tėviškės namai" Lietuvoje paaukojo $150. Toks mokyklos vaikų atjautimas ir parama Lietuvos benamiams vaikams yra ypatingai gražus ir jaudinantis, rodantis vaikuose auklėjamą žmoniškumo jausmą ir pagalbą vargstančiai tėvynei nuo pat mažų dienų. Už dosnią auką nuoširdžiai dėkoja –

Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos centro valdyba

Muz. Faustas Strolia su savo vadovaujamu Lietuvos vyčių choru išleido anglų kalba vaizdajuostę "A Lithuanian Country Wedding". Įdomiai pavaizduotos lietuviškos vestuvės, su piršliu, vaišėmis, dainomis ir šokiais. Viskas vyksta Antano ir Marijos Rudžių ūkyje Illinois valstijoje. Jie tai progai parūpino net ir arklius su karieta. Vaizdajuostė puikiai dovana ir silpnai ar visai lietuviškai nekalbantiems. Kaina su persiuntimu — $22 JAV. Čekius rašyti: "Knights of Lithuania" ir siųsti Ann Marie Kassel, 8200 Archor Dr., Apt. 801, Woodridge, IL, 60517, USA. Pelnas bus skiriamas dviejų seselių kazimieriečių, Vyčių choro narių, kelionės su choru į Dainų šventę Lietuvoje išlaidoms padengti.

Informacijos ir patikimumo reikalais rūpinasi speciali įstaiga (Information and Privacy Commissioner/Ontario, tel. 416-326-3333) Toronte. Vykdomi tyrinėjimai ir duodami patarimai nenorintiems, kad asmeninė informacija būtų paskleista telefonu ("telemarketing") ir paštu reklamuojančioms firmoms. IPC perspėja, kad reikia duoti kuo mažiau asmeninės informacijos komercinėms įstaigoms, kurių patarnavimais naudojamasi; klausti kam reikalinga, kuo grindžiami pareikalavimai, kur ir kaip bus vartojama informacija. Ypatingai svarbu "Social Insurance" numerius ir OHIP korteles atsargiai vartoti. Norintys pavardę išimti iš "telemarketing" ir pašto sąrašų, turi pranešti "Canadian Direct Marketing Association" (CDMA) telefonu (416-391-2362) arba raštu: 1 Concorde Gate, Suite 607, Don Mills, Ont. M3C 3N6. **Inf.**

"Death and the Maiden" (Mirtis ir mergaitė) — Čilės dramaturgo Ariel Dorfman parašytas ir lietuvio Jono Jurašo režisuojamas veikalas vaidinamas "St. Lawrence Centre for the Arts" Toronte iki birželio 11 d. Šis vaidinimas buvo pastatytas mažesniame teatre praeitą rudenį ir susilaukė palankių recenzijų vietinėje spaudoje.

Šio pavasario pastatymui teko daugiau kritikos. Šią psichologinę dramą, sukrečiančią dėl savo žiauraus siužeto, vaidina trys veikėjai. Vienoje Pietų Amerikos valstybėje, neseniai išsilaisvinusioje iš diktatūros, moteris (Paulina) netikėtai savo namuose susitinka su ją prieš 15 metų kankinusiu daktaru. Jos vyras nori, kad ji pamirštų skaudžią praeitį, bet ji: vis dėlto išreikalauja daktaro prisipažinimą. Jos vyras padeda jam "išpažintį" sukurti pagal jos išpasakotą kančią, bijodamas, kad kitaip ji daktarą gali užmušti. Dėl to iki pat galo lieka abejonė, ar daktaras tikrai yra kaltas.

"The Toronto Star" (gegužės 17) kritikas išgyrė aktorių vaidybą, inscenizaciją ir apšvietimą, nemėgęs tik veikalo nesklandžios užbaigos, kai Paulinos vyras (Gerardo) sukviečia publiką į sceną kartu su aktoriais išklausyti stygininio kvarteto, grojančio ištisą, lygšiol leitmotyvu panaudotą Schuberto veikalą "Death and the Maiden".

Robert Cushman "The Globe and Mail" (gegužės 23) kritikavo ne tik nevykusią atomazgą, bet ir vaidybą, lygindamas šį pastatymą su kitu, jo matytu Anglijos Londone. Vietoje rudenį duotų "keturių žvaigždžių" įvertinimo, šis rašytojas davė tik dvi, teigdamas, kad muzika buvusi puiki, bet viskas kitas "dirbtina". **Dl.**

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ, "TŽ" bendradarbė, yra aktyvi Čikagos "Seklyčios" – vyresniųjų lietuvių centro talkininkė. Čia ją matome verčiant Čikagos policijos atstovės pamokymą, kaip apsisaugoti nuo piktadarių

Nuotr. Ed. Šulaičio

SKAITYTOJAI PASISAKO

APIE PAMINKLĄ BIRŽIŠKOMS

"TŽ" 1994 m. 9 nr. išspausdintas straipsnis "Dar kartą apie paminklą Biržiškoms". Straipsnio autoriai nutylėjo, ko gero pagrindinę priežastį, dėl kurios, jų nuomone, "netikęs" statybai pasirinktasis projektas. Šio projekto autorius architektais pasirinko ne Purvinus. Architektai Purvinai yra skulptorių Boso ir Jonkaus bendraautoriai.

Nesinori peikti kitų darbų, lygiai kaip ir girti pasirinktojo, nes kiekvienas iš jų turi ir gerų,ir nepavykusių detalių. Bet tai yra įdėjinis projektas; jį galima papildyti, keisti, ypač, jei kolegos būtų geranoriški ir ateitų su pasiūlymais, o ne spaudoje skelbtų savo išvedžiojimus. Pagaliau, jeigu tie, kurie iš tikrųjų rūpinasi paminklo statyba, būtų tokie "raudoni", kokiais pavaizduoti straipsnyje, tai iš viso neužsiimtų Biržiškų atminimo įamžinimu. Dabar dauguma žmonių galvoja kaip išgyventi, o ne kaip paminklą pastatyti, ir pinigų jam niekas nepasiūlo.

Organizacinis komitetas nebuvo įsipareigojęs statybai pasirinkti pirmos vietos laimėtojo projektą, nes vardan pagarbos paminklui, privalėjo atsiklausti gyventojų nuomonės. Juk nuo ko kito, jei ne nuo viekšniškių prasideda pagarba paminklui, o tuo pačiu ir Biržiškoms. Todėl buvo išklausyta aktyviai dirbančių Biržiškų vardo viekšniškių draugijos narių, o taip pat kitų, neabejingų šiam reikalui miestelio ir rajono gyventojų (jie straipsnyje vadinami "vietos veikėjais") nuomonė. Beveik visi siūlė pasirinkti trečią vietą laimėjusio Česlovo Pečiuko projektą. Apsispręsti padėjo ir tai, kad ir vertinimo komisija ryškiai nė vieno darbo neišskyrė. Tik vertinimo sistemos dėka Jonkaus projektas iš trečios vietos pakilo į antrą. Jam pirmą vietą skyrė keturi, antrą — vienas, trečią — keturi vertinimo komisijos nariai. Pečiuko projektui pirmą vietą siūlė keturi, antrą — du, trečią — penki nariai. Boso darbas įvertintas geriausiai. Jam pirmą vietą skyrė penki, antrą — septyni, trečią — vienas narys, tačiau projekte pagrindinis dėmesys skirtas Biržiškų tėvams, o ne profesoriams, kurių nuopelnai Lietuvai didžiausi, todėl jis ir nepasirinktas.

Ir nors paskutinę Purvinų straipsnio pastraipą būtų galima suprasti kaip raginimą neaukoti šio paminklo statybai, tačiau tikime, kad yra žmonių, kurie nori apie tai žinoti daugiau, kuriems Biržiškų darbai ir jų atminimas svarbesni už nuomones. Todėl skelbiame aktyviai šį darbą dirbančios Biržiškų vardo viekšniškių draugijos pirmininkės gydytojos Aušrelės Gurauskaitės adresą: Aušrelė Gurauskaitė, J. Basanavičiaus 6, 5451 Viekšniai, Akmenės rajonas, Lithuania. Telefonai: 36304 — namų, 36366 — darbo.

Kazimieras Pakeltis,
Organizacinio komiteto pirmininkas

KNYGA PAAIŠKINS KNYGĄ

Jau kuris laikas spaudoje skaitome pasisakymus apie "Lietuvos kovų ir kančių istoriją", kurios pirmoji knyga išvydo dienos šviesą. Pasisakymai pilni nusivylimų, tautiečių tarpe girdisi nepasitenkinimas bei nuostaba dėlei šios pirmos knygos faktų iškraipymo ir savotiško savivaliavimo.

Kaip ir buvo tikėtasi, spaudoje pasirodė PLB valdybos paaiškinimas ir padarytų klaidų pripažinimas ("TŽ" 1994 m. gegužės 3 d.). Atseit, visas šurmulys įvyko todėl, kad ši knyga (viena iš 16-kos tomų), turėjo būti išspausdinta vėliau, o prieš ją išėję tomai būtų paruošę skaitytoją nenustebti. Toliau prižadama, jog "valdyba išleis šio dokumentų rinkinio papildytą antrą knygą, kurioje bus paaiškinta dokumentuose naudojama sovietinė propaganda ir melas".

Šitokiu savo aiškinimu PLB valdyba reikalo nepataiso. Atseit, reikia spausdinti antrą paaiškinimų knygą, kad gautume tikrą vaizdą, paneigiantį sovietinį melą pirmoje knygoje. Šitoks aiškinimas, žinoma, yra lyg savotiškas bridimas į liūną.

Kiek žinoma, atsiras Lietuvoje ne vienas "sustojusių laikrodžių žmogėnas", kuris mielai darys viską, kad tokios knygos kuo mažiau psirodytų lentynose. Ai, kaip lengva bus pasakyti, kad va "paaiškinimo" knygos laida išsisėmus – neturim. Taip ir liks mūsų vaikaičiai tik su sovietine dokumentacija.

Peršasi mintis, kad vienintelis kelias atitaisyti šią klaidą – naudotis turima dokumentacija spausdinant naują knygą veiksmo-atoveikio principu, t.y. po kiekvieno dokumento seks komentaras. Žinoma, jau išspausdintas knygas teks sudeginti.

Taigi, dar viską perplanavus galbūt galima bus viską sutalpinti į 10 knygų su mintimi: mažiau knygų, mažiau klaidų. Juk knygų kiekis nebūtinai išryškina jų kokybę.

V. Semaška,
Sebring, FL

Paieškojimas

Ieškau **Mike (Mikie) Kaup**, kilusio iš Degučių, netoli Naumiesčio Tauragės rajone. Mano motina buvo Emilie Preikschat. Jos tėvas, Gustav Preikschat turėjo odos dirbtuvę Naumiestyje. Rašyti: Arno Preikschat, 337 St. Paul St. W., St. Catharines, Ont. L2R 6P7. Tel. 905-684-9154.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
Naujas adresas
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: (905) 271-7171
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) Tel.: 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.) Telefonas 763-5677

Advokatas
VICTOR E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Tel. 240-0594 (24 valandas)
FAX 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
1579 Bloor St. West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Įstaigos telefonas (416) 532-3443

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 61 71 62
Fax (3702) 22 63 68

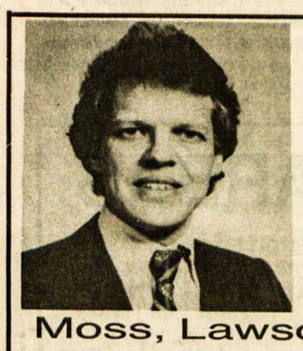
Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas
Telefonai – (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai.

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

HOMELIFE Realty One Ltd.

MARIJANA McKINNON
– Patarnavimas persikraustant privačiai arba per bendrovę
– Nemokamas namo įvertinimas
– Po to, kai man tarpininkaujant pardavėte savo namą, gaunate nemokamą namo apžiūrėjimą (Home Inspection), atliekamą **Baltic Construction**
– Seminaras namų pirkėjams kas mėnesį
– Bendradarbiaujame su "Allied Moving" ir "TD" banku
Tel. 416-763-5161 2261 Bloor St. W.
Išmėginkite laimę mūsų $10,000 loterijoje

BALTIC CONSTRUCTION
Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių
• staliaus darbai • vidaus sienų įdėjimas • dažymas • elektros įvedimai • vandentiekio sistemos įvedimas • stogai • įvairūs cemento darbai • kiemų sutvarkymas • prieplaukos • garažai • tvoros • medžių pjovimas • virtuvės, vonios remontas ir apdaila • rūsių įrengimas • šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas • plytelių įdėjimas • pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius • namo apžiūrėjimas
• 17 metų patirtis • Nemokamas įkainavimas
Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronto.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus.
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

Sutton GROUP
realty systems inc.
RAIMUNDAS (Raymond) PACEVIČIUS

Jei norite pirkti ar parduoti namą prašome kreiptis šiais telefonais: darbo tel. 905-896-3333 (24 val.); namų – 905-524-3899; FAX 905-848-5327.
Adresas: 1528 Dundas St. West, Mississauga, Ont. L5C 1E4
Queensway-Cawthra, atskiras namas didelei šeimai, 8 kambariai, dvigubas garažas, arti QEW, mokyklos, autobuso sustojimo. Skambinti tel. 905-896-3333.

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION
Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!
Keliaukite į Lietuvą
geriausiomis kainomis patogiais FINNAIR, KLM, LH lėktuvais bei Canada 3000 ekskursiniais (chartered) lėktuvais.
Kelionės su FINNAIR į Vilnių ir Kauną kiekvieną penktadienį. Skrydžiai nuo gegužės 20 d. iki rugsėjo 30 d. 1994 m.
Žemesnės kainos, perkant bilietą iš anksto.
Kelionės su KLM (Olandų oro linija per Amsterdamą)
Kelionės – kiekvieną pirmadienį, trečiadienį, šeštadienį.
DAINŲ ŠVENTĖS grupė
išvyksta KLM lėktuvu liepos 2 d.
Speciali kaina – $1239 (kan.)
Smulkesnių žinių teiraukitės: tel. (416) 533-8443
* * * *
Mūsų biure Jūs galite užsakyti:
• Iškvietimus bei keliones giminėms atvykti į Kanadą
• Sveikatos ir kelionių draudimus
• Persiųsti pinigus ir vaistus giminėms
• Keliones lėktuvais bei traukiniais
• Keliones pramoginiais laivais
• Keliones į Floridą ir kitus šiltus kraštus
• Keliones į sveikatingumo sanatorijas
Pensininkams nuolaida
VISAIS ŠIAIS KLAUSIMAIS SKAMBINKITE:
Tel. (416) 533-8443, FAX (416) 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

GINTARAS EXPRESS
GINTARAS EXPRESS
1968 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 3K9
(Prie High Park požeminės stoties).
Tel. (416) 604-4400, FAX (416) 604-9748.
Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda ..... $7.00 plius $14 pristatymas
arba
1 kg ..... $1.20 plius $14 pristatymas
Siuntiniai lėktuvu:
1 kg ..... $5.50 plius $14 pristatymas
Siuntiniai priimami bet kokiame įpakavime. Ir laivu, ir lėktuvu siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
$ $ $ $ $ $ $
Greitas pinigų pervedimas.
US arba Kanados doleriai:
4% plius $14 – pristatymas.
Pigiausiomis kainomis persiunčiami automobiliai ir kiti stambūs kroviniai į Baltijos šalis.
Greitas ir saugus pristatymas.
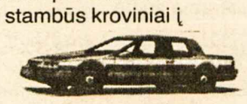
Visi Jūsų siuntiniai, siunčiami per **GINTARAS EXPRESS nemuituojami**. Siūlome Jums šventines gėlių puokštes bei paruoštus maisto siuntinius iš Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų.
Kelionės į Lietuvą ir iš Lietuvos: nuo $1050.
Mūsų darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v. (pirmadieniais-penktadieniais); 10 v.r. – 4 v.p.p. (šeštadieniais)
Mūsų atstovai: Kitcheneryje, Waterloo, Guelph, Cambridge **Lolita** arba **Armandas, tel. (519) 571-9422**
Hamiltone: **Alfredas Zorkus, tel. (905) 522-9966;** Londone: **Jonas Naruševičius, tel. (519) 657-1751**
Delhi: **Pranas, Teresė Pargauskai, tel. (519) 468-2163**

RE/MAX Above the Crowd!
Juozas (Joseph) NORKUS
namų pirkimo ir pardavimo atstovas, patarnauja lietuvių kalba.
Nemokamas namų įvertinimas.
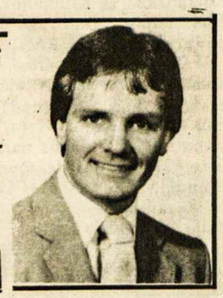
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A9
Phone: (416) 769-1616
An independent member broker

DRESHER
DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.
Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį
3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 FAX 533-1122

PRANEŠIMAS VISUOMENEI

Lietuvos kovų ir kančių istorija

PLB valdybos posėdyje 1994 gegužės 28 dėl Lietuvos kovų ir kančių istorijos pirmos knygos "Lietuvos gyventojų trėmimai 1941, 1945-1952 m. Dokumentų rinkinys" išleidimo buvo nutarta:

1. PLB valdyba pripažįsta klaidas ir už jas atsiprašo.

2. Knygos platinimas sustabdytas. Vertimas į anglų bei į kitas kalbas nebuvo pradėtas ir nebus daromas.

3. PLB valdybos prašymu dr. Gedimino Rudžio priežiūroje jau paruoštas knygoje skelbiamų dokumentų paaiškinimas-papildymas ir šiomis dienomis bus atsiųstas PLB valdybai.

4. Papildymas-paaiškinimas, kartu su pačių dokumentų rinkiniu bus peržiūrėtas PLB valdybos sudarytos specialistų komisijos, susidedančios iš Lietuvos bei išeivijos istorikų, tremtinių bei politinių kalinių atstovų, ir pats rinkinys bus pertvarkytas pagal jos nurodymus.

5. PLB valdybos pavedimu šį darbą koordinuos PLB valdybos vicepirmininkas dr. Petras Kisielius.

6. Šiam PLB valdybos nutarimui buvo pritarta bendrame PLB, JAV LB ir Kanados LB valdybų atstovų pasitarime 1994 gegužės 29.

7. Tolimesnis Lietuvos kovų ir kančių istorijos leidimas bus tęsiamas, persitvarkius pagal Lietuvos bei išeivijos lietuvių pageidavimus ir atsižvelgiant į LB kraštų valdybų nuomones bei siūlymus.

8. Visi leidiniai prieš atiduodant spausdinti taip pat bus peržiūrimi čia minimos komisijos.

PLB VALDYBA:
Bronius Nainys
Rimas Česonis
Vacys Garbonkus
Kostas Dočkus
Vytautas Kamantas

Dr. Petras Kisielius
Baniutė Kronienė
Milda Lenkauskienė
Paulius Mickus
Dr. Vitalija Vasaitienė

1994 m. birželio 2 d.

TORONTO

Anapilio žinios

— Birželio 4, šeštadienį, palaidotas a.a. Robertas Kartavičius, 2 m. amžiaus.

— Sutvirtinimo sakramentui besiruošiančių vaikučių paskutinė pamoka prieš vasaros atostogas bus birželio 12, sekmadienį, po 9.30 v.r. Mišių klebonijoje. Po vasaros atostogų pamokų datos bus paskelbtos vėliau.

— Kanados lietuvių muziejaus Anapilyje patalpose vyksta nauja paroda: Maironio mokyklos mokinių darbai. Visi kviečiami apsilankyti. Muziejaus lankymo valandos: sekmadieniais nuo 10.30 v.r. iki 8 v.v., o pirmadieniais nuo 12 v.d. iki 9 v.v.

— Anapilio knygyne gauta naujų knygų: Antano Kučo "Vileišiai", Antaninos Garmutės "Išėjo broliai" ir "Motinėle auginai". Taipgi galima įsigyti Jonio grupės garsajuosčių.

— Mišios birželio 12, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Jurgį Dementavičių, Baliūnų mirusius ir a.a. Michalina Žeimienę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. už a.a. Augustiną Kučinską.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Rosemarie Hubbs ir Loerrach iš Vokietijos; Domininkas Kazlauskas iš Kitchener, Ont. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN narė D. Keršienė.

— Birželio 4 d. mirė visiems žinomas ilgametis LN vicepirmininkas ir val. narys Osvaldas Delkus. Šeimos pageidavimu, vietoj gėlių prašoma aukoti Slaugos namams, Išganytojo parapijai ir fondui "Heart Foundation". Velionis buvo vienas iš pirmųjų LN steigėjų, ypatingai daug pasidarbavęs LN statybos ir remonto srityje. Nuoširdžiai užjaučiame žmonąIreną, sūnų Paulių, dukras Kristiną ir Loretą.

— Birželio 3, penktadienį, 7.30 v.v. su dideliu pasisekimu praėjo "Lokyje" lietuviškų dainų šiupinys, kurį pravedė muzikė ir dainininkė Lilija Turūtaitė. Šios vakaronės, pradėtos "Lokio" komiteto pirm. V. Drešerio, bus tęsiamos toliau. Birželio 10 d. 7.30 v.v. ir birželio 12 d. 1 v.p.p. bus L. Turūtaitės vadovaujamų linksmų dainų pynės.

— Birželio 11 d. įvyks LN visuomeninės veiklos komiteto rengiamas vartotų drabužių ir daiktų išpardavimas. Daiktai priimami LN darbo valandomis nuo 9 v.r. iki 5 v.p.p. Negalintys pristatyti drabužių ar daiktų į LN, prašomi skambinti LN vedėjai tel. 532-3311, ir daiktai bus paimti iš jūsų namų sutartu laiku.

— Birželio 7, antradienį, 7 v.v. LN seklyčioj šaukiamas LN visuomeninės veiklos komiteto posėdis. Kviečiam po tris atstovus iš šių vienetų: LN moterų ir vyrų būrelių, kultūrinės komisijos ir socialinių reikalų komiteto.

— LN valdybos posėdis įvyks birželio 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Birželio 19 d. — Tėvo diena; lipos 10 d. — gegužinė; rugpjūčio 13-20 d.d. — poilsio stovykla.

— Aukos Slaugos namams — $100 — a.a. brolio Jurgio Gudinsko atminimui aukojo sesuo Juzefa Dovidaitienė. Iš viso slaugos namų fonde yra $973,566.56. Aukos Slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose, arba tiesiog siųsti: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Birželio mėnuo yra skirtas Jėzaus Širdies garbinimui. Mūsų šventovėje Jėzaus Širdies litanija šiokiadieniais yra kalbama po 8 v. Mišių, šeštadieniais po 9 v. Mišių, o sekmadieniais po kiekvienų Mišių.

— Susituokė Audrey Geldutytė su Miguel Vaca Espinoza.

— Birželio 4 d. palaidotas a.a. Vincas Urbonas, 80 m. amžiaus.

— Nauja susirinkimų saliukė, kuri buvo padaryta iš buvusio balkono pietinėje pastato dalyje, nuo šiol bus žinoma kaip Tėvo Bernardino saliukė. Kun. Bernardinas Grauslys, OFM, neseniai miręs Kennebunkporte, buvo šios parapijos steigėjas ir pirmas jos klebonas.

— Vakaronė Sibiro tremtiniams remti įvyks mūsų salėje birželio 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Karavano pasai yra platinami sekmadieniais salėje, o kitu laiku lietuvių bankuose ir Lietuvių namuose.

— Lietuviškai kalbantiems vaikams vasaros stovykla vyks liepos 10-23 d.d. "Kretingos" stovyklavietėj, o lietuviškai nekalbantiems lietuvių kilmės vaikams liepos 24-rugpjūčio 6 d.d. Registracijos blankus galima gauti klebonijos raštinėje. Daugiau informacijų pas Liną Kuliavienę tel. 766-2996.

— Mišios birželio 12, sekmadienį, 8.30 v.r. – už a.a. Antaną ir a.a. Oną Kučinskus ir jų šeimų mirusius; 9.20 v.r. – už a.a. Ginevrą ir a.a. Ričardą Bordignon; 10.15 v.r. – už a.a. Eleną Gipienę, a.a. Joną Dambrauską 1 metų mirties prisiminimas; a.a. Albiną Lukoševičienę; 11.30 v.r. – už parapijiečius.

Išganytojo parapijos žinios

— 1994 m. birželio 12, sekmadienį, pamaldos šventovėje 11.15 v.r.

— Osvaldas Delkus mirė 1994 m. birželio 4 d. Budėtuvės birželio 7 d., 7.30 v.v. Turner & Porter laidotuvių koplyčioje, York Chapel, 2357 Bloor St. West. Gedulinės pamaldos birželio 8 d., 12 v. Išganytojo šventovėje, 1691 Bloor St. W. Po pamaldų velionis laidojamas Šv. Jono lietuvių kapinėse, Mississaugoje.

JAUNAS VYRAS, stropus ir patyręs dažytojas atlieka įvairius (mažus ir didelius) namų vidaus dažymo darbus greitai, švariai ir sąžiningai. Skambinti Linui tel. 416-767-8987 Toronte.

ATOSTOGOS SAULĖTOJ FLORIDOJ. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai – savaitei $200. Miegamas kambarys, bendra prausykla – savaitei $150. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupkus, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Tel. (813) 656-5886.

IŠNUOMOJAMAS gražus ir švarus dviejų miegamųjų butas Jane gatvės rajone į šiaurę nuo Shepperd gatvės. $645 į mėnesį. Į kainą įeina mokestis už elektrą, apšildymą ir kt., taip pat už automobilio pastatymą. Arti parduotuvių. Skambinti tel. (416) 742-5254, (416) 749-2319.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
"PUNIA"
Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: •sienų •vandentiekio •elektros •keramikos plytelių •stiklo blokų •langų •dažymo ir kt. Įrengiame rūsius •vonias •pirtis •lauko verandas •įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

IEŠKAU patyrusios rusiškai kalbančios 34-45 metų auklės, kuri gyventų kartu ir prižiūrėtų 11 mėnesių kūdikį. Skambinti Jenya tel. 905-883-5676.

Toronto mokyklos 1993-1994 mokslo metų užbaigimo iškilmėje 1994 m. gegužės 20 d. Prisikėlimo parapijos salėje Aukštesniųjų lituanistinių kursų abiturientai su mokytojomis: (iš kairės) **LAIMA UNDERIENE, muz. DALIA VISKONTIENE, IRENA EHLERS** ir vedėja **GIEDRA PAULIONIENE** Nuotr. R. Pranaičio

Vilniaus radijo užsieniui laidos nuo 1994 m. birželio 9 d. bus girdimos 7 v.v. 9530 kHz.

Tarptautinis Karavanas, kuriame dalyvaus ir lietuviai, vyks Toronte birželio 17-25 d.d. Prisikėlimo parapijos patalpose bus lietuvių paviljonas "Vilnius", kurio rengimo komitetą sudaro Suvalkų krašto lietuvių išeivijos sambūris. Karavano pelnas skiriamas Punsko šventovės remontui. Pasai, su kuriais galima įeiti į visus paviljonus, platinami Prisikėlimo ir Paramos kooperatyvuose. Paso kaina — $12, o Karavano metu — $14.

ATSISVEIKINIMAS su Toronto lietuvių jaunimo ansambliu "Gintaras" ir jungtiniu choru, išvykstančiais Dainų ir tautinių šokių šventėn Lietuvoje, įvyks birželio 22, trečiadienį, Prisikėlimo parapijos "Vilniaus" paviljone ir bus susietas su Tarptautiniu karavanu. Jo dalyviams bus atlikta šventei Lietuvoje paruošta programa, pakartota tris kartus tą atsisveikinimui skirtą vakarą. **K.**

A.a. Domo Kochankos atminimui O. ir J. Petrūnai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo valdyba paskyrė "Tėviškės žiburiams" $2,000 auką. Nuoširdi padėka.

A. Rinkūno švietimo fondui gauta $100 iš N.N. užjaučiant J. Rinkūnienę, mirus jos sesers vyrui F. Sabal. Ačiū už auką.

Fondo valdyba

PRALEISKITE ATOSTOGAS CAPE CODE. Išnuomojamas 3 miegamųjų butas su virtuve ir visais patogumais Centerville miestelyje. Skambinti po 6 v.v. Astai Norvaišienei tel. 1-617-784-8975.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 272-8323.

PARDUODAMAS 5 kambarių butas Kaune, II-ame aukšte, su patogumais, gerame rajone. Skambinti kiekvieną dieną po 10 v.vak.; pirmadieniais ir trečiadieniais – visą dieną; šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8-12 val. ryto, tel. 1-312-881-7466.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

GĖLĖS

PARUOŠIAME gėles įvairioms progoms: vestuvėms, laidotuvėms ir t.t. Skambinti Valei Siminkevičienei tel. 761-9131.

Papildymas. "TŽ" 22 nr. Toronto Maironio mokyklos mokslo metų pabaigtuvių aprašyme praleista Aušra Wilkinson, kuri drauge su D. Rygeliu atsisveikino aštuntokų vardu. Atsiprašome.

Tikinčioji visuomenė ir visi žmonės, kurie pasisako už normalų gyvenimo būdą, atremtą į Dievo įsakymų pripažinimą ir vykdymą, yra prašomi rašyti protesto laiškus savo provincinio parlamento nariams, kurie svarsto ir balsuoja už tos pačios lyties asmenų poros statusą pagal projektą, suteikiantį teisę tokioms poroms įsisūnyti vaikus, mirus partneriui gauti santuokinės pensijos mokėjimus bei kitas lengvatas, teikiamas normalių santuokų poroms. Balsuotojai, išrinkę parlamento narius, svarbiais klausimais turėtų pareikšti savo nuomonę.

A. a. Osvaldo Delkaus atminimui vietoje gėlių Bubulių šeima "Tėviškės žiburiams" aukojo $150.

A.a. Jurgio Gudinsko dvejų metų mirties prisiminimui sesuo Juzefa Dovidaitienė ir šeima "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Šv. Kazimiero kolegijai Romoje aukojo: $100 — M. Vaškevičienė.

Adomo Jakšto spaustuvei aukojo: $50 — N. N.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu – 115 dolerių visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

IEŠKAU nerūkančios, rusiškai kalbančios auklės vaikams, kuri galėtų gyventi kartu ir atlikti namų ruošos darbus. Skambinti Vicky tel. 905-660-7000 iki 7 v.v. ir tel. 416-736-1419 po 7 v.v.

"Vaiko tėviškės namams" aukojo: $100 — M. Vaškevičienė.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 — M. Vaškevičienė, A. Klupšienė, P. J. Dovidaičiai (a.a. Jurgio Gudinsko II mirties metinių proga), P. Kripas, J.J. Birgeliai, B. Vaišnoras, J. Stankaitis, E. Kronienė, J. M. Astrauskai, A. Karaliūnienė (dukros a.a. Kristinos atminimui); $70 — O. J. Kirvaičiai; $60 — A. Smans, J. V. Rupniak; $50 — A. Jakimavičienė, B. Žiobienė, A. Zalagėnas, M. Povilaitienė, V. Jasinevičienė, L. Einikienė, M. Bernotienė, E. Ažubalienė, V. Kubilienė, B. G. Čižikai, E. Raudienė, A. Lesčius, E. Tamulionis, E. Juzėnienė, J. Jocas, V. Jocas, S. Kuzmickas, A. Aleliūnienė, A. Didžbalienė, K. D. Batūros, K. J. Januškevičiai; $40 — V. Tamošenko; $25 — V. Jasiūnienė, G. Šutienė, P. Linkevičius, A. Ledienė, T. Renkauskienė; $20 — J. Žakevičius, V. Birštonas, D. Stukas, M. Karasiejienė, A. B. Samsonai, V. Dimskienė, B. Antanaitienė, J. Zabulionis, E. M. Kazakevičiai, T. P. Pargauskai, P. Karaliūnas; $10 — O. J. Karaliūnai, K. Eidukevičienė, B. P. Daržinskai; $5 — R. Bekerienė.

Anapilio autoaikštės vajui aukojo: $200 — dr. J. L. Yčai, F. Juzėnas, E. P. Lukavičiai (Hamiltone); $100 — A. Klupšienė, J. Pargauskas, P. Gabrėnas, V. Jasinevičienė, P. Kripas, G. O. Melnikai, D. Žemaitienė, S. Kneitas, K. Mileris, P. T. Pargauskai, J. O. Kirvaičiai, J. Z. Didžbaliai; $50 — N.N., S.Š., V.Z. Beržanskiai, B. G. Čižikai, S. Gudaitis; $25 — K. P. Budrevičius; $20 — I. Patašienė, D. Puzerienė, J. Zabulionis, J. Linkūnaitis, S. Kalytis, A. B. Samsonai, P. Krivinskienė, E. J. Mažulaičiai; $15 — I. Birštonienė; $10 — V. Tamošenko.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.

KĘSTAS
Projektuoju ir gaminu paminklus,
darau skulptūras, portretus, bareljefus iš įvairių medžiagų (granito, vario, plieno, molio, medžio) pagal užsakovo pageidavimus. Skambinti telefonu
905-544-1056

KILIMŲ IR BALDŲ VALYMAS
EURO *CLEAN*
Greitas patarnavimas, prieinamos kainos, dezinfekcija ir "Stainguard".
SKAMBINKITE VIDMANTUI ŠILININKUI TORONTE
TEL. **456-0717** ARBA **402-7976**

$$$$ SIUNČIAME DOLERIUS Į LIETUVĄ $$$$
KAIRYS BALTIC EXPEDITING greitai ir garantuotai pristato Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas, ir pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. Persiuntimas iki $2,000.00 4% plius pristatymas. Siunčiant daugiau kaip $2,000.00 tik 3% plius pristatymas.
* Siunčiant didesnes sumas, yra nuolaida.
* Galime nuvežti į Lietuvą palikimus ir Lietuvoje sutvarkyti pas notarą.
* Važiuojant jums ilgesniam laikui į Lietuvą, mes galim persiųsti jūsų pensijos pinigus pagal jūsų nurodymus.

	AMERIKOS DOL.	KANADOS DOL.
Siunčiama suma	.....	.....
Patarnavimas 4% arba 3%	.....	.....
Pristatymas į rankas	.....12.00	.....15.00
Iš viso:	$.....00	$.....00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....	.....	
.....	.....	
Tel.	Tel.	

Rašyti čekį arba pašto perlaidą (money order) KAIRYS BALTIC EXPEDITING ir siųsti
517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6. Turėdami klausimų skambinkite
Vytui ar Genei Kairiams, tel. 905-643-3334, fax 905-643-8980

MONTREALQUE

Silvijai ir Vincui Piečaičiams, išgyvenusiems Montrealyje 45 metus ir išsikeliantiems į Torontą, gegužės 28 d. AV parapijos salėje buvo surengtos išleistuvės. Jie jau senokai, ypač kai vienturtę dukterį išleido į marčias, į Torontą, ruošėsi šiam žygiui. Šį pavasarį Silvijos tėvams persikėlus į Toronto "Vilnių", atsivėrė žalios šviesos. Liekantys giminės ir draugai susirinko šioms išleistuvėms. Broniaus Niedvaro vadovaujamas komitetas sukvietė apie 120 žmonių, su kuriais išvykstantieji daugiausia bendravo ir bendradarbiavo. Silvija ir Vincas buvo aktyviai įsijungę į Bendruomenės veiklą (jie abu yra buvę po kelias kadencijas Montrealio apylinkės pirmininkai) bei kitas organizacijas.

Į puikiai išpuoštą salę netikėtai atvežti S. ir V. Piečaičiai buvo sujaudinti tokiu vaizdu ir gausiais svečiais. Programą su humoro priedu pravedė Silvija ir Arūnas Staškevičiai. Pirmiausia atsisveikinimo kalbą pasakė AV parapijos klebonas kun. Juozas Aranauskas. Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė kalbėjo "Lito" vardu, Br. Niedvaras – draugų, dr. Jūratė Tanner – skautų-čių, Algis Beniušis – Montrealio akademinio sambūrio ir Juozas Piečaitis – giminių vardu. Raštu gauti Gražinos Lapienės iš Toronto, Romos ir Algio Kličių iš Atlantos atsisveikinimai bei apgailestavimai, kad negali patys dalyvauti. Po to išvykstantiems buvo įteiktos simbolinės dovanėlės, Vincas apjuostas tautine juosta su įrašu "Montreal 1949-1994", o Silvijai adresas su visų šio vakaro dalyvių parašais. Po to dar atsisveikino "Nepriklausomos Lietuvos" atstovas Juozas Šiaučiulis ir sportininkas Klaudijus Kuncevičius.

Kun. J. Aranauskui palaiminus valgius, sekė puikios šalto maisto vaišės. Prieš kavą ir pyragus visi buvo maloniai nustebinti sol. Ginos Čapkauskienės pasirodymu. Ji padainavo tris nuotaikingas dainas, akompanuojant muz. Aleksandrui Stankevičiui. Vyko šokiai prie Jono Šulmistro muzikos. Per tą laiką Silvija ir Vincas bandė su kiekvienu svečiu pasikeisti bent žodelių. Montrealiečiai labai pasiges išvažiuojančiųjų ir stačiai jų pavydi Torontui.

"Nepriklausomos Lietuvos" bendrovės visuotinis susirinkimas įvyko gegužės 29 d. AV parapijos salėje. Susirinkimui pirmininkavo J. Šiaučiulis, sekretoriavo Margarita Katinauskaitė. Be didesnių diskusijų susirinkimas praėjo darbingoje nuotaikoje. Į naują bendrovės valdybą išrinkti: pirm. Romas Otto, I vicepirm. J. Šiaučiulis, II vicepirm. ir akcijų (šėrų) sekr. Gasparas Alinauskas, ižd. Leonas Balaišis, sekr. Augustinas Mylė ir narys Donaldas Gedrikas. Revizijos komisija – Br. Niedvaras, Donatas Baltrukonis ir M. Katinauskaitė.

Montrealio skautai-tės gegužės 29 d. "Lito" sklype prie seselių namų suruošė jaukią gegužinę. Būsimieji vilkiukai ir paukštytės turėjo daug vietos savo žaidimams, o skautai vaišino karštomis dešrelėmis, "hamburgeriais" ir gėrimais. Buvo pardavinėjami "Baltijos" stovyklavietės marškinėliai ir renkamos aukos. Atsilankė nemažas būrys tautiečių.

"Rūtos" klubas gegužės 19 d. surengė išvyką į Biodome, kuris yra prie pat Olimpinio stadiono. Olimpiados metu buvo pastatytas Velodrome, kuriame lektyniavo dviratininkai. Dabar tas pastatas pertaisytas į įvairių augalų bei žuvų, gyvulių nuolatinę parodą. Čia galima matyti krokodilų, įvairiausių žuvų, varlių, jūrų dugno augmenijos ir Antarktikos pingvinų. Klubo narių susirinko tik keturiolika ir visi buvo patenkinti matytais rodiniais. Šią parodą ypatingai lanko mokiniai su užrašų knygutėmis. **B.S.**

40 METŲ DARBAS
Tebūna garantija ateičiai
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
yra korporacija
Agentūra yra savarankiškas draudimo agentas
Už agentūrą su draudos garantija stovi:

Royal Insurance Company of Canada	*40 metų*
Prudential Assurance Co. –	
General Accident Indemnity Company	*30 metų*
Zurich Insurance Company of Canada	*20 metų*
CIM Managers' Group –	
Allianz Canada Inc.	*10 metų*

Patirtis Jums žinoma iš nuostolių mokėjimo.
Pasinaudokite 40 METŲ patirtimi
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel. 722-3545

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $29,000,000 REZERVAS – virš 2 milijonų.
MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.–	6.50%	Taupymo – special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	6.75%	Taupymo – su gyv. dr.	1.25%
Certifikatus 3 m.	7.00	Taupymo – kasdienines	1.50%
Term. indėlius:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	5.00%	RRIF–RRSP – 1 m.term.	6.50%
180 d. - 364 d.	5.00%	RRIF–RRSP – 2 m.term.	6.75%
120 d. - 179 d.	4.50%	RRIF–RRSP – 3 m.term.	7.00%
60 d. - 119 d.	4.50%	RRIF – RRSP – taup.	2.00%
30 d. - 59 d.	3.50%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto:			
1 metų	7.75%	asmenines – nuo	7.25%
2 metų	8.25%		
3 metų	8.50%		

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

ROYAL LEPAGE
Residential Real Estate Services
5110 Dundas Street West,
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Bus.: (416) 231-3000 (24 hr.)
Res.: (416) 231-4937
Fax (416) 231-6993

Teodoras (Ted) Stanulis
Mėgėjams prabangaus gyvenimo Scarlett Rd. – Lambton Square. Didelis 3-jų miegamųjų butas su visa eile naujų pagerinimų, įskaitant marmurines grindis, balkoną, šildomą baseiną ir t.t. Dėl platesnių informacijų skambinti tel. 231-3000.